

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՀԱՇՏԱՐԱՐԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2020

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՅԻ ԽՈՍՔԸ	3
ՀԱՇՏԱՐԱՐԻ ԽՈՍՔԸ	4
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՀԱՇՏԱՐԱՐԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻ ՄԱՍԻՆ	5
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ	9
2020 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՄԱՍԻՆ	12
2021 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՄԱՍԻՆ	15
ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ	17
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԴԻՏԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ	49
ԳՈՐԾԵՐԻ ՏԻՊԱՅԻՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ	54
ՀԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐԻ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ	68
ՀԱՇՏԱՐԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ՎԻՃԱՐԿԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻՑ ՀՐԱԺԱՐՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ ԿՆՔԱԾ ԵՎ ՉԿՆՔԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ	70

ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՅԻ ԽՈՍՔԸ

Արմենակ Դարբինյան

Ֆինանսական համակարգի
հաշտարարի գրասենյակի
Հոգաբարձուների խորհրդի
Նախագահ

Հարգելի ընթերցող,

2020 թվականը ճգնաժամային տարի էր Հայաստանի համար՝ իր բազում խնդիրներով և մարտահրավերներով: Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակի Հոգաբարձուների խորհուրդը Գրասենյակի և Հաշտարարի մասնագիտական գործունեության անխափանությունն ապահովելու, սպառողների իրավունքների պատշաճ պաշտպանությունն իրականացնելու նպատակով ընդունեց մի շարք ռազմավարական որոշումներ: Հաշտարարը և Գրասենյակի մասնագիտական թիմը դրանց հիման վրա կազմակերպել և իրականացրել են հաճախորդների սպասարկումը հեռավար կերպով՝ ապահովելով բոլոր կապուղիներով Գրասենյակի ծառայությունների հասանելիությունը: Չնայած համավարակով պայմանավորված սահմանափակումներին՝ 2020թ. հաճախորդների կողմից Հաշտարարին ներկայացված բողոքների և պահանջ-դիմումների աճ է գրանցվել:

Հաշվետու տարում Գրասենյակը հեռավար կերպով իրականացրել է նաև բնակչության ֆինանսական գրագիտության բարձրացմանը և ֆինանսական կազմակերպությունների հետ սերտ հարաբերությունների ընդլայնմանն ուղղված միջոցառումներ, որոնք նախատեսված էին Խորհրդի հաստատած Ռազմավարական ծրագրով:

2020թ. կատարվեցին օրենսդրական բարեփոխումներ ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գործունեության կարգավորման բնագավառում՝ ընդլայնվեց ֆինանսական համակարգի հաշտարարին դիմելու իրավունք ունեցող հաճախորդների և մատուցվող ծառայությունների շրջանակը, հստակեցվեցին ոլորտը կարգավորող օրենսդրական նորմերը ու կարգավորվեցին ընթացակարգային մի շարք խնդիրներ:

Ցանկանում եմ շնորհակալություն հայտնել Գրասենյակի ղեկավարությանը, նրա մասնագիտական թիմին արհեստավարժ և համախմբված թիմային աշխատանք իրականացնելու համար:

Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակի ողջ անձնակազմին մաղթում եմ արգասաբեր աշխատանք և հաջողություններ Հոգաբարձուների խորհրդի Նախանշած նպատակներն ի կատար ածելու և իրենց առջև դրված խնդիրները լուծելու գործում:

ՀԱՇՏԱՐԱՐԻ ԽՈՍՔԸ

Փիրուզ Սարգսյան

Ֆինանսական համակարգի
հաշտարար

Հարգելի ընթերցող,

2020 թվականը աշխարհի, նաև մեր հայրենիքի համար առանձնացավ դժվարին փորձություններով. COVID-19 համավարակի տարածում, պատերազմ... Այս դժվարին իրավիճակում ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակը, հավատարիմ մնալով որդեգրած սկզբունքներին, ձեռնարկեց անհրաժեշտ քայլեր՝ հաղթահարելով Նոր մարտահրավերները և ապահովելով իր բնականոն գործունեությունը:

Մարտամսից Գրասենյակն անցավ հեռավար աշխատանքի: Հաճախորդների սպասարկումն ու պահանջների ընդունումը իրականացվում էր առցանց եղանակով՝ օգտագործելով բազմաթիվ հեռավար կապուղիներ և հնարավորինս հասանելություն ապահովելով հաճախորդների համար: 2020 թվականին, չնայած բոլոր դժվարություններին, սպառողները դիմել են մեզ իրենց իրավունքների և շահերի պաշտպանության ամենատարբեր խնդիրներով:

Սիրելի ընթերցող, հաշվետու տարում Գրասենյակ է ներկայացվել ընդհանուր 13,307 բողոք, որոնցից 12,818-ը առնչվել են ֆինանսական համակարգին: Նախորդ տարվա համեմատ քննության ընդունված պահանջ-դիմումների թիվն աճել է 28.49%-ով՝ կազմելով 6,940, որի շրջանակներում Հաշտարարի միջնորդությամբ

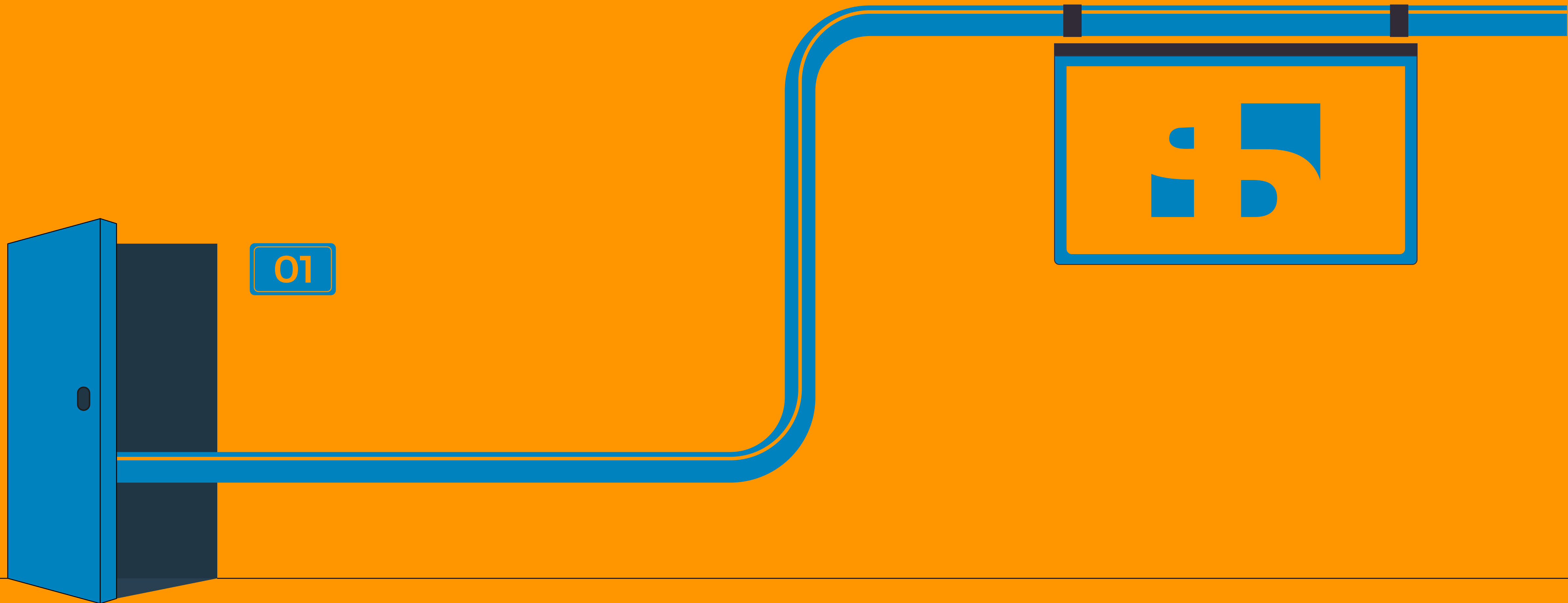
ֆինանսական կազմակերպությունները հաճախորդներին հատուցել են 364,195,606 ՀՀ դրամ գումար:

2020 թվականին, ինչպես «Սպառողների ֆինանսական կրթության և իրազեկվածության բարձրացման» ծրագրով նախատեսված, այնպես էլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ համագործակցության նպատակով իրականացվող ամենամյա միջոցառումներն անցկացվեցին հեռավար տարբերակով:

«Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքում կատարված փոփոխությունների արդյունքում ընդլայնվեց ֆինանսական համակարգի հաշտարարի հաճախորդների և ծառայությունների շրջանակը՝ հնարավորություն տալով, որ միկրոձեռնարկատերերը, երաշխավորները և գրավատուները Նույնպես օգտվեն Հաշտարարի ծառայություններից: Սա կարևոր ձեռքբերում էր Գրասենյակի համար:

Մենք հավատարիմ ենք մեր հիմնական նպատակին՝ ֆինանսական շուկայում սպառողների շահերի պաշտպանությանը, որն իրագործում ենք միջազգայնորեն ճանաչված գործունեության սկզբունքներին համապատասխան լինելով արդար, անաչառ և հասանելի մեր բոլոր հաճախորդների համար:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՀԱՇՏԱՐԱՐԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻ ՄԱՍԻՆ

Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակն անկախ կառավարման համակարգ ունեցող կառույց է, որի հիմնադիրը ՀՀ կենտրոնական բանկն է: Հաշտարարի գրասենյակը կոչված է լուծելու ֆիզիկական անձ, միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ հանդիսացող իրավաբանական անձ և անհատ ձեռնակատեր, նաև ֆինանսական կազմակերպությանը պարտավորությունների ապահովման միջոց տրամադրած անձ-սպառողների և ֆինանսական կազմակերպությունների միջև ծագած գույքային բնույթի վեճերը, իսկ «Վարկային տեղեկատվության շրջանառության և վարկային բյուրոների գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված վարկային բյուրոյի դեմ ներկայացված, ինչպես նաև «Վարկային տեղեկատվության շրջանառության և վարկային բյուրոների գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված վարկային տեղեկատվության վերաբերյալ կամ դրա հետ կապված պահանջների դեպքում նաև ոչ գույքային բնույթի վեճերը:

Հաշտարարի ծառայություններն անվճար են, իսկ բողոքի քննման գործընթացը պարզ է, արագ ու թափանցիկ: Հաշտարարի գրասենյակը ստեղծվել է 2008թ. հունիսի 17-ին ընդունված «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն: Ֆինանսական համակարգի հաշտարարն իր մասնագիտական գործունեությունը սկսել է 2009թ. հունվարի 24-ից:

ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՏԵՍԼԱԿԱՆԸ

Առաքելությունը

Ունենալ սպառողների և ֆինանսական կազմակերպությունների միջև վեճերի լուծման արդյունավետ և գործուն մեխանիզմ, մատուցել անվճար, հասանելի, արդյունավետ և անկողմնակալ ծառայություններ, իրականացնել հանրության ֆինանսական գրագիտության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումներ՝ ֆինանսական շուկայում ֆինանսապես կիրթ և պաշտպանված սպառողներ ունենալու նպատակով:

Տեսլականը

Ստեղծել այնպիսի միջավայր, որտեղ սպառողների և ֆինանսական կազմակերպությունների միջև առաջացած վեճերի լուծումը հիմնված լինի փոխադարձ վստահության, արդարության և թափանցիկության վրա:

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

- Ֆինանսական ոլորտում սպառողների իրավունքների ու շահերի պաշտպանությունը,

- Սպառողների պահանջների արագ, արդյունավետ և անվճար քննությունը,

- Ֆինանսական համակարգի նկատմամբ հանրության վստահության բարձրացումը,

- Ֆինանսական ոլորտում սպառողների և հաճախորդների իրավունքների պաշտպանության համակարգի ստեղծումը:

ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻ ՀԻՄՆԱՐԱՐ ԱՐԺԵՔՆԵՐԸ

Գրասենյակի արդյունավետ գործելու և հանրության վստահությունը շահելու կարևորագույն գրավականն այն արժեքներն են, որոնք, որպես հիմնարար սկզբունքներ, դրված են նրա գործունեության հիմքում: Գրասենյակն առաջնորդվում է Գրասենյակի Ռազմավարական ծրագրով ամրագրված հետևյալ հիմնարար արժեքներով.

Անկողմնակալություն

Հաշտարարը պահանջի քննության ընթացքում ղեկավարվում է ՀՀ Սահմանադրությամբ և օրենքներով՝ դրսևորելով անկողմնակալ մոտեցում յուրաքանչյուրի նկատմամբ և խստագույնս պահպանելով օրենքի առաջ կողմերի հավասարության ու արդարության հիմնարար սկզբունքները:

Թափանցիկություն

Հաշտարարի գործունեությունը մշտապես հասանելի է հանրությանն ինչպես պաշտոնական կայքէջի, այնպես էլ ՋԼՄ-ներով հրապարակվող հաշվետվությունների միջոցով:

Գործընկերություն

Հաշտարարը մշտապես գործընկերային հարաբերություններ է պահպանում ֆինանսական կազմակերպությունների հետ՝ ձգտելով ընդլայնել նրանց հետ համագործակցության շրջանակները:

Արհեստավարժություն և թիմային աշխատանք

Գրասենյակն իր աշխատակիցներին առաջադրում է բարձր պրոֆեսիոնալիզմի և կատարողականության չափորոշիչներ, ինչպես նաև հոգ է տանում նրանց մասնագիտական զարգացման համար: Գրասենյակում կարևորվում է ցանկալի արդյունքներ արձանագրող թիմային աշխատանքը և խրախուսվում է աշխատակիցների՝ Գրասենյակի գործունեությանը վերաբերող ցանկացած հարցի շուրջ տեսակետ արտահայտելու իրավունքը:

Արդյունավետություն

Պահանջների քննության ընթացքում արդյունավետությունն ապահովվում է պահանջի արագ և արդարացի քննությամբ, ռեսուրսների և ջանքերի ճիշտ կենտրոնացմամբ ու բաշխմամբ:

Հոգատարություն

Յուրաքանչյուր հաճախորդ Գրասենյակում արժանանում է հոգատար վերաբերմունքի: Աշխատակիցները հնարավորինս խուսափում են հաճախորդներին անհարմարություններ պատճառելուց՝ ձգտելով գերծ պահել նրանց քաջքունկներից և լրացուցիչ ծախսերից:

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

Հաշտարարի գրասենյակի հաջողությունների, կայուն զարգացման և տարածաշրջանում առաջատար դիրք զբաղեցնելու գրավականն այն հիմնարար սկզբունքներն են, որոնցով առաջնորդվում է Գրասենյակն իր մասնագիտական գործունեությունն իրականացնելիս: Այդ սկզբունքները մշակելիս հիմք են ընդունվել ՀՀ օրենսդրության պահանջները, Եվրամիության «Վեճերի արտադատական լուծման մասին» դիրեկտիվը, ՏՀԶԿ մոտեցումները և Ֆինանսական օմբուդսմենների միջազգային ցանցի կողմից հաստատված հիմնարար սկզբունքները:

Գրասենյակի գործունեության հիմնարար սկզբունքներն են՝

1. Անկախություն, որը պետք է երաշխավորի անկողմնակալություն պահանջի քննության ընթացքում

Հաշտարարը պետք է լինի անկախ իր մասնագիտական գործունեությունն իրականացնելիս, գերծմա սպառողների, ֆինանսական կազմակերպությունների և պետական ու ոչ պետական մարմինների ազդեցությունից կամ ուղղորդումից: Պահանջի քննության ընթացքում պետք է լինի անկողմնակալ խստագույնս պահպանելով կողմերի հավասարության սկզբունքը:

2. Արդարություն կամ կողմերի իրավունքների հավասարակշռություն

Պահանջի քննությունը պետք է իրականացվի կողմերի իրավահավասարության սկզբունքի հիման վրա: Ընդ որում, այդ քննությունն անհրաժեշտ է իրականացնել ապահովելով ընթացակարգային արդարությունը, այսինքն՝ երկու կողմերին պետք է տրվի հավասար հնարավորություն իրենց դիրքորոշումը ներկայացնելու և մյուս կողմի ներկայացրած փաստերին ծանոթանալու համար:

3. Գործունեության թափանցիկություն և հաշվետվողականություն

Հաշտարարի իրականացրած գործունեությունը պետք է լինի թափանցիկ, Հաշտարարի իրավասությունները, պահանջի ընդունման և քննության ընթացակարգերը, ինչպես նաև ծրագրերը և ֆինանսական հաշվետվությունները հասանելի պետք է լինեն շահառուների համար:

4. Համագործակցություն շահառուների հետ

Հաշտարարն իր գործունեության ընթացքում համագործակցում է շահառուների՝ սպառողների, ֆինանսական կազմակերպությունների և վերահսկող մարմնի հետ: Գործում է հետադարձ կապ Հաշտարարի և վերջիններիս միջև, իսկ շահառուներից ստացված արձագանքները, գործունեության վերաբերյալ կարծիքները արտացոլվում և ինտեգրվում են ինչպես Հաշտարարի ծրագրերում, այնպես էլ պահանջի քննության ընթացակարգում:

5. Կողմերին հաշտեցնելու առաջնահերթություն

Հաշտարարը պահանջի լուծման ընթացքում աշխատում է վեճը լուծել կողմերի հաշտեցմամբ՝ գործի արագ ելքն ապահովելու, կողմերի համար երկուստեք նախընտրելի լուծում գտնելու և կազմակերպության ու հաճախորդի միջև առկա գործարար հարաբերությունները պահպանելու նպատակով:

6. Տեղեկատվության գաղտնիություն

Իր գործունեությունն իրականացնելիս Հաշտարարը մշտապես գործընկերային հարաբերություններ է հաստատում ֆինանսական կազմակերպությունների հետ՝ պահպանելով տեղեկատվության գաղտնիություն՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ֆինանսական կազմակերպությունը թույլ է տալիս քաղաքացիների իրավունքների կոպիտ, զանգվածային խախտումներ կամ երբ կազմակերպության անունը չիրապարակելը վտանգում է ֆինանսական համակարգի կայունությանը:

7. Միջազգային համագործակցություն և Նորարարական լուծումներ

Գրասենյակը պետք է մշտապես համագործակցի արտասահմանում գործող նմանատիպ կառույցների հետ՝ փորձի փոխանակման և նրանց լավագույն փորձի ներդրման նպատակով: Գրասենյակի ծրագրերը, ծառայությունները, նաև պահանջների ընդունման և քննության ընթացակարգերն անհրաժեշտ է մեկտեղել Նորարարական մեթոդների և մոտեցումների հետ՝ Գրասենյակի գործունեության արդյունավետությունը բարձրացնելու համար:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՀԱՇՏԱՐԱՐԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Համաձայն «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ՝ Նաև Օրենք)՝ Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակի կառավարման մարմիններն են՝

- Խորհուրդը,
- Գրասենյակի կառավարիչը:
- Այդ Օրենքի համաձայն՝ Խորհուրդը կազմված է յոթ անդամներից, որոնց նշանակում է.
- Մեկին՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը,
- Մեկին՝ Կենտրոնական բանկի խորհուրդը,
- Մեկին՝ սպառողների իրավունքները պաշտպանող կազմակերպությունները,
- Զորսին՝ կազմակերպությունների միությունները:

Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակի Հոգաբարձուների խորհուրդը հաստատում է Գրասենյակի գործունեությունը կարգավորող ներքին իրավական ակտերը, լսում Հաշտարարի հաշվետվությունները, վերահսկում իր որոշումների կատարման ընթացքը, Գրասենյակի ընթացիկ և ֆինանսատնտեսական գործունեությունը, հաստատում Գրասենյակի բյուջեն, դրա փոփոխությունները, վերահսկում բյուջեի կատարումը, հաստատում տարեկան ֆինանս-

սական հաշվետվությունները, նաև իրականացնում է Օրենքով նախատեսված այլ լիազորություններ: Օրենքի համաձայն՝ Հոգաբարձուների խորհուրդն իրավունք չունի միջամտելու Հաշտարարի մաս- նագիտական գործունեությանը:

Համաձայն «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքի՝ Հաշտարարը պետք է ունենա բարձրագույն կրթություն, մեծ հեղինակություն և առնվազն հինգ տարվա աշխատանքային փորձ: Ֆինանսական համակարգի հաշտարար չի կարող լինել այն անձը, ով վերջին երեք տարիների ընթացքում աշխատել է որևէ ֆինանսական կազմակերպությունում: Նա չի կարող զբաղվել ձեռնարկատիրական գործունեությամբ, լինել որևէ կուսակցության ղեկավար մարմնի անդամ, պաշտոն զբաղեցնել պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում, առևտրային կազմակերպություններում, կատարել վճարովի աշխատանքներ, բացի գիտական, մանկավարժական և ստեղծագործական աշխատանքից, պետք է գերծ մնա իր անկախությունը և անաչառությունը կասկածի տակ դնող գործողություններից: Գրասենյակն ունի նաև վերստուգիչ, ով նշանակվում է Խորհրդի կողմից և հաշվետու է նրան: Վերստուգիչի գործունեությունն ուղղված է Գրասենյակի գործունեության անկախ, անկողմնակալ քննմանը և գնահատմանը, որն իրականացվում է Գրասենյակի գործունեության ստուգումների և ուսումնասիրությունների միջոցով:

ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ ԵՆ ՉՈՐՍ ԽՄԲԵՐ

• **Պահանջներն ընդունող խումբ** հիմնական գործառույթն է աջակցել Հաշտարարին իր մասնագիտական գործունեությունն իրականացնելիս, մասնավորապես՝ օգնել, որ հաճախորդի պահանջի բովանդակությունը համապատասխանեցվի Օրենքով սահմանված պահանջներին, աջակցություն և առաջնային խորհրդատվություն տրամադրել գույքա-յին պահանջի չափը որոշելու հարցերում:

• **Պահանջները վաղ հանգուցալուծող խումբ** հիմնական գործառույթն է աջակցել Հաշտարարին իր մասնագիտական գործունեությունն իրակա- նացնելիս, մասնավորապես՝ հաճախորդների պա- հանջների նախնական ուսումնասիրությունը, պա- հանջի հետ կապված Կազմակերպությանն ուղղված առաջին գրության պատրաստումը. փորձա- քննությունների նշանակումը և դրանց արդյունքների հավաքագրումը, հաշտարարության իրականացումը, բանակցությունների վարումը և (կամ) որոշումների նախագծերի պատրաստումը:

• **Պահանջները քննող խումբ** հիմնական գործա- ռույթն է Հաշտարարին իր մասնագիտական գործունեությունն իրականացնելիս աջակցելը, մասնավորապես՝ հաճախորդների պահանջների

ուսումնասիրությունը, վերլուծումը, հաշտարարության իրականացումը, բանակցությունների վարումը և (կամ) որոշումների նախագծերի պատրաստումը:

• **Ռազմավարության մշակման և ադմինիստրատիվ խումբն** ունի ադմինիստրատիվ բնույթ, հիմնական գործառույթն է Գրասենյակի գործունեության անխա- փան աշխատանքը, իրավական սպասարկումն ու դատական ներկայացուցչությունն ապահովելը:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ

Ստորև ժամանակագրական հերթականությամբ ներկայացված են բոլոր այն միջոցառումները, որոնք Գրասենյակի կողմից իրականացվել են հաշվետու տարում

ՀՈՒՆՎԱՐ	
20	Սեմինար Երևանի թիվ 105 ավագ դպրոցում
22	Սեմինար Երևանի թիվ 127 ավագ դպրոցում
24	Սեմինար Երևանի թիվ 127 ավագ դպրոցում
29	Սեմինար Երևանի թիվ 29 ավագ դպրոցում
31	Սեմինար Երևանի թիվ 29 ավագ դպրոցում

ՓԵՏՐՎԱՐ	
3	Սեմինար Երևանի թիվ 105 ավագ դպրոցում
5	Սեմինար Երևանի թիվ 94 ավագ դպրոցում
7	Սեմինար Երևանի թիվ 94 ավագ դպրոցում
10	Սեմինար Երևանի թիվ 65 ավագ դպրոցում
12	Սեմինար Երևանի թիվ 119 ավագ դպրոցում
14	Սեմինար Երևանի թիվ 195 ավագ դպրոցում
17	Սեմինար Երևանի թիվ 119 ավագ դպրոցում
19	Սեմինար Երևանի թիվ 195 ավագ դպրոցում
21	Սեմինար Երևանի թիվ 184 ավագ դպրոցում
24	Սեմինար Երևանի թիվ 184 ավագ դպրոցում
26	Սեմինար Երևանի թիվ 83 ավագ դպրոցում

28	Սեմինար Աշտարակի թիվ 5 ավագ դպրոցում
ՄԱՐՏ	
11	Սեմինար Արմավիրի թիվ 5 ավագ դպրոցում
ՀՈՒՆԻՍ	
2-30	Կարճ տեսահոլովակների մրցույթ
3	Կենտրոնական բանկի իրավաբանական վարչության և առևտրային բանկերի իրավաբանների մասնակցությամբ առցանց հանդիպում-քննարկում
8	Վեբինար ՀՀ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակի գործունեությունը և ծրագրերը» թեմայով
12	Սեմինար-խաղ ՀՀ մարզերի 13-17 տարեկան 15 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
15-17	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար
16	Սեմինար-խաղ ՀՀ մարզերի 13-17 տարեկան 13 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
22	Վեբինար ՀՀ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Հաշտության՝ որպես գործիքի կիրառելիությունը ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակում» թեմայով

23	Սեմինար-խաղ ՀՀ մարզերի 13-17 տարեկան 13 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
24-26	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար
29	Վեբինար ՀՀ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Ֆինանսական կազմակերպությու-նների կողմից հաճախորդներին մատուցվող ծառայությունների և այդ կապակցությամբ առաջացող վեճերի բնույթը» թեմայով
30	Սեմինար-խաղ ՀՀ մարզերի 13-17 տարեկան 30 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
ՀՈՒԼԻՍ	
6	Վեբինար ՀՀ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Ապահովագրություն» թեմայով
7	Սեմինար-խաղ ՀՀ մարզերի 13-17 տարեկան 15 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
8-10	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար
13	Վեբինար ՀՀ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար«Հաշտարարիորոշումներիվիճարկումը դատական կարգով» թեմայով

14	Սեմինար-խաղ ՀՀ մարզերի 13-17 տարեկան 20 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
15-17	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար
20	Վեբինար ՀՀ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Գրավ, երաշխավորություն» թեմայով
21	Սեմինար-խաղ ՀՀ մարզերի 13-17 տարեկան 10 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
22-24	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար
27	Վեբինար ՀՀ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Վարկ, վարկային պատմություն» թեմայով
28	Սեմինար-խաղ ՀՀ մարզերի 13-17 տարեկան 17 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
29-31	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար

Օգոստոս	
3	Վերինար ՅՅ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Բանկային ավանդ» թեմայով
3	Սեմինար-խաղ ՅՅ մարզերի 13-17 տարեկան 19 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
10-21	Ամառային պրակտիկայի հատուկ ծրագիր
10	Վերինար ՅՅ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին օրենքը նոր կարգավորումների համատեքստում» թեմայով
11	Սեմինար-խաղ ՅՅ մարզերի 13-17 տարեկան 20 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
12-14	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար
17	Վերինար ՅՅ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Արտապայմանագրային պարտավորություններ» թեմայով
17-19	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար
18	Սեմինար-խաղ ՅՅ մարզերի 13-17 տարեկան 22 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում

19-21	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար
24	Վերինար ՅՅ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Ժառանգությունը և պարտավորական իրավահարաբերությունները» թեմայով
24-26	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար
25	Սեմինար-խաղ ՅՅ մարզերի 13-17 տարեկան 17 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
26-28	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար
31	Վերինար ՅՅ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Վնաս պատճառելու հետևանքով առաջացող պարտավորաիրավական հարաբերություններն ապահովագրության շրջանակներում» թեմայով

Սեպտեմբեր

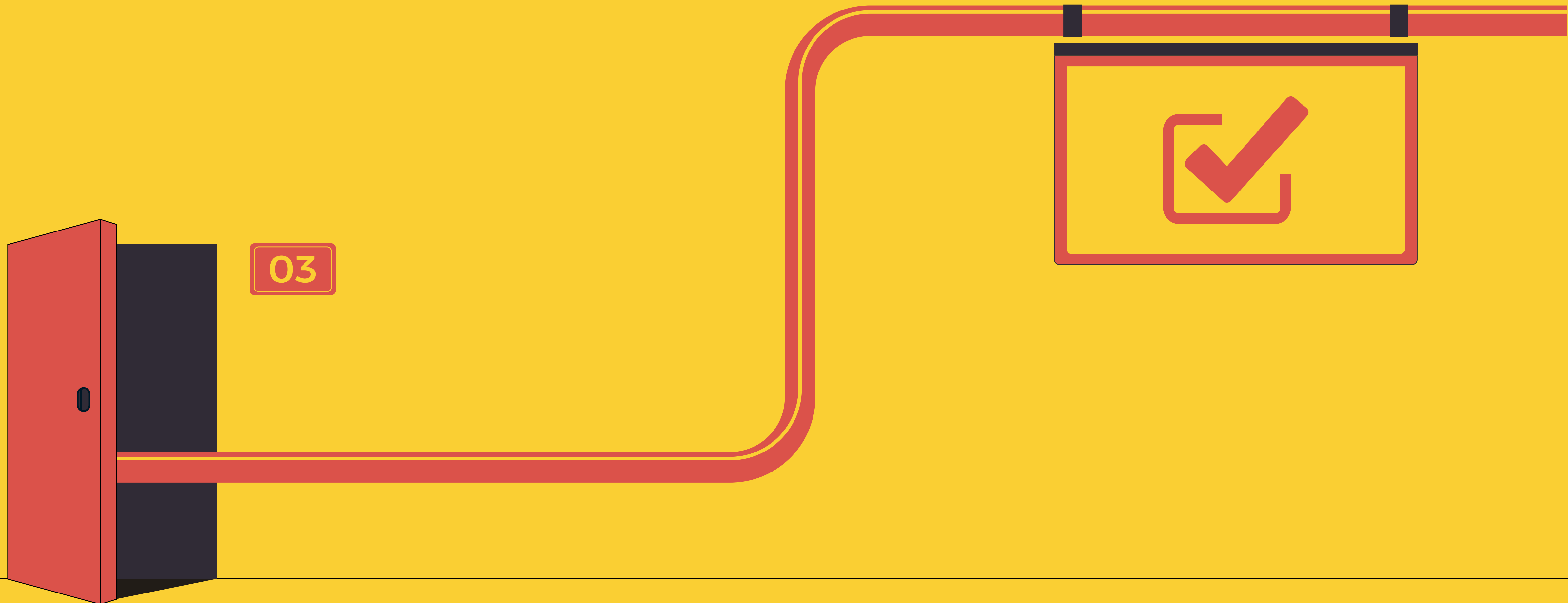
1	Սեմինար-խաղ ՅՅ մարզերի 13-17 տարեկան 10 աշակերտների համար ՖՀՀ գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի համագործակցության շրջանակներում
2-4	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար

8	Վերինար ՅՅ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն» թեմայով
9-11	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար
15	Վերինար ՅՅ և Արցախի բուհերի ուսանողների համար «Սպառողական կրեդիտավորման առանձնահատկությունները և իրավական կարգավորումը» թեմայով
16	Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-18 տարեկան աշակերտների համար

դեկտեմբեր

16	Առցանց սեմինար-հանդիպում Գյումրու «Երիտասարդական պալատ» ՀՈԱԿ-ի կամավորների հետ
----	--

2020թ. ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակը, բուն մասնագիտական գործունեությանը զուգահեռ, իրականացնում է մի շարք ծրագրեր, որոնք ուղղված են հանրության ֆինանսական գրագիտության և իրազեկվածության բարձրացմանը, ինչպես նաև գործընկերային հարաբերությունների ամրապնդմանն ու հետագա զարգացմանը: Ստորև համառոտ ներկայացնում ենք այդ ծրագրերը:

ՍՊԱՌՈՂՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ և ԻՐԱԶԵԿՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Սեմինարներ դպրոցներում: Նախապես որոշված ժամանակացույցի համաձայն՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում Գրասենյակի աշխատակիցները սեմինարներ են կազմակերպել Երևանի, Աշտարակի և Արմավիրի 11 ավագ դպրոցների 11-րդ և 12-րդ դասարանների 1636 աշակերտների համար: Մասնավորապես՝ սեմինարներ են անցկացվել Երևանի թիվ 29, 65, 83, 94, 105, 119, 127, 184, 195, Արմավիրի թիվ 4 և Աշտարակի թիվ 5 ավագ դպրոցներում: Դրանք դադարեցվել են՝ Covid-19 համավարակի տարածման կանխարգելմամբ պայմանավորված հակահամաճարակային սահմանափակումներով:

Պրակտիկանտների ներգրավում: Գրասենյակի գործունեության վերաբերյալ երիտասարդներին իրազեկելու և ուսանողներին մեր աշխատանքներում ներգրավելու նպատակով 2020թ. Հաշտարարի

գրասենյակը հյուրընկալել է 3 ուսանողների ՀՀ տարբեր բուհերից: Ուսանողներին հնարավորություն է ընձեռվել ստանալու ինչպես տեսական, այնպես էլ պրակտիկ գիտելիքներ Հաշտարարի գործունեության և ընդհանրապես ֆինանսական համակարգի մասին: Պրակտիկանտների հաճախումը Գրասենյակ դադարեցվել է Covid-19 համավարակի տարածման կանխարգելմամբ պայմանավորված հակահամաճարակային սահմանափակումներով:

«Ամառային պրակտիկայի հատուկ ծրագիր»: Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակը սույն թվականի օգոստոսի 10-21-ը իրականացրել է հատուկ մշակված ծրագրով ուսումնական պրակտիկա ուսանողների համար: Ծրագրի շրջանակներում ուսանողներին հնարավորություն է ընձեռվել ծանոթանալու ֆինանսական համակարգի կառուցվածքին և գործող իրավական կարգավորումներին, ստանալու գործնական և տեսական գիտելիքներ ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակի գործունեության վերաբերյալ, սովորելու վեճերի լուծման այլընտրանքային եղանակների, այդ թվում՝ հաշտարարության և արբիտրաժի մասին: Հաշվետու տարում, ի տարբերություն նախորդ տարիների, ամառային պրակտիկայի հատուկ ծրագիրն անցկացվել է առցանց ձևաչափով՝ հաշվի առնելով հակահամաճարակային սահմանափակումները: Ծրագրի ավարտին լավագույն երեք ուսանողները պայմանագրային հիմունքներով աշխատանքի են ընդունվել Հաշտարարի գրասենյակ:

Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-15 տարեկան աշակերտների համար: Սույն թվականի հունիս-սեպտեմբեր ամիսներին «Հաշտարարն ամենուր» ծրագրի

շրջանակներում Գրասենյակի աշխատակիցների կողմից իրականացվել են եռօրյա առցանց դասընթաց-մրցույթներ 13-15 տարեկան աշակերտների համար: Մասնակիցները ստացել են տեսական և գործնական գիտելիքներ, ստացված գիտելիքներն ամրապնդելու նպատակով ինտերակտիվ տարբեր խաղերի միջոցով մրցել միմյանց հետ: Հաղթողները ստացել են խրախուսական մրցանակներ Գրասենյակի կողմից:

Վեբինարներ ուսանողների համար: Սույն թվականի հունիս-օգոստոս ամիսներին «Հաշտարարն ամենուր» ծրագրի շրջանակներում Գրասենյակի մասնագետներն իրականացրել են մի շարք մասնագիտական վեբինարներ ՀՀ-ի և Արցախի բուհերի ուսանողների մասնակցությամբ: Վեբինարների շարքն ուսանողներին հնարավորություն է ընձեռել ձեռք բերել գիտելիքներ ֆինանսական ոլորտին առնչվող հետաքրքիր և արդիական թեմաների վերաբերյալ, ինչպես նաև անմիջապես ստանալ իրենց հարցերի պատասխանները:

Սեմինար-խաղեր ՀՀ մարզերի 13-17 տարեկան աշակերտների համար Մանկական զարգացման հիմնադրամի հետ համագործակցության շրջանակներում: Սույն թվականի հունիս-սեպտեմբեր ամիսներին «Հաշտարարն ամենուր» ծրագրի շրջանակներում անցկացվել են սեմինար-խաղեր 13-17 տարեկան 300 աշակերտների համար: Միջոցառումը կազմակերպվել է Գրասենյակի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի միջև համագործակցության շրջանակներում: Սեմինար-խաղերի ժամանակ աշակերտները ստացել են տեսական և գործնական գիտելիքներ ֆինանսական համակարգի, գործող ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից

մատուցվող ծառայությունների և ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակի վերաբերյալ, պատասխանել են Գրասենյակի մասնագետի կողմից տրված հարցերին և լուծել առաջադրված խնդիրները:

Կարճ տեսահոլովակի մրցույթ: Սույն թվականի հունիսի 2-ից 30-ը «Հաշտարարն ամենուր» ծրագրի շրջանակներում Գրասենյակն անցկացրել է լավագույն տեսահոլովակի մրցույթ, որին կարող էին մասնակցել 12-18 տարեկան աշակերտները: Մրցույթի շրջանակներում աշակերտները նկարահանել և Գրասենյակ են ներկայացրել «Ե՞րբ կարող եմ դիմել Հաշտարարին» վերնագրով կարճ տեսահոլովակներ: Լավագույնը ճանաչված մասնակիցը ստացել է խրախուսական մրցանակ Գրասենյակի կողմից:

Մասնակցություն «Իմ ֆինանսների ամիս 2020» ծրագրին: Ինչպես ամեն տարի, հաշվետու տարում ևս ՀՀ գրասենյակը մասնակցություն է ունեցել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից կազմակերպվող ԻՖԱ ծրագրի միջոցառումներին, մասնավորապես՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի և «Հայաստանի պատանեկան նվաճումներ» կազմակերպության համատեղ նախաձեռնությամբ կազմակերպված «Brain Ring» ամենամյա ֆինանսատնտեսագիտական խաղ-մրցույթին: Ի տարբերություն նախորդ տարիների՝ այս անգամ բոլոր միջոցառումները տեղի են ունեցել առցանց՝ հաշվի հաշնելով երկրում գործող հակահամաճարակային սահմանափակումները:

Լուսաբանման աշխատանքներ: Հաշվետու տարվա ընթացքում պայմանագրեր են կնքվել մի շարք հեռուստաընկերությունների հետ՝ Հաշտարարի

գրասենյակի վերաբերյալ տեղեկատվական հոլովակները ցուցադրելու նպատակով:

Պաշտոնական կայքէջի և սոցիալական մեդիայի միջոցով տեղեկատվության տարածում:

Պարբերաբար մշակվել և Գրասենյակի պաշտոնական կայքէջում, ինչպես նաև «Ֆեյսբուք» սոցիալական ցանցում տեղադրվել են Գրասենյակի կողմից իրականացվող և իրականացվելիք միջոցառումների մասին, ինչպես նաև Հաշտարարի գրասենյակի գործունեությանն առնչվող տարաբնույթ այլ նորություններ, Գրասենյակի ընթացիկ գործունեության վերաբերյալ հաշվետվություններ, պահանջների տիպային օրինակներ, գործարար շրջանառության սովորույթներ և այլն:

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՏ

Հիմք ընդունելով միջազգային լավագույն փորձը և ձգտելով լինել անկողմնակալ ու վստահելի կառույց՝ մենք ակտիվ գործունեություն ենք ծավալում ՀՀ ֆինանսական համակարգում փորձելով բարձրացնել հանրության վստահությունը ֆինանսական համակարգում գործող կազմակերպությունների նկատմամբ: Գրասենյակը կարևորում է գործընկերային հարաբերությունների պահպանումը ֆինանսական կազմակերպությունների հետ՝ ձգտելով վեճը լուծել կողմերի հաշտեցմամբ՝ գործի արագ ելք ապահովելու, կողմերի համար երկուստեք

նախընտրելի լուծում գտնելու և կազմակերպության ու Նրա հաճախորդների միջև գործարար հարաբերությունները պահպանելու նպատակով:

Հանդիպում-սեմինար բանկային համակարգի

ներկայացուցիչների հետ: Հաշտարարի գրասենյակի, Կենտրոնական բանկի իրավաբանական վարչության և առևտրային բանկերի իրավաբանների մասնակցությամբ սույն թվականի հունիսի 3-ին տեղի է ունեցել առցանց հանդիպում-քննարկում: Այս ձևաչափով հանդիպումները չափազանց կարևոր են գործընկերային հարաբերությունների ամրապնդման, փորձի փոխանակման և ոլորտում առկա հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված քայլերի մշակման համար: Հանդիպման ընթացքում ներկայացվել են 2019-2020թ. նախադեպային գործերը, հաճախորդների պահանջների քննության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրները, իրականացվել են համապատասխան քննարկումներ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Մասնակցություն Ֆինանսական օմբուդսմենների միջազգային ցանցի կողմից կազմակերպված առցանց քննարկում-հանդիպումներին:

2020թ. մայիսի 12-ին Ֆինանսական համակարգի հաշտարար Փիրուզ Սարգսյանը և պահանջներն ընդունող և քննող խմբի ղեկավար Աշոտ Ղոչիկյանը մասնակցել են Ֆինանսական օմբուդսմենների միջազգային ցանցի կողմից կազմակերպված վեբինարին, որի ժամանակ քննարկվել են մի շարք արդիական թեմաներ՝ Նոր խնդիրներ հեռավար աշխատանքի պայմաններում,

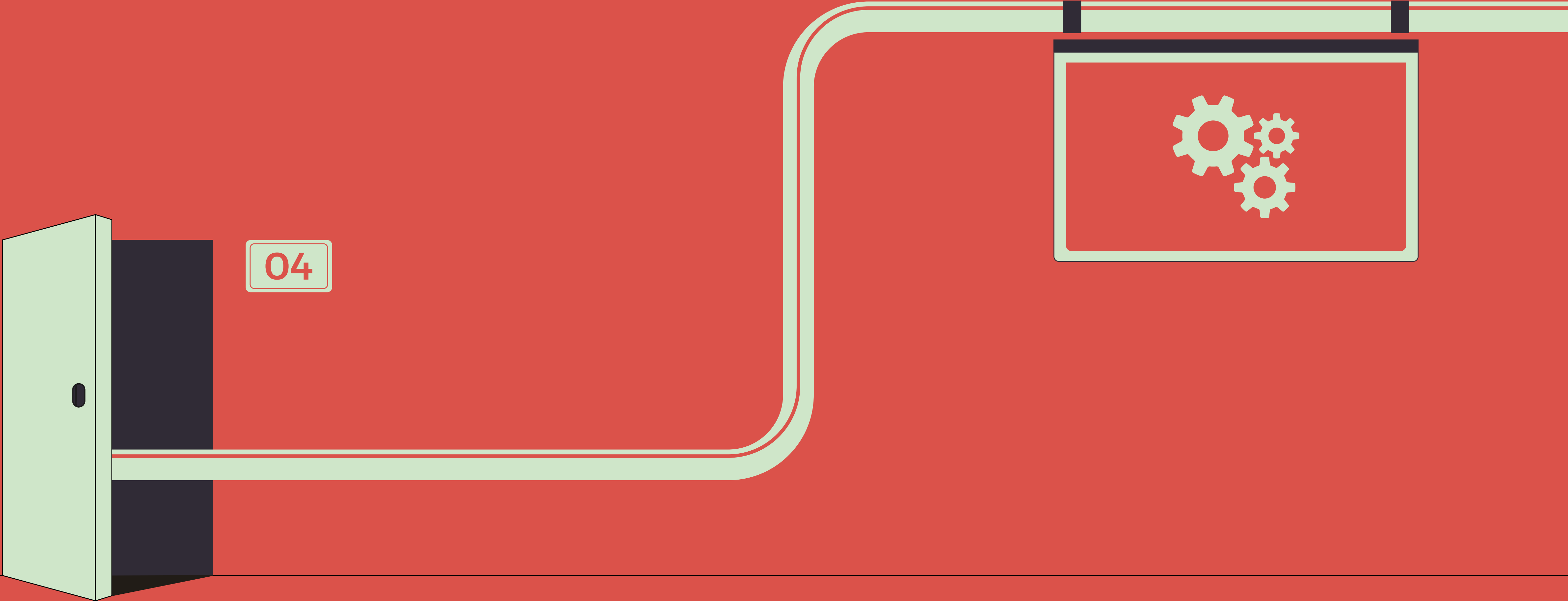
ինչպես աջակցել աշխատակիցներին համավարակի օրերին և այլն:

Սեպտեմբերի 30-ին կրկին առցանց ձևաչափով տեղի է ունեցել Ֆինանսական օմբուդսմենների միջազգային ցանցի տարեկան գլխավոր ժողովը, որի ընթացքում քննարկվել են ապահովագրության, բանկային, վարկային, ներդրումային ոլորտների արդիական թեմաները, ինչպես նաև այլ աշխատանքային և կազմակերպչական մի շարք հարցեր:

Համագործակցություն «Միջազգային համագործակցության գերմանական խնայողական բանկերի հիմնադրամի» հետ:

«Սպառողների ֆինանսական կրթության և իրազեկվածության բարձրացման» ծրագրի շրջանակներում «Միջազգային համագործակցության գերմանական խնայողական բանկերի հիմնադրամի» հետ համագործակցությամբ նկարահանվել են տեղեկատվական հոլովակներ ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակի գործունեության, ավանդի և վարկային միջնորդների վերաբերյալ:

2021թ. ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակը, հավատարիմ մնալով իր որդեգրած քաղաքականությանը, հաջորդ տարի ևս շարունակելու է իրականացնել սպառողների ֆինանսական կրթության և իրազեկվածության բարձրացմանն ուղղված ծրագրեր, նախաձեռնելու է ֆինանսական կազմակերպությունների հետ գործընկերային հարաբերությունների ամրապնդման նպատակով իրականացվող միջոցառումներ տեղական և միջազգային գործընկերների մասնակցությամբ, մասնակցելու է միջազգային գործընկերների կողմից կազմակերպվող միջոցառումներին և իրականացնելու է մի շարք այլ աշխատանքներ:

Սպառողների ֆինանսական կրթությանը և բնակչության իրազեկվածության մակարդակի բարձրացմանն ուղղված ծրագրեր

2021թ. նախատեսվում է շարունակել «Սպառողների ֆինանսական կրթության/իրազեկվածության բարձրացման ծրագրի» իրականացումը. մասնավորապես՝ նախատեսվում է ՀՀ մարզերի 10 ավագ դպրոցների 9-11-րդ դասարանների 450 աշակերտների հյուրընկալել Երևանում, դրան զուգահեռ շարունակել լսարանային և առցանց սեմինարները ՀՀ մարզերի ու Երևանի ավագ դպրոցների աշակերտների և ուսանողության շրջանում, ինչպես նաև իրականացնել կրթական միջոցառումներ թիրախային նոր խմբերի համար:

Ընդգրկվածություն Ֆինանսական կրթության ազգային ռազմավարության ծրագրում

Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակը շարունակելու է համագործակցությունը ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ ՀՀ ֆինանսական կրթության ազգային ռազմավարության ծրագրով ամրագրված միջոցառումների և երկուստեք հետաքրքրություն ներկայացնող ծրագրերի իրականացման նպատակով:

Ֆինանսական ճամբար

Հաշվի առնելով ֆինանսական ճամբարի մասնակիցների դրական արձագանքը՝ 2021թ. Հաշտարարի գրասենյակը նախատեսում է անցկացնել եռօրյա ֆինանսական ճամբար Շիրակի, Լոռու և Տավուշի մարզերում:

Դատախաղ

Ուսանողների կողմից բանկային և ապահովագրական ոլորտների նկատմամբ հետաքրքրությունը բարձրացնելու և տվյալ ոլորտի համակողմանի ուսումնասիրության նպատակով 2021թ. ևս Հաշտարարի գրասենյակի կողմից կկազմակերպվի բանկային իրավունքի դատախաղ-մրցույթ:

Ամառային պրակտիկայի հատուկ ծրագիր

Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակը 2021թ. նույնպես նախատեսում է իրականացնել հատուկ մշակված ծրագրով ուսումնական պրակտիկա ուսանողների համար: Ծրագրի շրջանակներում նրանց հնարավորություն կընձեռվի ծանոթանալու ֆինանսական համակարգի կառուցվածքին, գործող իրավական կարգավորումներին, ստանալու գործնական և տեսական գիտելիքներ ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակի գործունեության վերաբերյալ, մասնակցելու բողոքների ընդունման և պահանջների քննության գործընթացին, սովորելու վեճերի լուծման այլընտրանքային եղանակների, այդ թվում՝ հաշտարարության և արբիտրաժի մասին:

Առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-15 տարեկան աշակերտների համար

2021թ. հունիս-օգոստոս ամիսներին նախատեսվում է իրականացնել երկօրյա առցանց դասընթաց-մրցույթ 13-15 տարեկան աշակերտների համար: Մասնակիցները կստանան տեսական և գործնական

գիտելիքներ, ինտերակտիվ տարբեր խաղերի միջոցով կամրապնդեն իրենց գիտելիքները և կմրցեն միմյանց հետ:

Վեբինարներ ուսանողների համար

Ընթացիկ տարվա հունիս-օգոստոս ամիսներին նախատեսվում է իրականացնել մասնագիտական վեբինարներ ՀՀ և Արցախի բուհերի ուսանողների մասնակցությամբ: Վեբինարների շարքը նրանց հնարավորություն կտա ծեռք բերելու գիտելիքներ ֆինանսական ոլորտին առնչվող շատ հետաքրքիր և արդիական թեմաների վերաբերյալ, անմիջապես ստանալու իրենց հարցերի պատասխանները Գրասենյակի մասնագետների կողմից:

Դասընթաց-մրցույթներ «Վիքիճամբարների» մասնակիցների համար

Ամառային արձակուրդներին ներգրավելով տարբեր մարզերի «Վիքիճամբարների» մասնակիցների՝ նախատեսվում է անցկացնել դասընթացներ, որոնք հնարավորություն կտան մասնակիցներին ծանոթանալու ֆինանսական համակարգին առնչվող տարբեր թեմաների:

Առցանց խաղ-մրցույթներ սոցիալական ցանցերի օգտատերերի համար

Ընթացիկ տարում նախատեսվում է պարբերաբար կազմակերպել առցանց խաղ-մրցույթներ «Ֆեյսբուք» սոցիալական ցանցում:

Ֆինանսական խաղ-մրցույթ

ՀՀ բուհերի ֆինանսատնտեսագիտական ֆակուլտետների ուսանողների ներգրավմամբ նախատեսվում է իրականացնել ֆինանսական խաղ-մրցույթ բանկային ոլորտի վերաբերյալ:

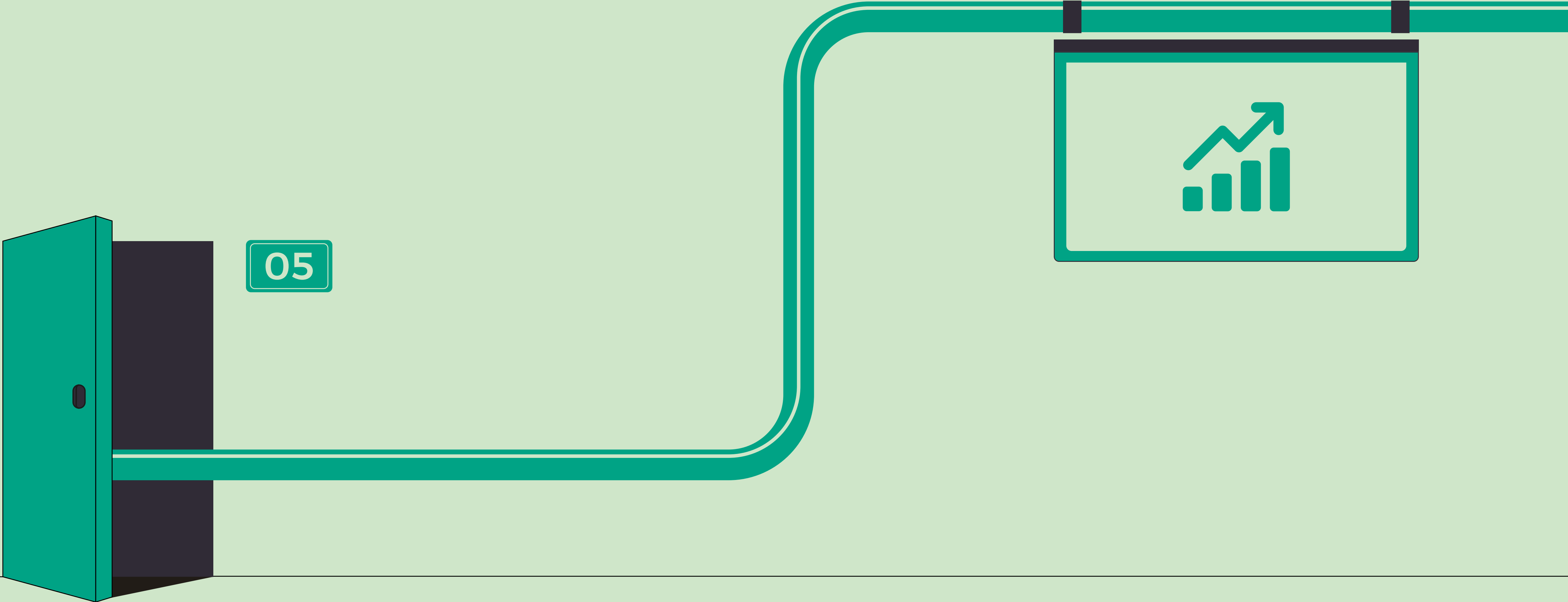
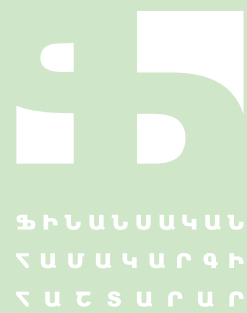
Լուսաբանման աշխատանքների իրականացում

2021թ. նույնպես շարունակելու ենք լուսաբանման աշխատանքները՝ ցուցադրելով մեր կողմից պատրաստված տեղեկատվական նոր հոլովակները Հայաստանի առաջատար հեռուստաընկերություններով: Ընդ որում՝ լուսաբանումն իրականացվելու է ոչ միայն հեռուստաընկերության, այլև սոցիալական մեդիայի միջոցով: Կիրականացվի նաև նոր հոլովակների մշակում: 2021թ. նախատեսվում է լայնամասշտաբ լուսաբանման արշավ սկսել ՀՀ մարզերում:

Քննարկումների և սեմինարների իրականացում

Գրասենյակը նախատեսում է կազմակերպել կլոր սեղան-հանդիպումներ ՀՀ ֆինանսական համակարգի կազմակերպությունների աշխատակիցների մասնակցությամբ՝ նվիրված Գրասենյակում քննված պահանջների տիպային օրինակների, արդյունքում ի հայտ եկած վիճահարույց խնդիրների և տարաբնույթ այլ հարցերի քննարկմանը:

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Այս բաժնում ներկայացրել ենք տեղեկություն հաշվետու տարվա ընթացքում Գրասենյակ ներկայացված բողոքների և պահանջների, Հաշտարարի միջնորդությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից հաճախորդներին տրված հատուցումների, քննված գործերի ելքերի և այլ ցուցանիշների մասին:

• 2020թ. ընթացքում Գրասենյակ է ներկայացվել ընդհանուր 13,307 բողոք, որից ֆինանսական համակարգին վերաբերող բողոքների քանակը 12,818 է:

Դրանցից 11,842-ը, օրենքի համաձայն, Հաշտարարի կողմից ենթակա են եղել քննության: Ֆինանսական կազմակերպությունների դեմ ներկայացված, սակայն Հաշտարարի կողմից քննության ոչ ենթակա 976 բողոքներն անմիջական առնչություն են ունեցել «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքի ուժի մեջ մտնելուն նախորդած իրադարձությունների հետ, որոշ պահանջների վերաբերյալ արդեն իսկ եղել է դատարանի որոշում կամ գործը գտնվել է դատարանի վարույթում, որոշ դեպքերում էլ դիմողը ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն հաճախորդ չի հանդիսացել:

2020թ. ընթացքում Գրասենյակը քննության է ընդունել 6,940 պահանջ-դիմում, որոնց 51.43%-ը լուծվել է հոգուտ հաճախորդի: Դրանց 75.69%-ը լուծվել է կողմերի հաշտությամբ: Հաշտությամբ հանգուցալուծված գործերի միջին տևողությունը կազմել է 45.66 օր¹: 2019թ. հոգուտ հաճախորդի

լուծված պահանջներից կողմերի հաշտությամբ լուծվել է պահանջների 65.91%-ը, 2018թ.-ին՝ 35.20%-ը, 2017թ.-ին՝ 49.60%-ը, 2016թ.-ին՝ 55.55%-ը, իսկ 2015թ.-ին, 2014թ.-ին, 2013թ.-ին, 2012թ.-ին, 2011թ.-ին, 2010թ.-ին և 2009թ.-ին համապատասխանաբար՝ 56.32%-ը, 61.30%-ը, 79.70%-ը, 73.36%-ը, 70.50%-ը, 59.10%-ը և 61.00%-ը:

• 2020թ.-ին գումարային արտահայտությամբ Հաշտարարի միջնորդությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից հաճախորդներին հատուցվել է 364,195,606 ՀՀ դրամ: Նշենք, որ 2019թ.-ին հաճախորդներին հատուցվել է 390,885,623, 2018թ.-ին՝ 304,233,688 ՀՀ դրամ, 2017թ.-ին՝ 206,720,967 ՀՀ դրամ, 2016թ.-ին՝ 188,897,125 ՀՀ դրամ, 2015թ.-ին՝ 198,369,625 ՀՀ դրամ, 2014թ.-ին՝ 199,147,628 ՀՀ դրամ, 2013թ.-ին՝ 204,578,416 ՀՀ դրամ, 2012թ.-ին՝ 134,087,137 ՀՀ դրամ, 2011թ.-ին՝ 58,137,847 ՀՀ դրամ, 2010թ.-ին՝ 29,264,354 ՀՀ դրամ, իսկ 2009թ.-ին՝ 26,062,886 ՀՀ դրամ:

• Ամփոփվող տարվա ընթացքում ստացված բողոքների մեջ, ինչպես և նախորդ տարիներին, զգալի մաս են կազմել ապահովագրական ընկերությունների դեմ ներկայացված բողոքները (49.69%), որոնց մեջ ամենամեծ տեսակարար կշիռը բաժին է ընկնում ԱՊՊԱ-ի հետ կապված բողոքներին՝ ապահովագրական ընկերությունների դեմ ներկայացված ընդհանուր բողոքների 96.15%-ը: Հաճախորդների գերակշիռ մասը համաձայն չի եղել գնահատված վնասի չափին և հատուցման մերժման հիմքերին, նաև եղել են բազմաթիվ բողոքներ՝ կապված հետադարձ պահանջի հետ:

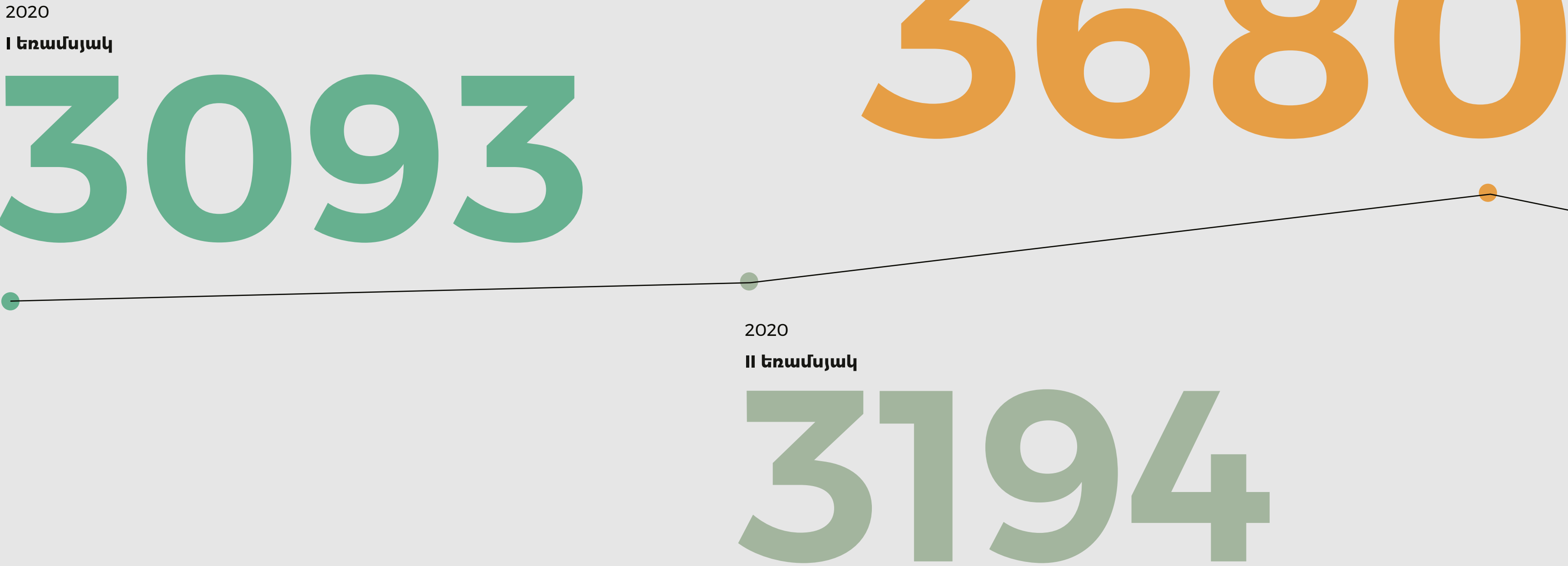
Մինչդեռ պատկերն այլ է քննության ընդունված պահանջ-դիմումների պարագայում, մասնավորապես՝ 2020թ. բանկերի դեմ քննության է ընդունվել ավելի շատ պահանջ-դիմում, քան ապահովագրական ընկերությունների դեմ: 2020թ. քննության ընդունված պահանջների 51.40%-ը կազմել են բանկերի, իսկ 41.43%-ը՝ ապահովագրական ընկերությունների դեմ քննված գործերը:

¹ Հաշվարկն իրականացվել է պահանջ-դիմումի մուտքագրման օրվանից մինչև պահանջի հանգուցալուծման օրը

Ընդհանուր վիճակագրություն

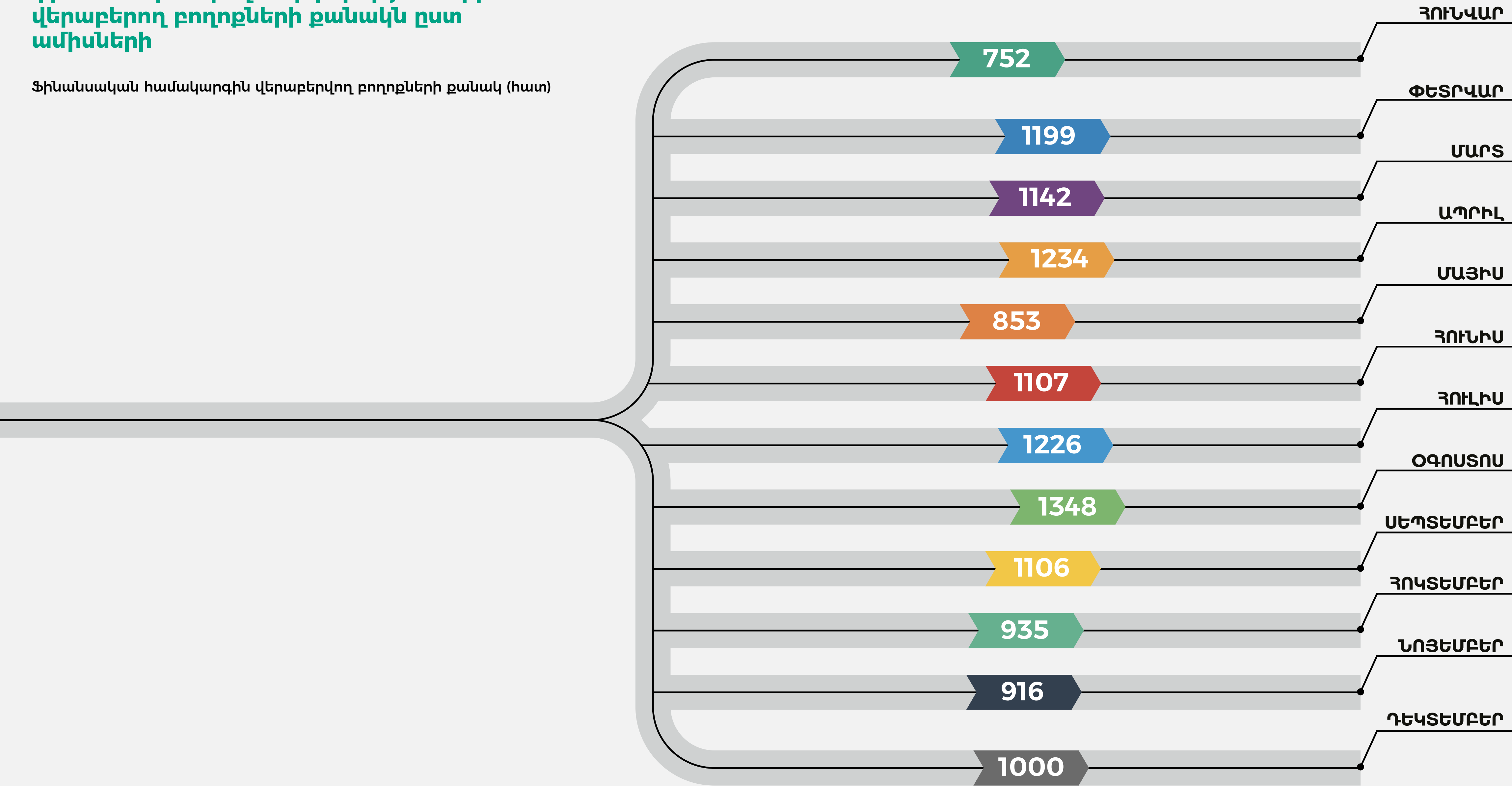
2020թ. Գրասենյակ ներկայացված՝ ֆինանսական կազմակերպություններին վերաբերող բողոքների քանակն ըստ եռամսյակների.

Ֆինանսական համակարգին վերաբերվող բողոքների քանակ

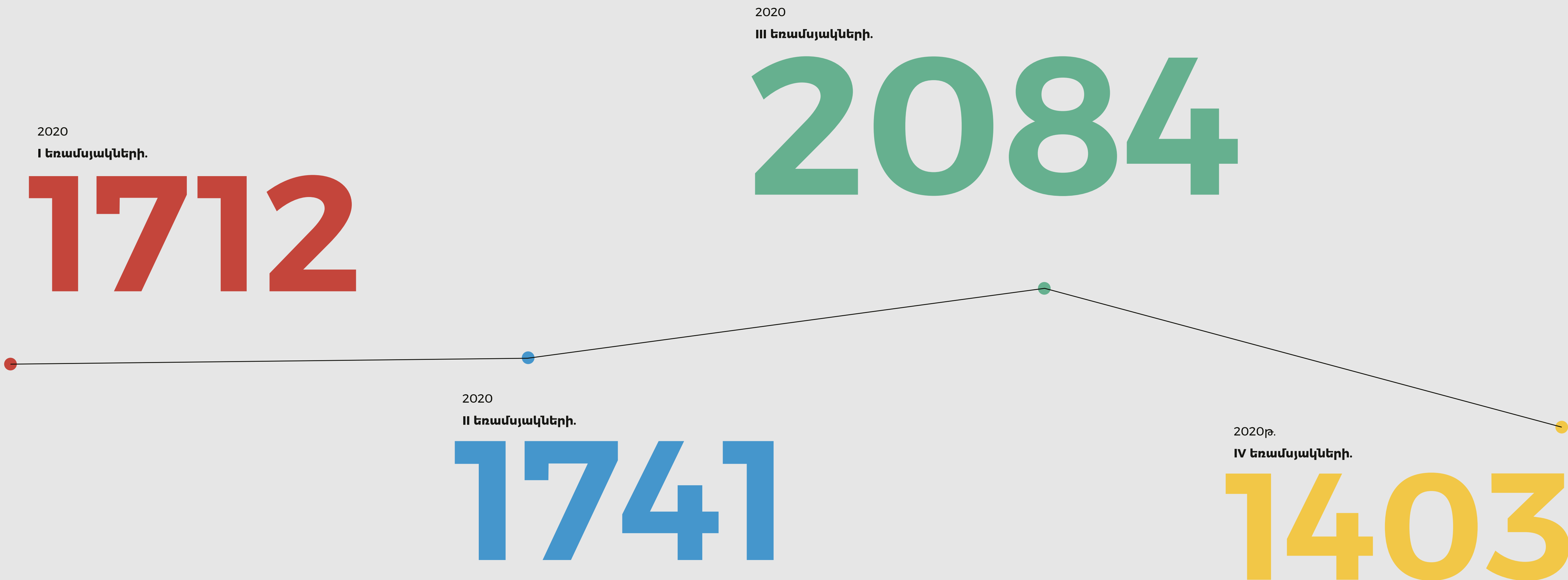

2020թ. Գրասենյակ ներկայացված՝
ֆինանսական կազմակերպություններին
վերաբերող բողոքների քանակն ըստ
ամիսների

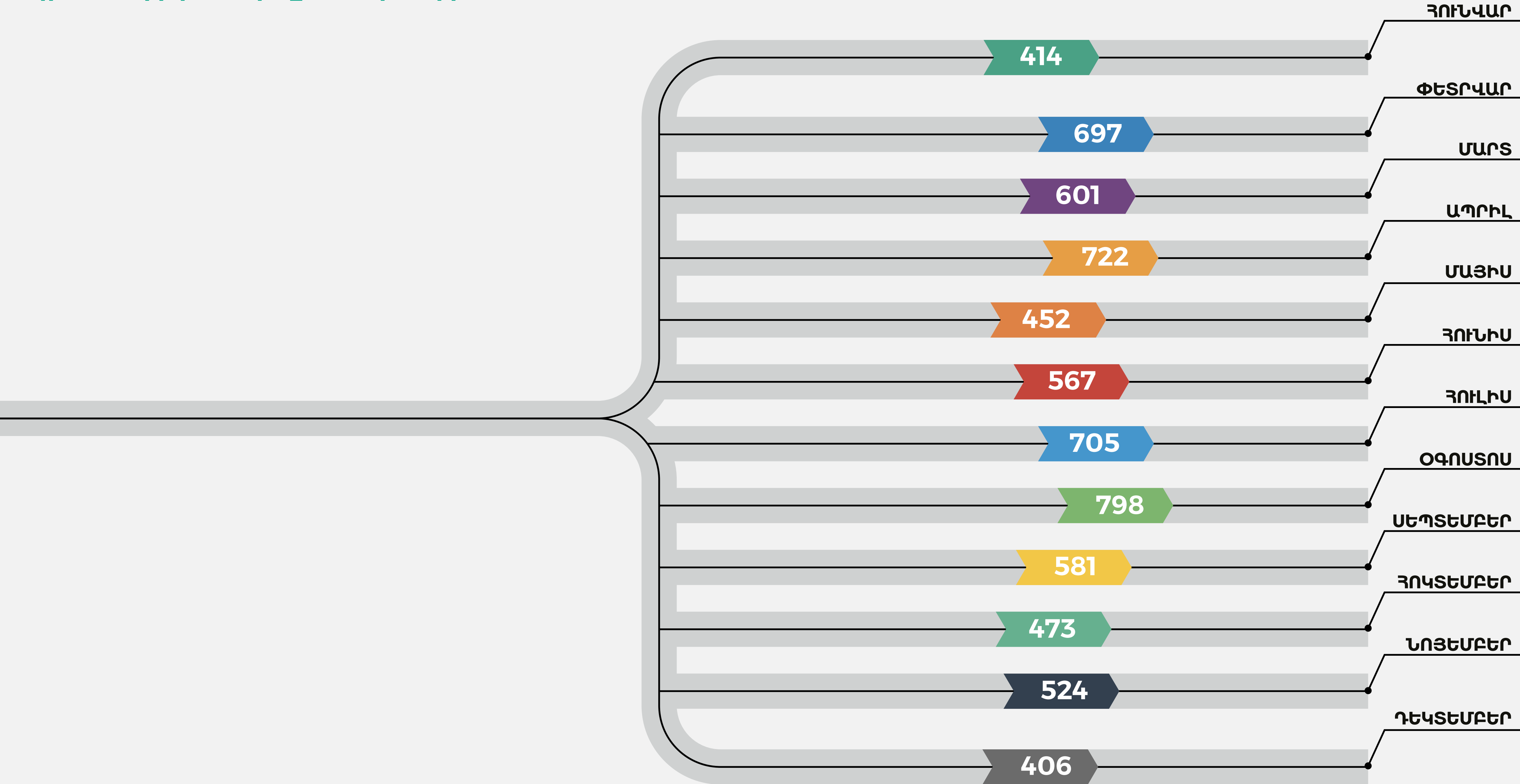
Ֆինանսական համակարգին վերաբերվող բողոքների քանակ (հատ)

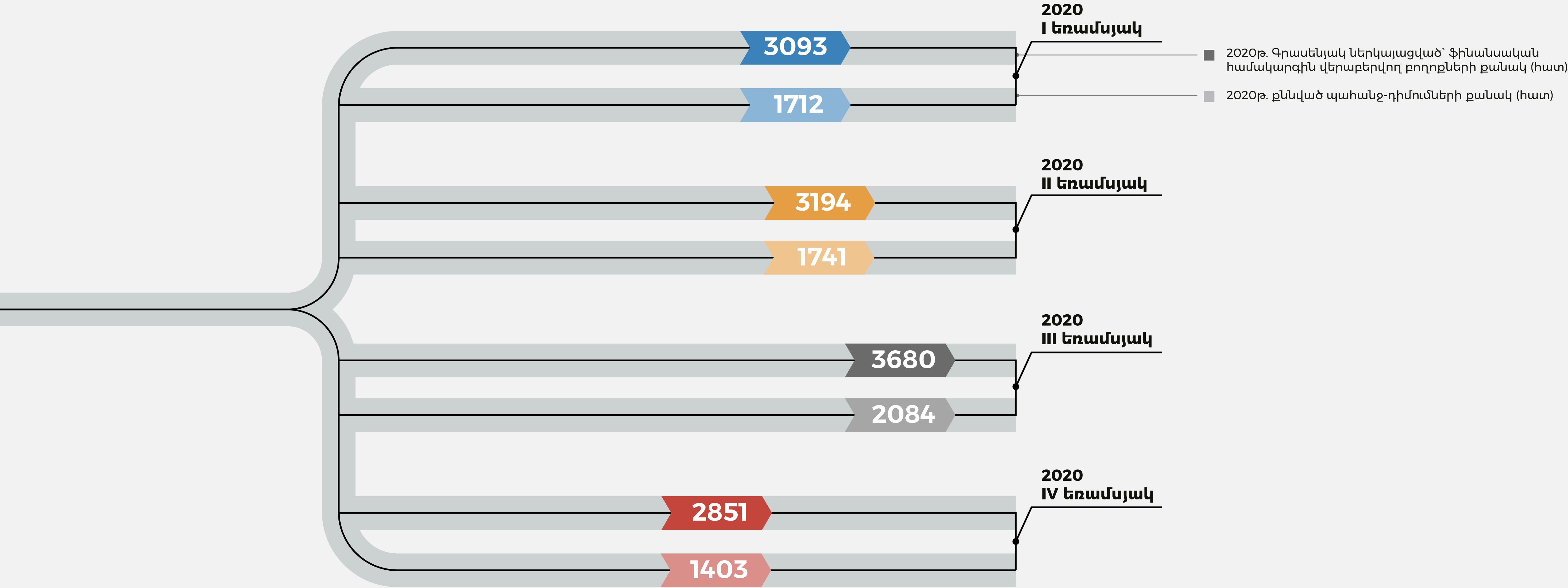
2020թ. քննության ընդունված պահանջ-
դիմումների քանակն՝ ըստ եռամսյակների.

2020թ. քննության ընդունված պահանջ-
դիմումների քանակն՝ ըստ ամիսների.

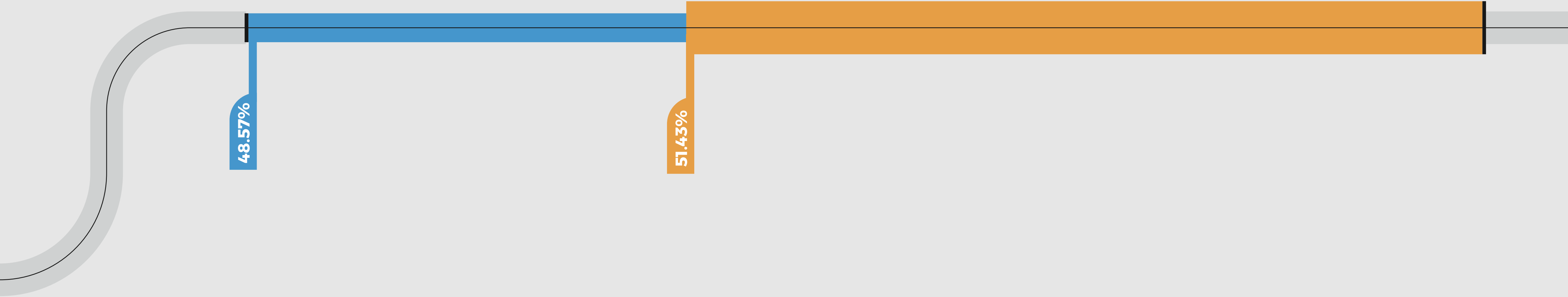
2020թ. Գրասենյակ ներկայացված՝
ֆինանսական համակարգին վերաբերող
բողոքներն ու քննության ընդունված
պահանջ-դիմումներն ըստ եռամսյակների.

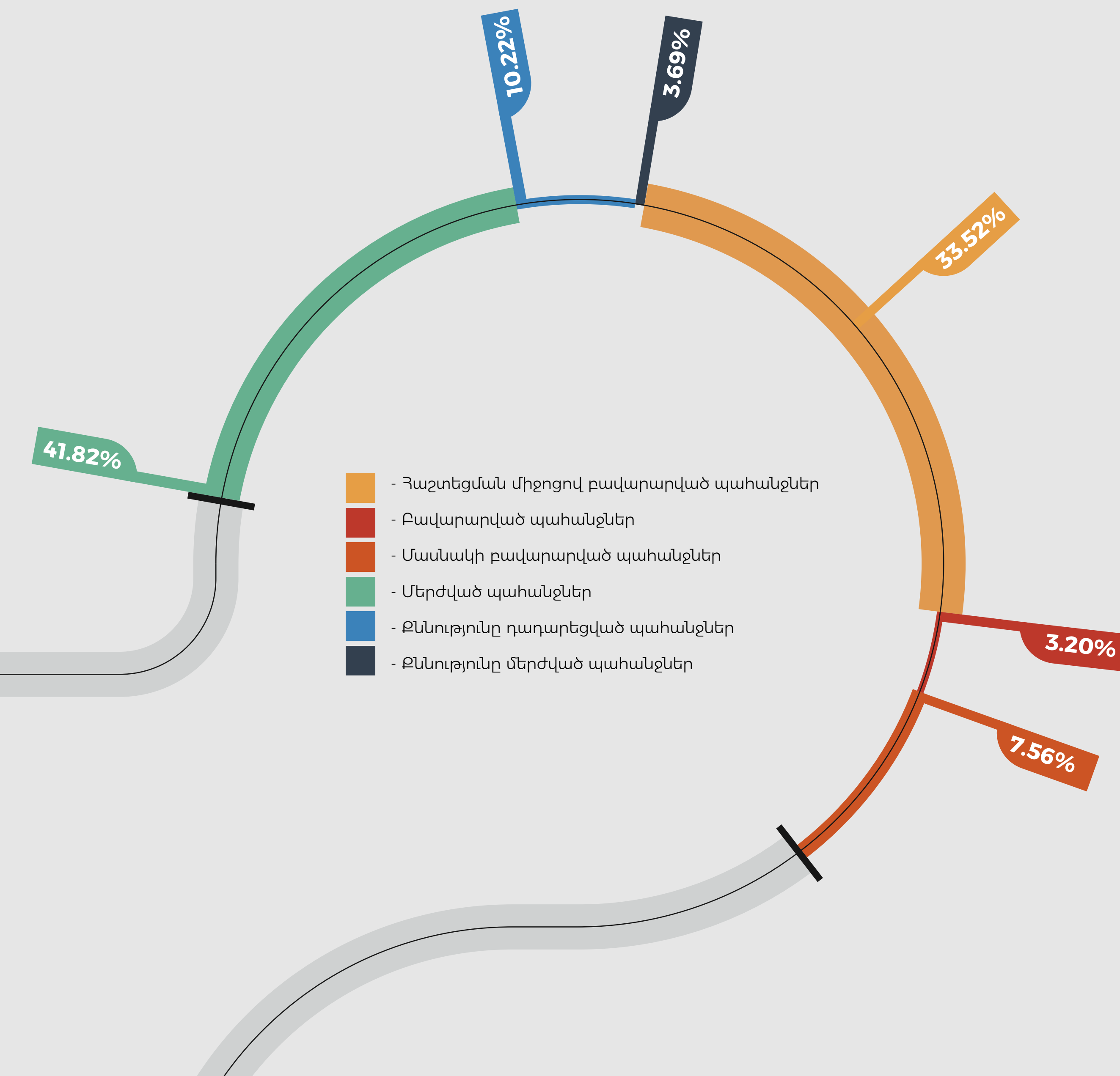
2020թ. ընթացքում ստացված ընդհանուր բողոքների քանակ, այդ թվում՝	13,307
Ֆինանսական համակարգին վերաբերող բողոքների քանակը	12,818
Ենթակա չեն քննության Հաշտարարի կողմից	976
Ենթակա են քննության Հաշտարարի կողմից	11,842
Քննության ընդունված պահանջ-դիմումներ	6,940
Պահանջը բավարարվել է հաշտեցման միջոցով	2,326
Պահանջը մերժվել է	2,902
Պահանջը մասնակի է բավարարվել	525
Պահանջի քննությունը դադարեցվել է	709
Պահանջը բավարարվել է	222
Պահանջի քննությունը մերժվել է	256

Հոգուտ հաճախորդի հանգուցալուծված և մերժված պահանջ-դիմումների հարաբերակցությունը.

- Հոգուտ հաճախորդի լուծված գործերի տեսակարար կշիռ
- Մերժված պահանջների տեսակարար կշիռ

Պահանջ-դիմումների քննության արդյունքները (ելքերը)՝ տոկոսային արտահայտությամբ.

Հոգուտ հաճախորդի հանգուցալուծված պահանջ-դիմումների ելքերը տոկոսային արտահայտությամբ.

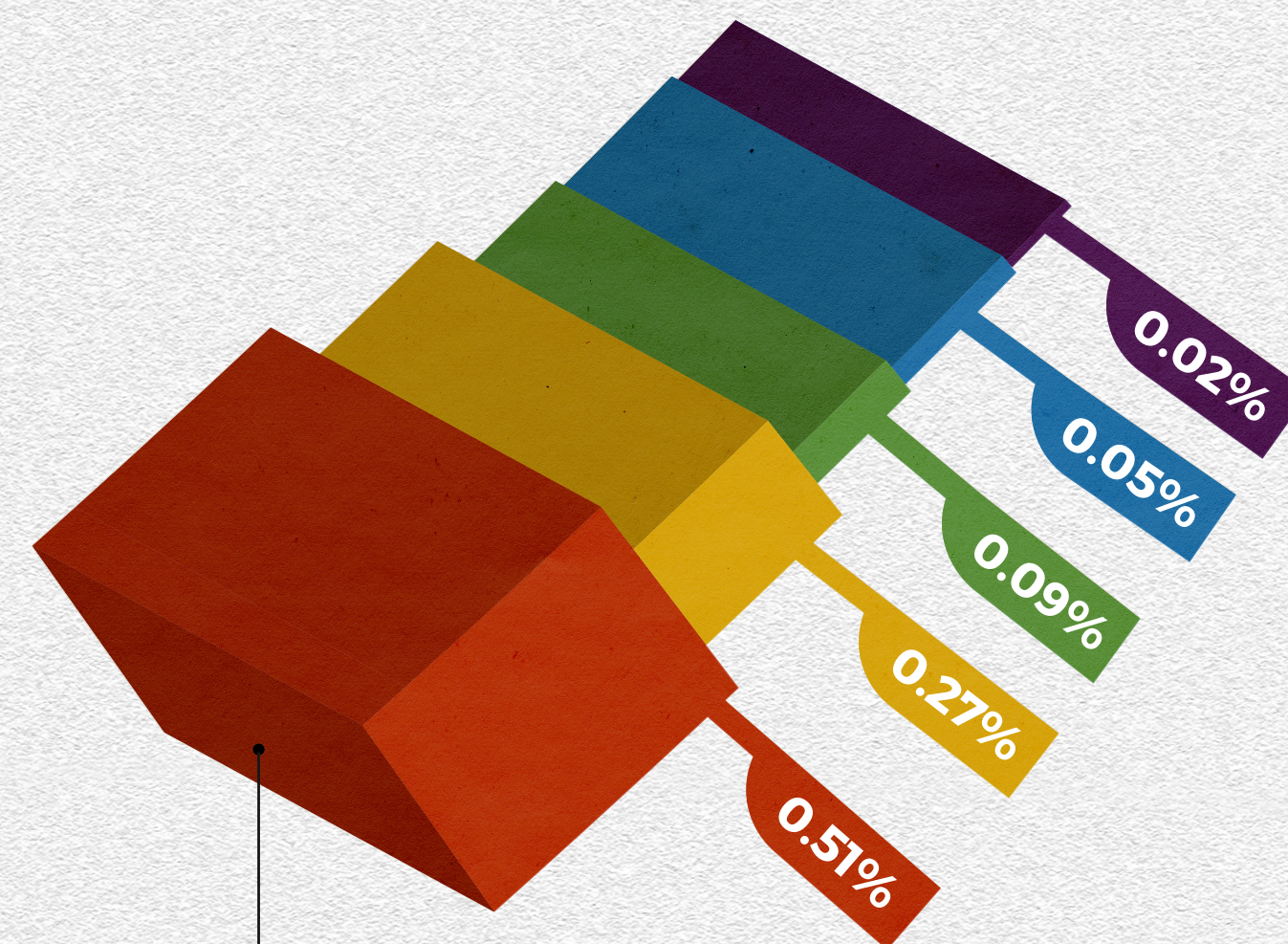
Ֆինանսական համակարգին վերաբերող բողոքներն՝ ըստ կազմակերպությունների տեսակների.

2020թ. ընթացքում ֆինանսական կազմակերպությունների դեմ ստացված բողոքների քանակ, ուղղված՝	12,818	100%
Ապահովագրական ընկերությունների դեմ	6,369	49.69 %
Բանկերի դեմ	4,914	38.34 %
Վարկային կազմակերպությունների դեմ	1,103	8.60%
Ավտոապահովագրողների բյուրոյի դեմ	65	0.51%
Դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների դեմ	35	0.27 %
Գրավատների դեմ	12	0.09%
Փոխանակման կետերի դեմ	6	0.05%
Վարկային բյուրոյի դեմ	3	0.02%
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների դեմ	311	2.43 %

- Ապահովագրական ընկերություններ
- Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ
- Վարկային բյուրո
- Փոխանակման կետեր
- Գրավատներ

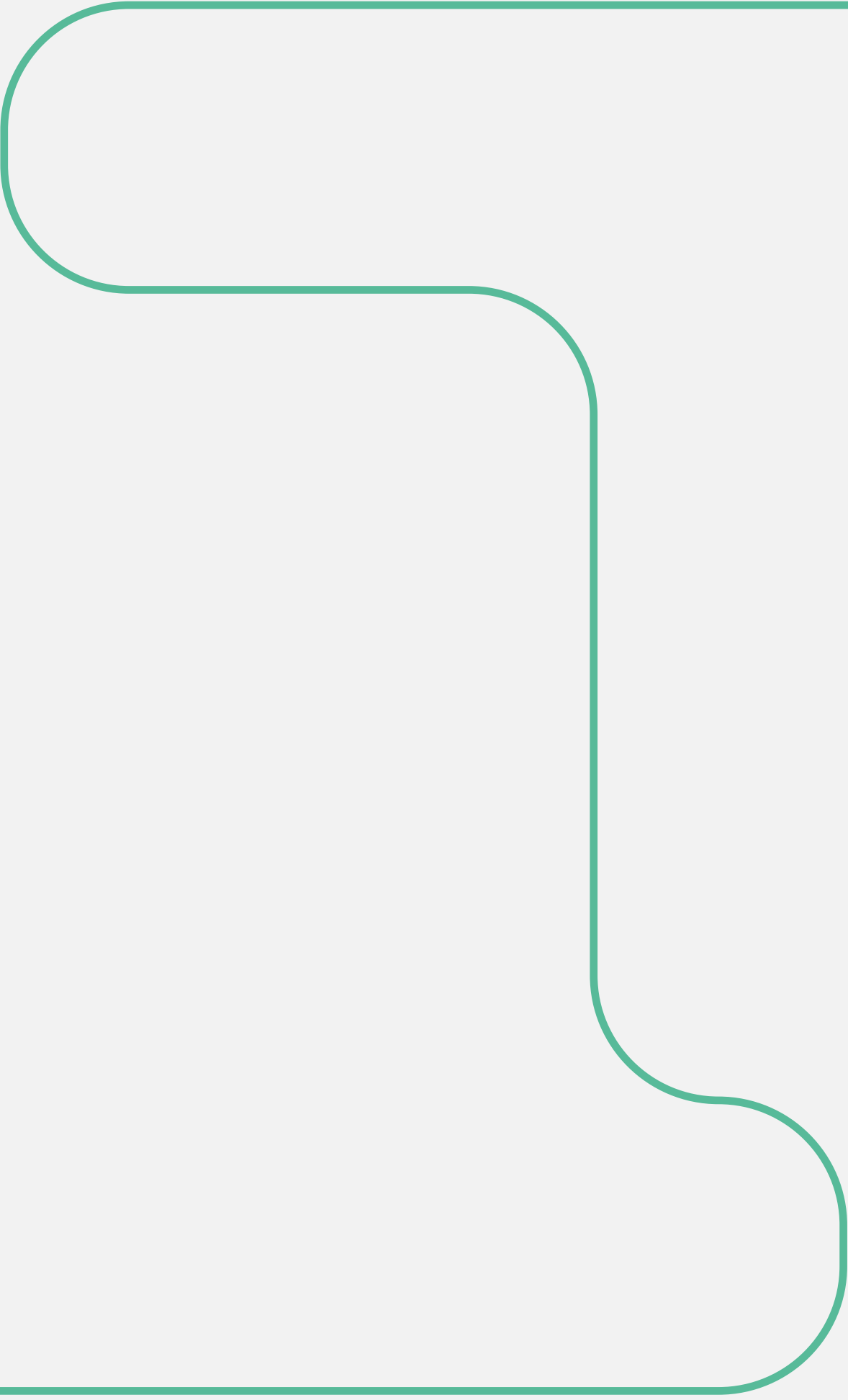
- Դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպություններ
- Ավտոապահովագրողների բյուրո
- Վարկային կազմակերպություններ
- Բանկեր

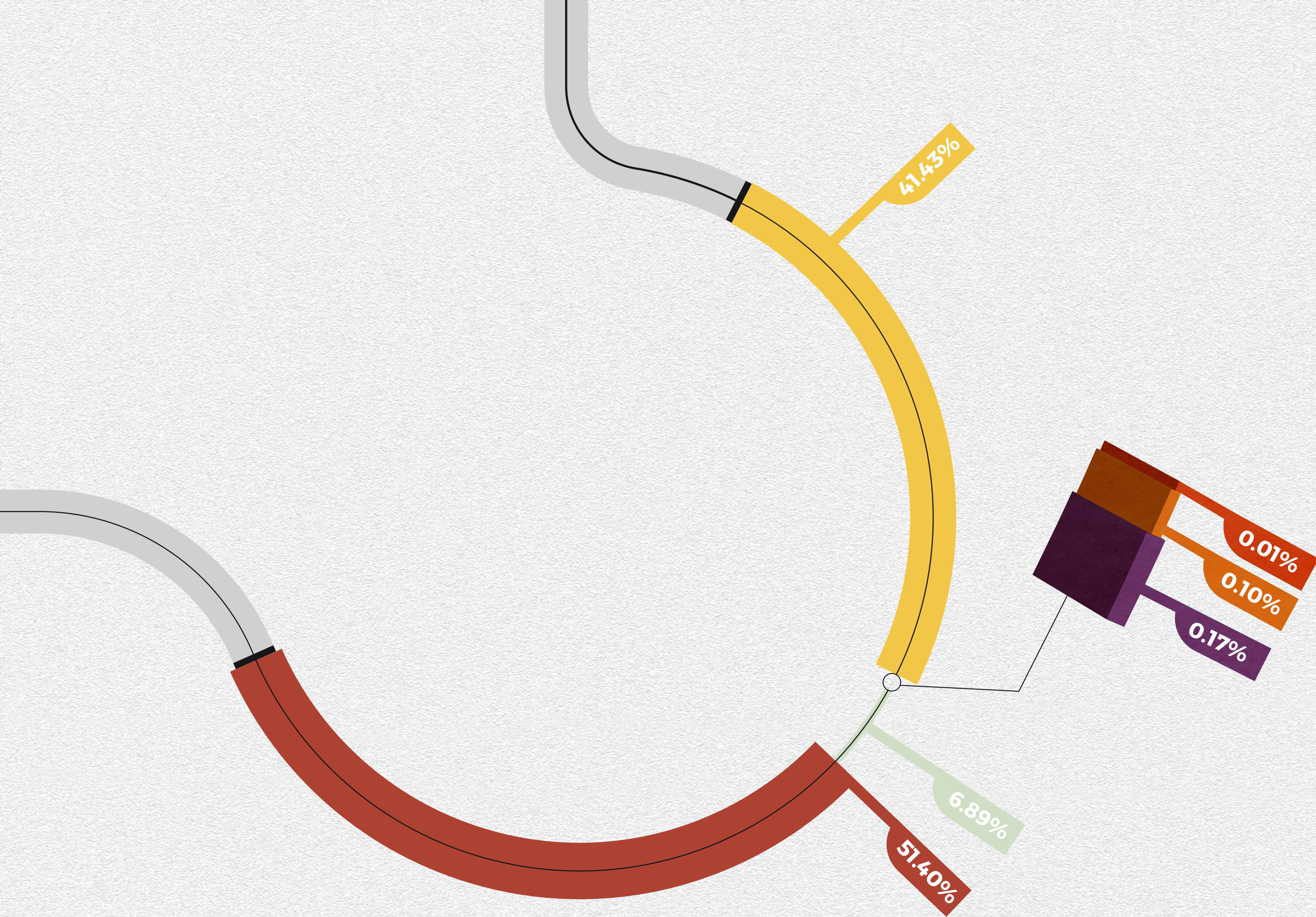

2020թ. առանձին ֆինանսական կազմակերպությունների դեմ ուղղված բողոքների տեսակարար կշիռները Գրասենյակ ներկայացված ֆինանսական կազմակերպություններին վերաբերող ընդհանուր բողոքների քանակի մեջ.

Քննության ընդունված պահանջ-դիմումների քանակն՝ ըստ կազմակերպությունների տեսակների.

2020թ. ընթացքում քննության ընդունված պահանջ-դիմումների քանակ, ուղղված՝	6,940	100%
Ապահովագրական ընկերությունների դեմ	2,875	41.43%
Բանկերի դեմ	3,567	51.40%
Վարկային կազմակերպությունների դեմ	478	6.89%
Ավտոապահովագրողների բյուրոյի դեմ	12	0.17%
Դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների դեմ	7	0.10%
Գրավատների դեմ	1	0.01%

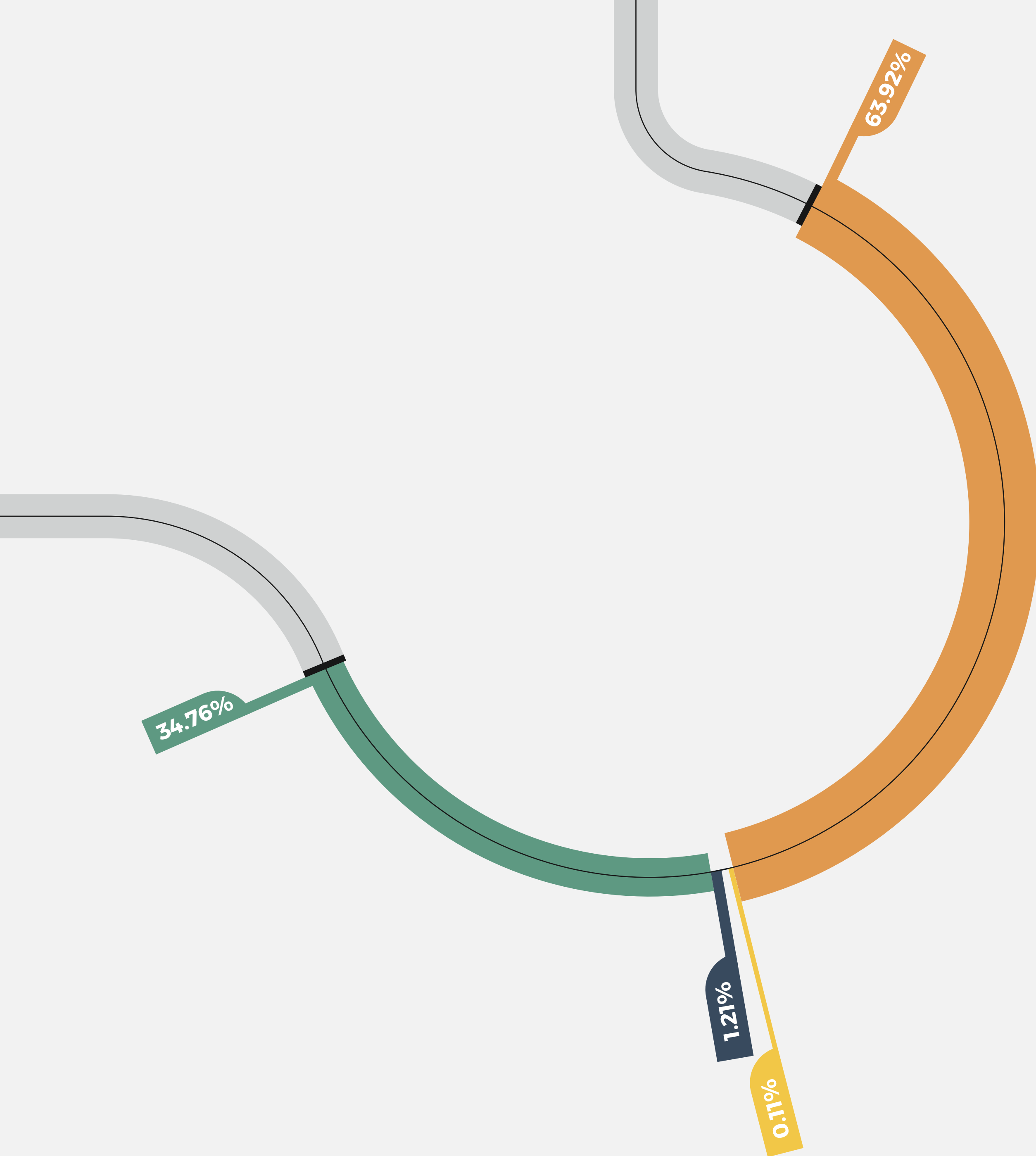

2020թ. առանձին ֆինանսական կազմակերպությունների դեմ ուղղված պահանջ-դիմումների տեսակարար կշիռները քննության ընդունված ընդհանուր պահանջ-դիմումների մեջ:

2020թ. բանկերի դեմ քննության ընդունված պահանջ-դիմումների բնույթը.

Բանկերի դեմ քննության ընդունված պահանջ-դիմումներ, կապված՝	3567	100%
Վարկային գործարքներ	2280	63.92
Ավանդային գործարքներ	1240	34.76
Վճարահաշվարկային գործարքներ	43	1.21
Այլ	4	0.11

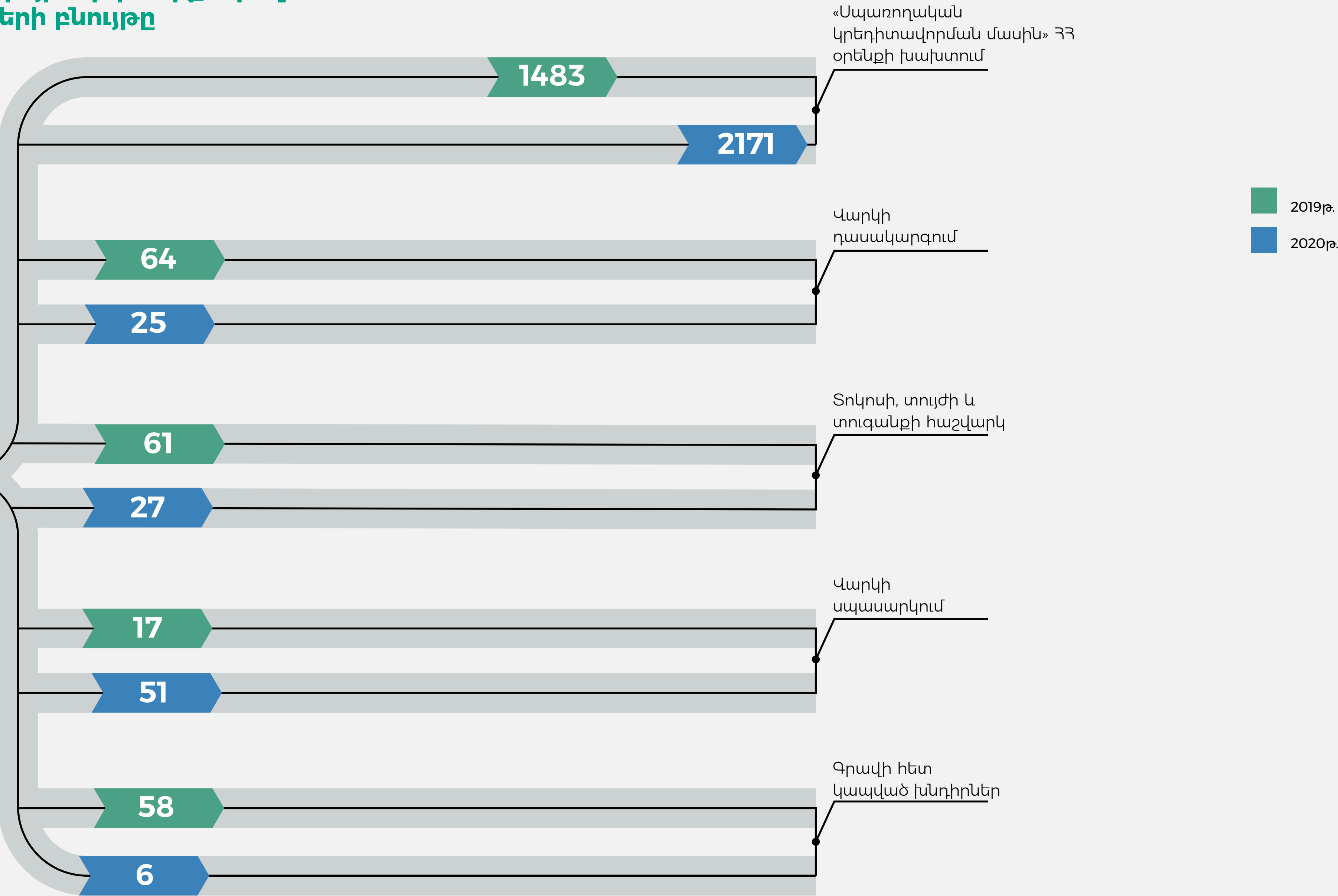
- Ավանդային գործարքներ
- Վճարահաշվարկային գործարքներ
- Այլ
- Վարկային գործարքներ

Բանկային ծառայությունների տեսակարար կշիռները բանկերի դեմ 2020թ. քննության ընդունված ընդհանուր պահանջ-դիմումների մեջ.

Բանկերի դեմ վարկային գործարքներով քննության ընդունված պահանջների բնույթը 2019թ. և 2020թ. տարիների համեմատությամբ.

Վարկային գործարքների շրջանակներում ԲԱՆԿԵՐԻ դեմ քննության ընդունված պահանջ-դիմումներն՝ ըստ ծառայության բնույթի	2019թ.	2020թ.
Բանկերի դեմ պահանջ-դիմումներ (հատ), կապված՝	2,060	3,567
Վարկային գործարքների հետ, որից՝	1,683	2,280
«Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՀՀ օրենքի խախտում	1,483	2,171
Տոկոսի, տույժի, տուգանքի հաշվարկ	61	27
Վարկի դասակարգում	64	25
Վարկի սպասարկում	17	51
Գրավի հետ կապված խնդիրներ	58	6

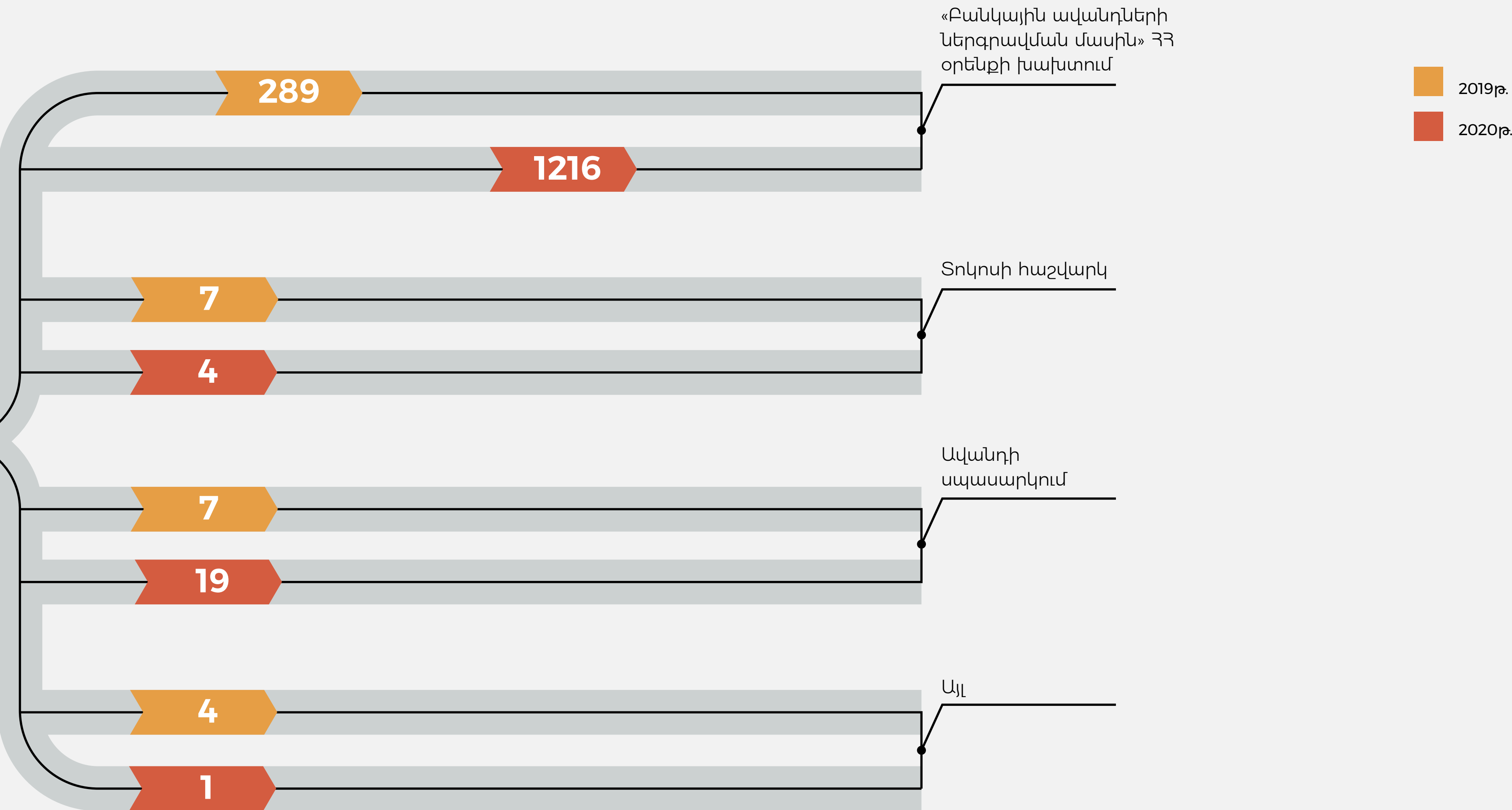
Բանկերի դեմ վարկային գործարքներով քննված պահանջների բնույթը

Բանկերի դեմ ավանդային գործարքներով քննության ընդունված պահանջների բնույթը 2019թ. և 2020թ.տարիների համեմատությամբ.

Ավանդային գործարքների շրջանակներում քննության ընդունված պահանջ-դիմումներն՝ ըստ ծառայության բնույթի	2019թ.	2020թ.
Բանկերի դեմ պահանջ-դիմումներ (հատ), կապված	2,060	3,567
Ավանդային գործարքների հետ, որից՝	307	1,240
«Բանկային ավանդների ներգրավման մասին» ՀՀ օրենքի խախտում	289	1,216
Տոկոսի հաշվարկ	7	4
Ավանդի սպասարկում	7	19
Հաշվի սպասարկում	4	1

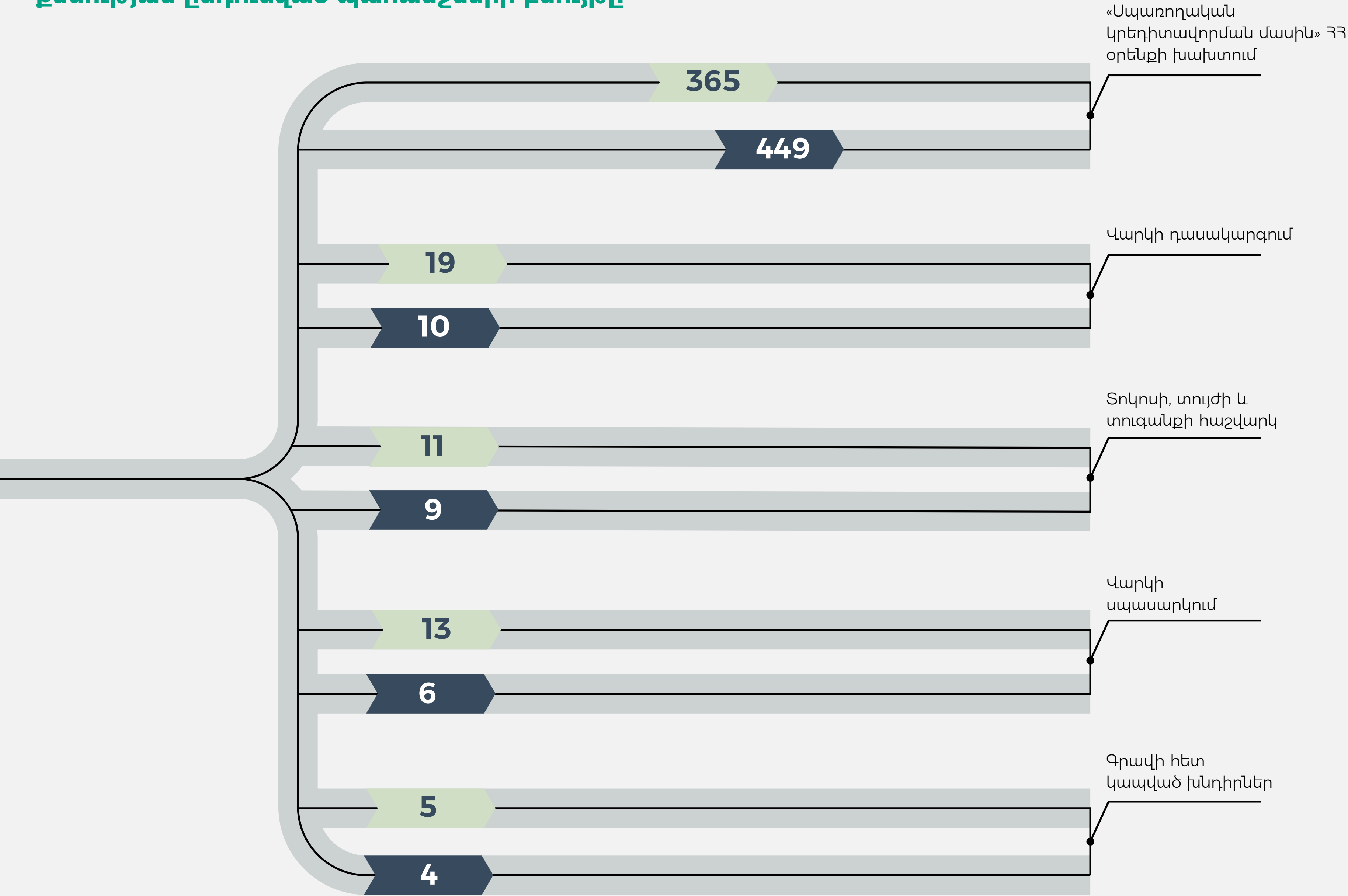
Ավանդային գործարքներով քննության ընդունված պահանջների բնույթը

Վարկային կազմակերպությունների դեմ քննության ընդունված պահանջների բնույթը 2019թ. և 2020թ. տարիների համեմատությամբ.

Վարկային գործարքների շրջանակներում վարկային կազմակերպությունների դեմ քննության ընդունված պահանջ-դիմումներն՝ ըստ ծառայության բնույթի	2019թ.	2020թ.
Վարկային կազմակերպությունների դեմ պահանջ-դիմումներ (հատ), կապված՝	413	478
Վարկային գործարքների հետ, որից՝	413	478
«Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՀՀ օրենքի խախտում	365	449
Վարկի դասակարգում	19	10
Տոկոսի, տույժի, տուգանքի հաշվարկ	11	9
Վարկի սպասարկում	13	6
Գրավի հետ կապված խնդիրներ	5	4

Վարկային կազմակերպությունների դեմ քննության ընդունված պահանջների բնույթը

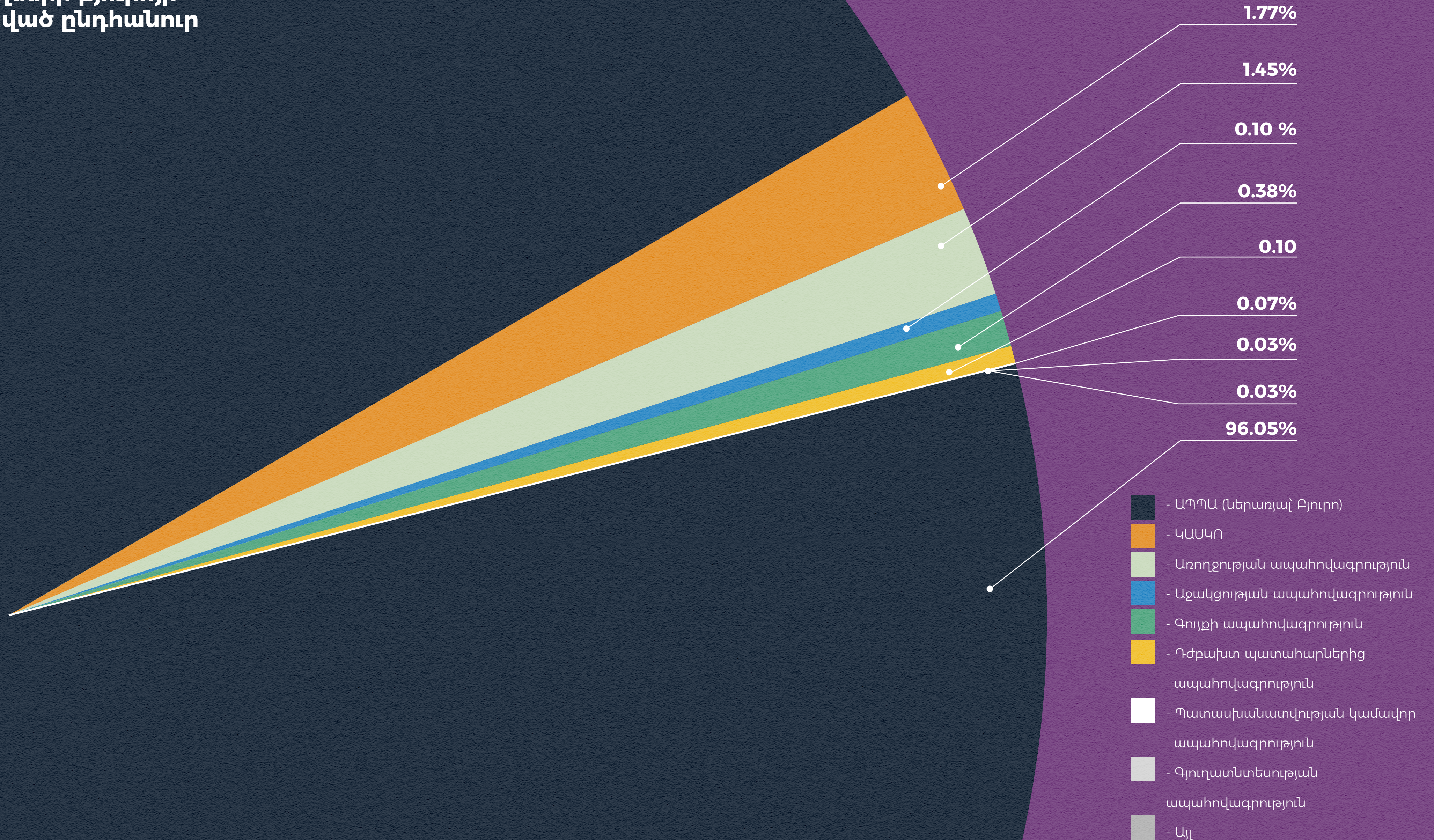

2019թ.
2020թ.

Ապահովագրական ընկերությունների և
Ավտոապահովագրողների բյուրոյի դեմ 2020թ.
քննության ընդունված պահանջ-դիմումների բնույթը.

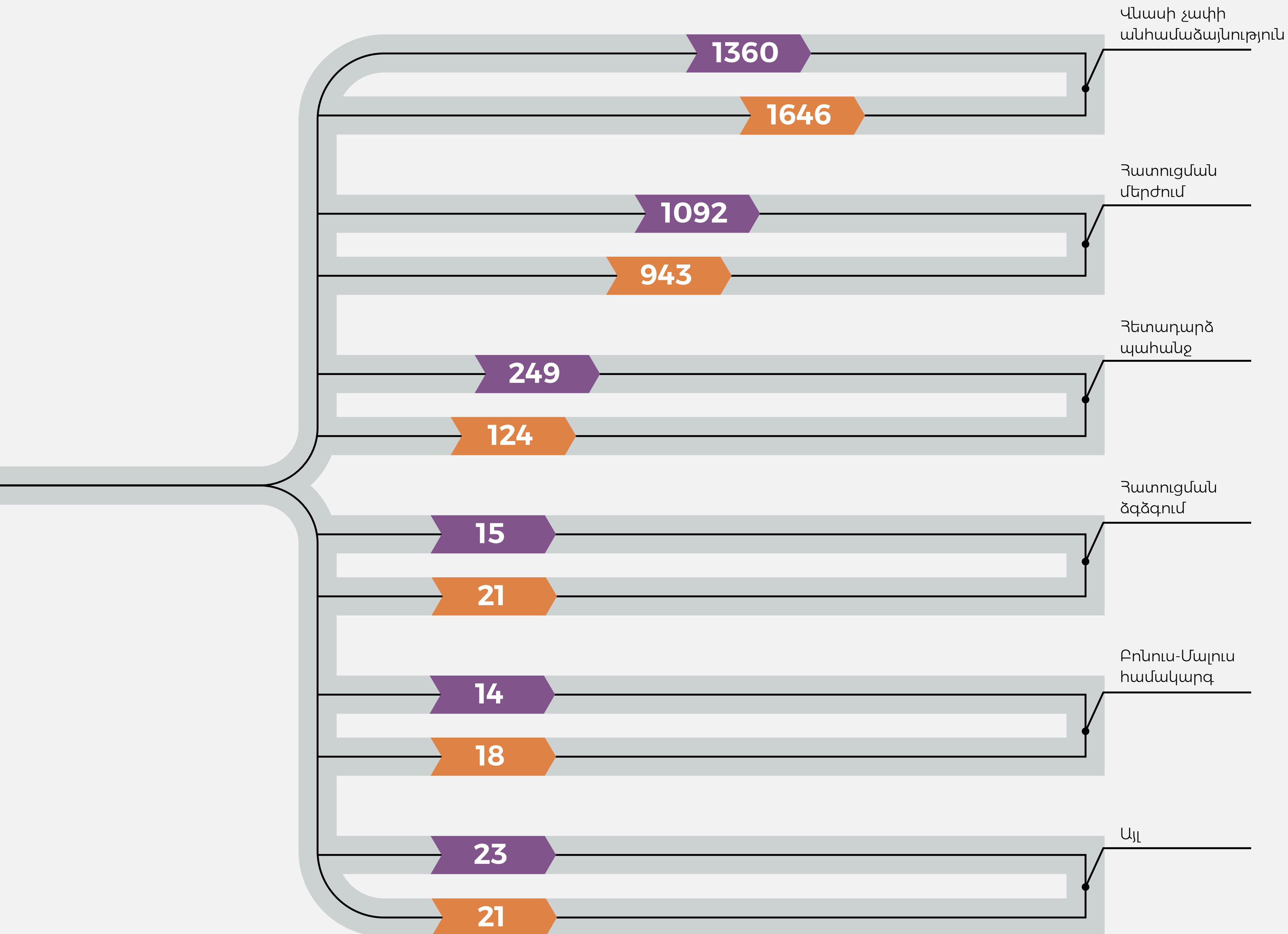
Ապահովագրական ընկերությունների և Ավտոապահովագրողների Բյուրոյի դեմ քննության ընդունված պահանջ-դիմումներ, կապված՝	2,887	100%
ԱՊՊԱ-ի հետ (Ներառյալ՝ Բյուրո)	2,773	96.05
Մեքենայի ԿԱՍԿՈ ապահովագրության հետ	51	1.77
Առողջության ապահովագրության հետ	42	1.45
Աջակցության ապահովագրության հետ	3	0.10
Գույքի ապահովագրության հետ	11	0.38
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրության հետ	3	0.10
Պատասխանատվության կամավոր ապահովագրության հետ	2	0.07
Գյուղատնտեսության ապահովագրության հետ	1	0.03
Այլ	1	0.03

Ապահովագրական արողուկաների տեսակարար կշիռները 2020թ. ապահովագրական ընկերությունների և Ավտոապահովագրողների բյուրոյի դեմ քննության ընդունված ընդհանուր պահանջներում

Ապահովագրական ընկերությունների և Ավտոապահովագրողների բյուրոյի դեմ ԱՊՊԱ-ի շրջանակներում քննության ընդունված պահանջ-դիմումների բնույթը 2019թ. և 2020թ. տարիների համեմատությամբ.

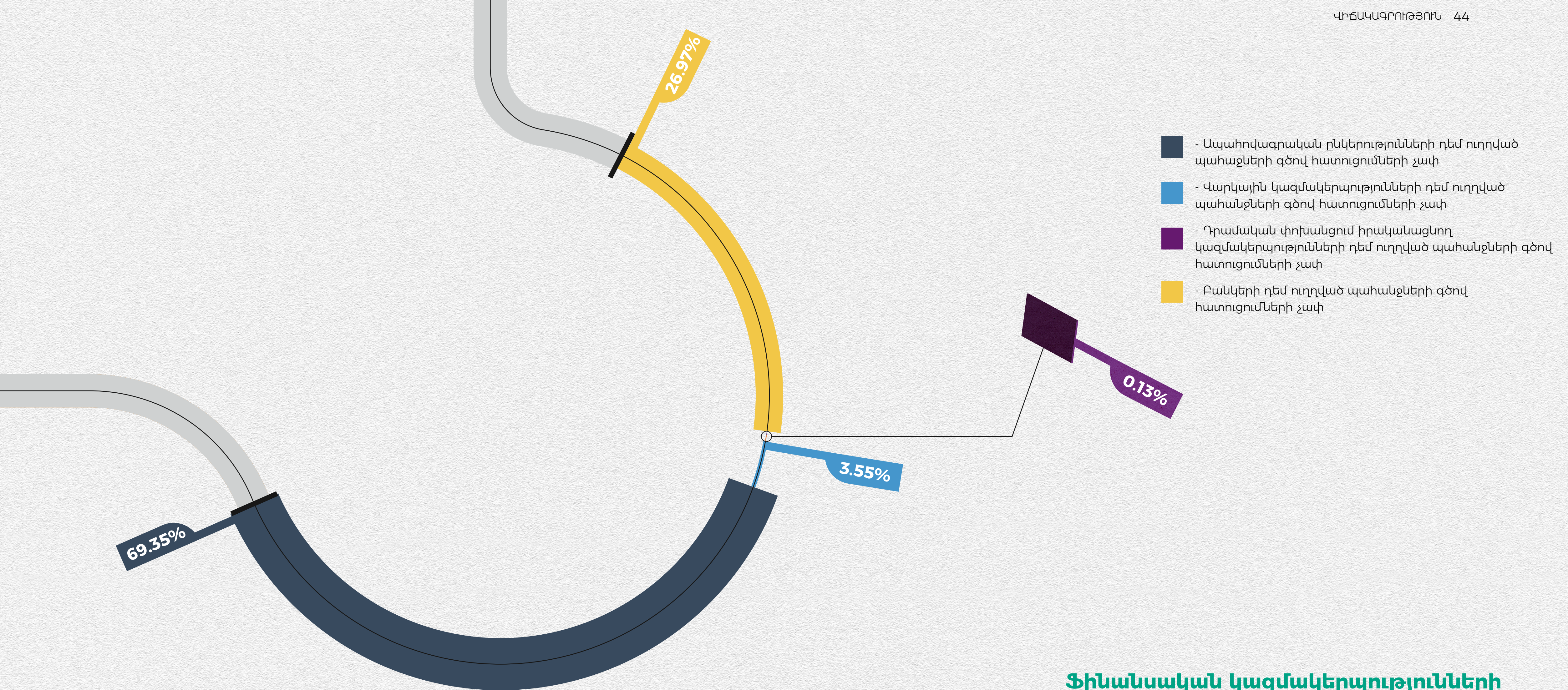
ԱՊՊԱ-ի շրջանակներում քննության ընդունված պահանջ-դիմումներն՝ ըստ ծառայության բնույթի	2019թ.	2020թ.
Ապահովագրական ընկերությունների, նաև Ավտոապահովագրողների Բյուրոյի դեմ պահանջ-դիմումներ (հատ), կապված՝	2921	2887
ԱՊՊԱ-ի հետ, որից՝	2753	2773
Վնասի չափի հետ անհամաձայնություն	1360	1646
Հատուցման մերժում	1092	943
Հետադարձ պահանջ	249	124
Հատուցման ձգձգում	15	21
Բռնուս-Մալուս համակարգ/ապահովագրավճար	14	18
Այլ	23	21

ԱՊՊԱ-ի շրջանակներում քննության ընդունված պահանջների բնույթը

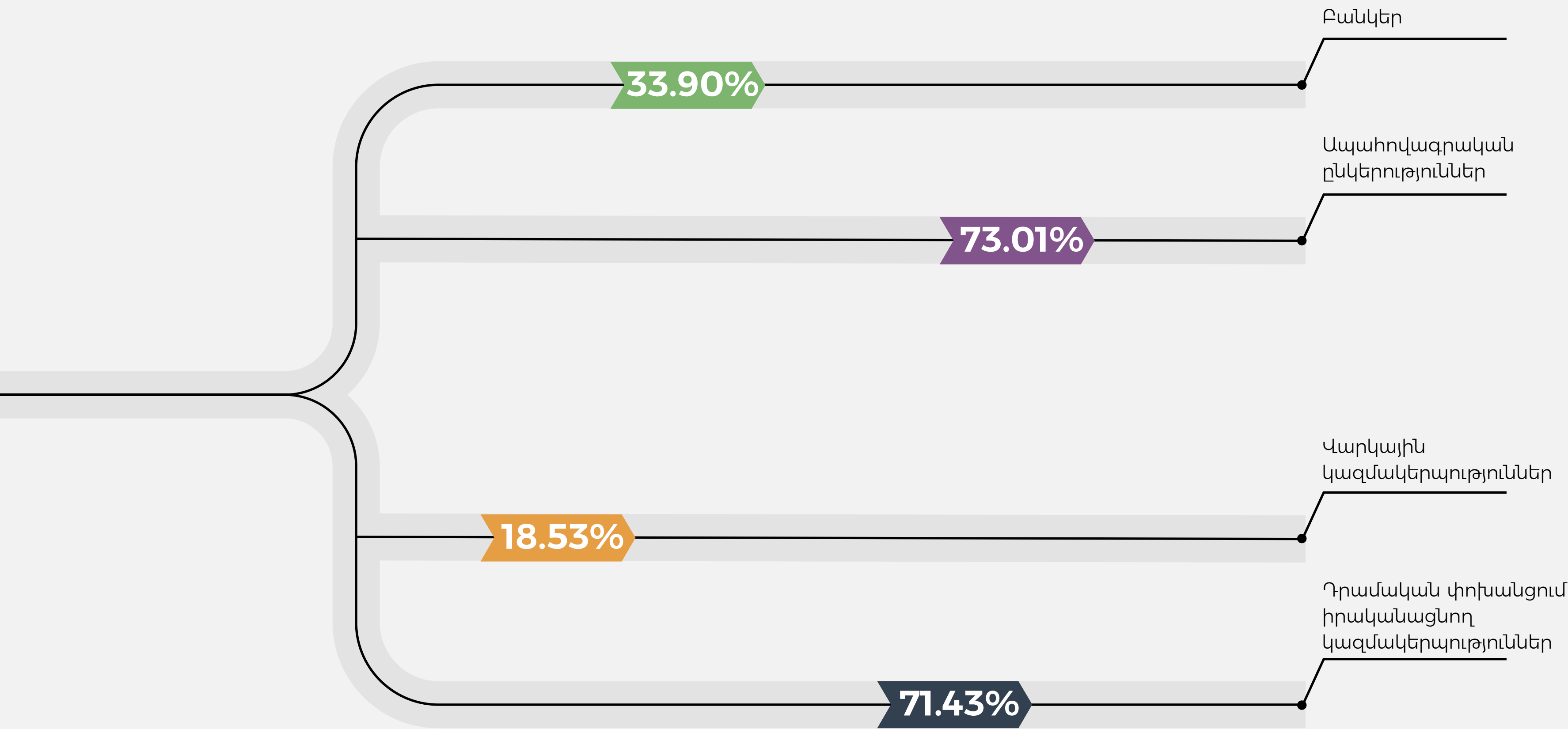
Քննված պահանջների արդյունքում տրված հատուցումներ.

2020թ. ընթացքում հատուցումների ընդհանուր գումար, այդ թվում՝	364,195,606	100 %
Բանկերի դեմ ուղղված պահանջների գծով հատուցումների չափ	98,195,895	26.97%
Ապահովագրական ընկերությունների դեմ ուղղված պահանջների գծով հատուցումների չափ	252,571,910	69.35%
Վարկային կազմակերպությունների դեմ ուղղված պահանջների գծով հատուցումների չափ	12,946,761	3.55%
Դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների դեմ ուղղված պահանջների գծով հատուցումների չափ	481,040	0.13%

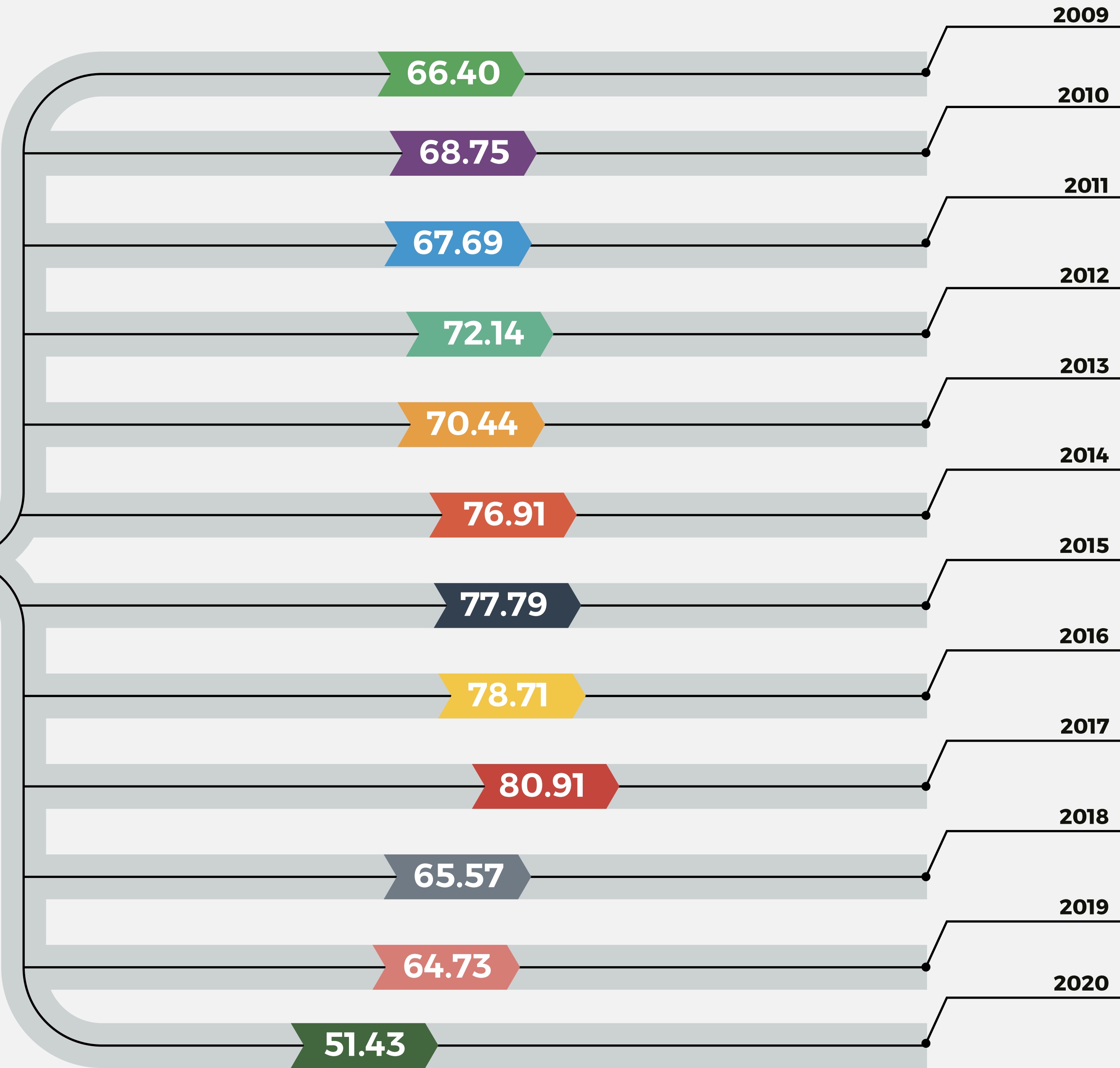
Ֆինանսական կազմակերպությունների դեմ ուղղված պահանջների քննության արդյունքում տրված հատուցումների տեսակարար կշիռները 2020թ. ընթացքում հաճախորդներին տրված հատուցումների ընդհանուր գումարում.

2020թ. առանձին կազմակերպությունների
դեմ քննված պահանջներում հոգուտ
հաճախորդի լուծված գործերի տեսակարար
կշիռներ. (%)

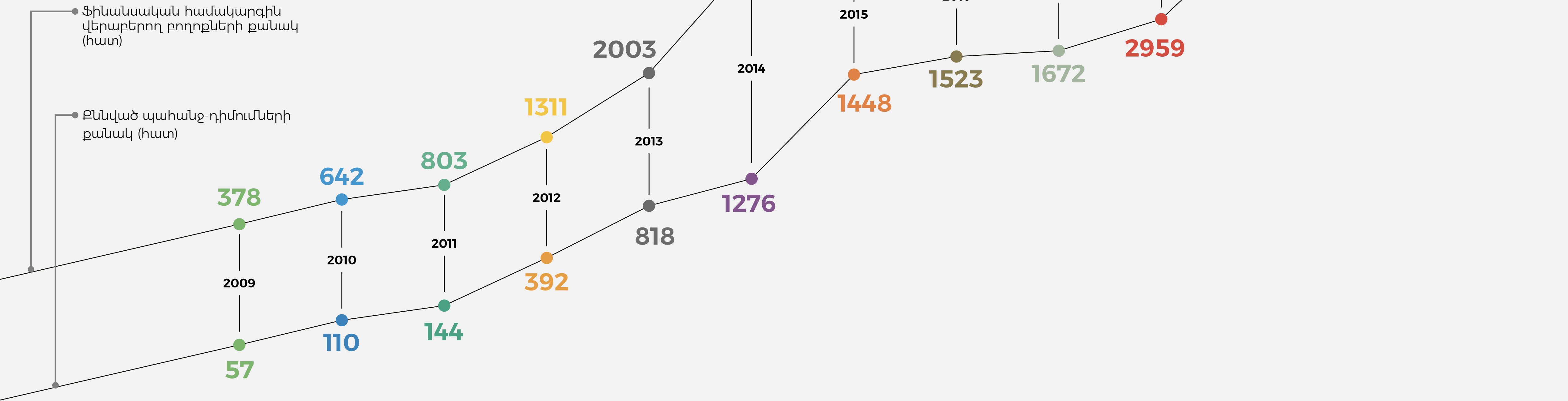

2009-2020թթ. մի քանի համանման ցուցանիշների դինամիկ վերլուծություն.

Հօգուտ հաճախորդի լուծված գործերի տեսակարար կշիռները ընդհանուր պահանջներում՝ ըստ տարիների.

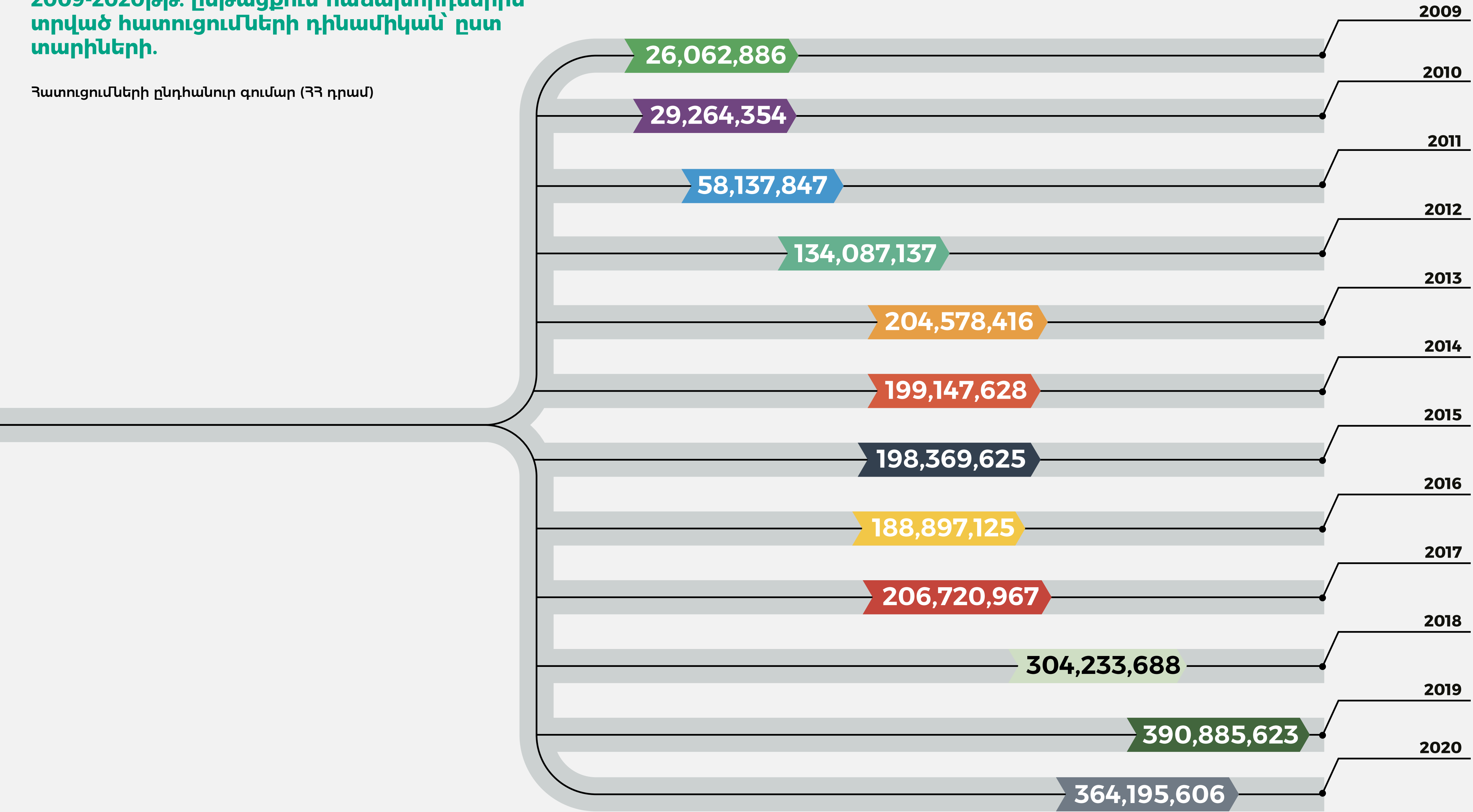

2009-2020թթ. Գրասենյակ ներկայացված բողոքները և քննության ընդունված պահանջներն ըստ տարիների

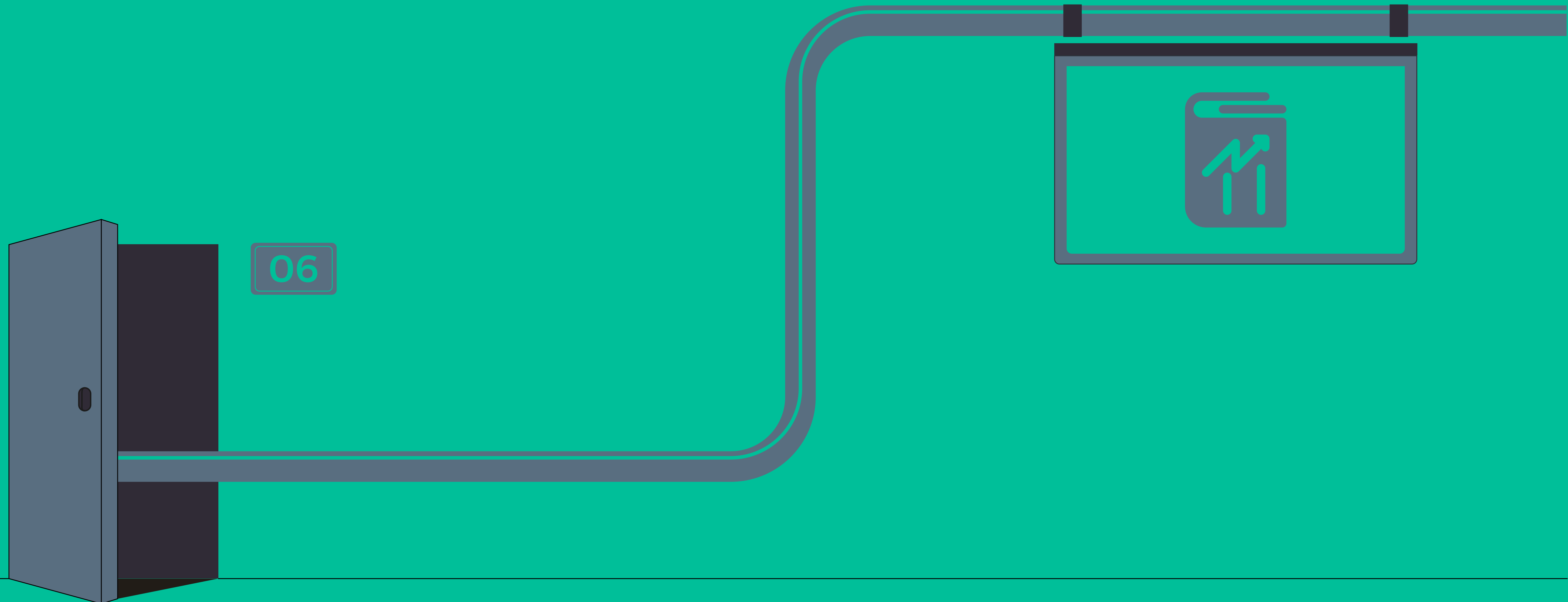

2009-2020թթ. ընթացքում հաճախորդներին տրված հատուցումների դինամիկան՝ ըստ տարիների.

Հատուցումների ընդհանուր գումար (ՀՀ դրամ)

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԴԴՏԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
Երևան Պլազա բիզնես կենտրոն
ՀՀ, ք.Երևան 0015
Գրիգոր Լուսավորչի 9

Հ. + 374 10 500 964
Ֆ. + 374 10 500 961

Grant Thornton CJSC
Yerevan Plaza Business Center
9 Grigor Lusavorich Street
0015 Yerevan, Republic of Armenia

T + 374 10 500 964
F + 374 10 500 961

«Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակ» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակ» հիմնադրամի (Հիմնադրամ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, զուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Հիմնադրամի՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Հիմնադրամից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՍԻ կանոնագիրք) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Հիմնադրամի՝ անընդիատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդիատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Հիմնադրամի գործունեության անընդիատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Հիմնադրամը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՍ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Հիմնադրամի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Հիմնադրամին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Արմեն Հովհաննիսյան
Տնօրեն

Էմիլ Վասիլյան
Առաջադրանքի ղեկավար

22 հունվարի 2021թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Ծանոթ.		
<i>Ակտիվներ</i>			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	4	185,859	252,940
Ոչ նյութական ակտիվներ	5	19,743	22,024
		205,602	274,964
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	6	5,580	4,576
Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	7	6,021	3,448
Կարճաժամկետ պետական պարտատոմսեր	8	504,730	76,177
Մնացորդներ բանկերում		266,447	471,107
		782,778	555,308
Ընդամենը ակտիվներ		988,380	830,272
<i>Պարտավորություններ</i>			
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարձակալության գծով պարտավորություն	9	100,543	158,288
		100,543	158,288
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Կրեդիտորական պարտքեր	10	86,421	64,956
Վարձակալության գծով պարտավորություն	9	57,745	51,157
Շահութահարկի գծով պարտավորություն		43	1,633
		144,209	117,746
<i>Զուտ ակտիվներ</i>			
Պահուստային կապիտալ		484,239	330,669
Կուտակված արդյունք		259,389	223,569
		743,628	554,238
Ընդամենը պարտավորություններ և զուտ ակտիվներ		988,380	830,272

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2021թ. հունվար 22-ին:

Փիրուզ Սարգսյան

Հիմնադրամի կառավարող

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունները պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 14-րդ միջև 35-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեղմորդ:

Ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
		Ծանոթ.	
Գործառնական եկամուտ	11	1,002,173	823,252
Ֆինանսական հաստատություններին վերադարձված գումարներ		(270,000)	(70,000)
Հատուցումներ աշխատակիցներին	13	(349,010)	(284,746)
Կրթական ծրագրերի ծախսեր		(12,488)	(29,003)
Գովազդի և մարքեթինգի ծախսեր		(12,978)	(41,422)
Կոնֆերանսի կազմակերպման ծախսեր		-	(15,416)
Վարձակալություն		(225)	(344)
Գործուղման և վերապատրաստման ծախսեր		(232)	(29,933)
Ներկայացուցչական ծախսեր		(2,058)	(13,399)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		(77,828)	(70,464)
Խորհրդատվություն		(50,936)	(54,062)
Գրասենյակային ծախսեր	12	(27,571)	(34,463)
Այլ ծախսեր		(5,510)	(11,562)
Գործառնական արդյունք		193,337	168,438
Ֆինանսական եկամուտ	14	21,185	11,307
Ֆինանսական ծախս	14	(21,304)	(23,935)
Փոխարժեքային տարբերությունից զուտ օգուտ		17	20
Արդյունք մինչև հարկերը		193,235	155,830
Շահութահարկի գծով ծախս	15	(3,845)	(2,261)
Տարվա արդյունք		189,390	153,569

Ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 12-ից մինչև 35-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Զուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Պահուստային կապիտալ	Կուտակված արդյունք	Ընդամենը
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	245,427	155,242	400,669
Տարվա արդյունք	-	153,569	153,569
Հատկացումներ պահուստին	85,242	(85,242)	-
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	330,669	223,569	554,238
Տարվա արդյունք	-	189,390	189,390
Հատկացումներ պահուստին	153,570	(153,570)	-
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	484,239	259,389	743,628

Զուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 12-ից մինչև 35-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

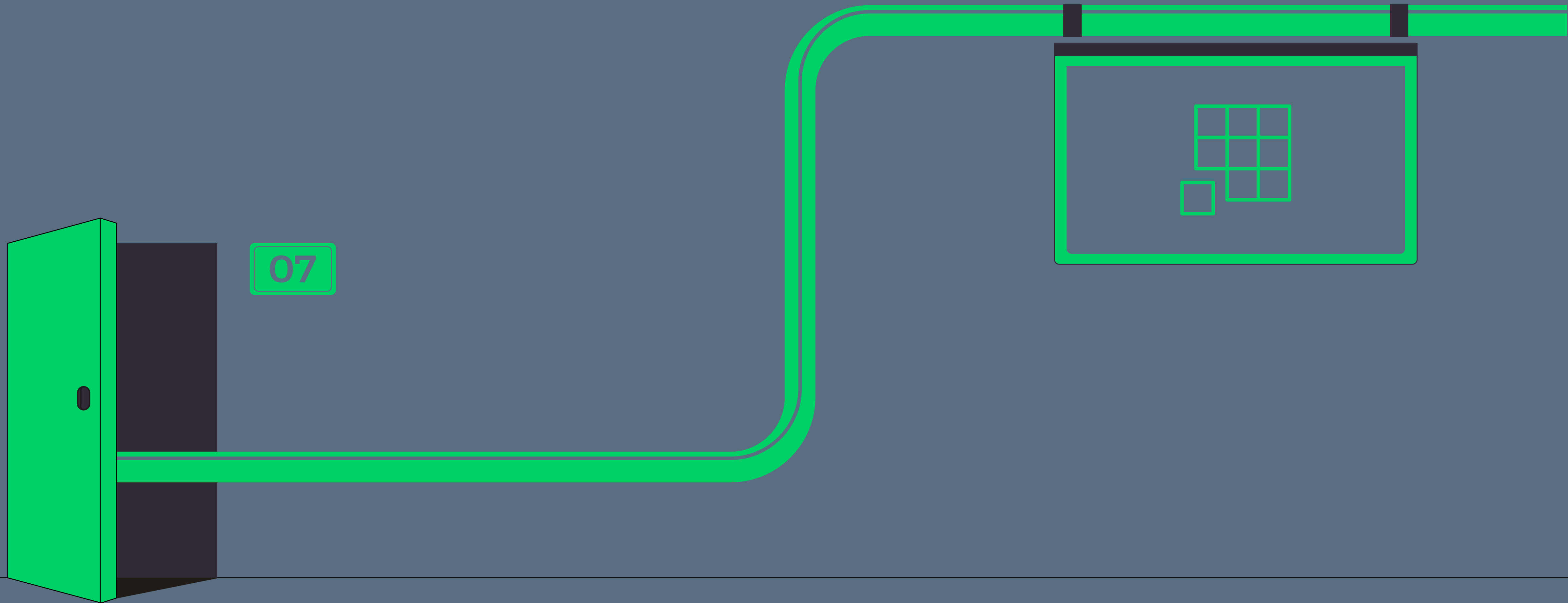
Հազար դրամ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տարվա արդյունք	189,390	153,569
<i>Ծջգրվումներ՝</i>		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	77,828	70,464
Ֆինանսական եկամուտ	(21,185)	(11,307)
Ֆինանսական ծախս	21,304	23,935
Շահութահարկի գծով ծախս	3,845	2,261
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ	(17)	(20)
<i>Գործառնական արդյունք նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները</i>	271,165	238,902
Դեբիտորական պարտքերի և կանխավճարների փոփոխություն	(2,573)	452
Պաշարների փոփոխություն	(1,004)	1,712
Կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	21,465	3,241
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցներ</i>	289,053	244,307
Վճարված շահութահարկ	(5,435)	(628)
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ</i>	283,618	243,679
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(8,466)	(30,617)
Կարճաժամկետ պետական պարտատոմսերի ձեռք բերում	(487,326)	(392,370)
Կարճաժամկետ պետական պարտատոմսերի մարումից մուտքեր	58,773	316,884
Ստացված տոկոսային եկամուտ	21,185	10,616
<i>Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</i>	(415,834)	(95,487)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Վարձակալական վճարներ	(72,461)	(65,216)
<i>Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</i>	(72,461)	(65,216)
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդների զուտ աճ/(նվազում)	(204,677)	82,976
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	17	20
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա սկզբում	471,107	388,111
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա վերջում	266,447	471,107

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 12-ից մինչև 35-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

ԳՈՐԾԵՐԻ ՏԻՊԱՅԻՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ

Գործելով միջազգայնորեն ընդունված սկզբունքների համաձայն՝ ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակը մշտապես ապահովում է իր գործունեության թափանցիկությունը և Գրասենյակի պաշտոնական կայքէջում հրապարակում, ինչպես Գրասենյակի հաշվետվությունները, այնպես էլ իր կայացրած նախադեպային որոշումները։ Ստորև ներկայացված են 2020թ. նախադեպային գործերի համառոտ օրինակներ, որոնց ամբողջական տարբերակներին կարող եք ծանոթանալ Գրասենյակի պաշտոնական կայքէջի «Յրապարակումներ» բաժնում։

ՊԱՅԱՆՋ 1

Պահանջ-դիմում ՅՅ-ում գործող վարկային կազմակերպության դեմ՝ կապված «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՅՅ օրենքի դրույթների հետ

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ընկերության և Յանախորդի միջև կնքվել է Վարկային պայմանագիր, որի շրջանակներում Յանախորդին տրամադրվել է 1,500,000 ՅՅ դրամ վարկ՝ տարեկան 24 տոկոս տոկոսադրույքով։ Յանախորդը, վկայակոչելով «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՅՅ օրենքի (այսուհետ նաև՝ Օրենք) 17-րդ հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերը, 20-րդ հոդվածը, ՅՅ ԿԲ խորհրդի 28/07/2009թ. թիվ 229-Ն որոշմամբ հաստատված թիվ 8/05 կանոնակարգի 7-րդ կետի 16-րդ ենթակետը, «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» 19/06/2019թ. ՅՕ-93-Ն օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասը, Նշել է, որ Ընկերության կողմից խախտվել է «Սպառողական

կրեդիտավորման մասին» ՅՅ օրենքի 17-րդ հոդվածով նախատեսված քաղվածք ստանալու իր իրավունքը։ Վերոնշյալի կապակցությամբ Յանախորդը 2020թ. բողոք-պահանջ է ուղղել Ընկերությանը, որով պահանջել է վճարել 300,000 ՅՅ դրամ «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՅՅ օրենքի 17-րդ հոդվածի խախտման համար։ Ընկերությունը պատասխան գրությամբ մերժել է հանախորդի բողոք-պահանջը։ Յաշտարարին ներկայացված պահանջ-դիմումով Յանախորդը Ընկերությունից պահանջել է «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՅՅ օրենքի 17-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված իր իրավունքի խախտման համար որպես հատուցում տրամադրել 300,000 ՅՅ դրամ։

ՊԱՅԱՆՋԻ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ

Ա. Ընկերության դիրքորոշումը

Ընկերության դիրքորոշման համաձայն՝ Յանախորդի վարկային գործում առկա է վերջինիս դիմումը, որով հստակեցվել են պարտադիր ներկայացման տեղեկությունները տրամադրելու հաղորդակցման եղանակները՝ կազմակերպության տարածքում առձեռն ստացում, համացանցային էլեկտրոնային փոստային հասցեով նամակի ուղարկման միջոցով՝ Ընկերության կողմից Յանախորդին տրամադրված հասցեին։ Ընկերությունը մեկ ամիսը չգերազանցող պարբերականությամբ Յանախորդին քաղվածքներ է ուղարկել վերջինիս էլեկտրոնային փոստի հասցեին։ Բացի այդ՝ Յանախորդի ներկայացրած բողոք-պահանջին ի պատասխան Ընկերությունը ուղարկել է պատասխան գրություն, որին կից

ներկայացրել է քաղվածք ամբողջ ժամանակահատվածի վերաբերյալ։

Ելնելով վերոգրյալից՝ Ընկերությունը գտել է, որ Յանախորդի՝ սահմանված եղանակով քաղվածքներ չստանալու մասին բողոքն անհիմն է և ենթակա է մերժման։

Բ. ՊԱՅԱՆՋԻ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆԸ և ՈՐՈՇՄԱՆ ԿԱՅԱՅՈՒՄԸ

Պահանջի քննության ընթացքում Յաշտարարը վեր է հանել այն փաստերի շրջանակը, որոնք էական նշանակություն ունեն պահանջի լուծման համար։ Մինչև «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՅՅ օրենքի 17-րդ հոդվածով սահմանված սպառողի իրավունքի խախտմանն անդրադառնալը, Յաշտարարը հստակեցրել է տվյալ պահանջ-դիմումի քննության ենթակա իրավահարաբերությունն ընդգրկող ժամանակահատվածը՝ Նշելով, որ մինչև սույն գործով պահանջ-դիմում ներկայացնելը, Յանախորդը Յաշտարարին է ներկայացրել մեկ այլ պահանջ, որը դարձյալ վերաբերել է Ընկերության և Յանախորդի միջև կնքված վարկային պայմանագրի շրջանակում քաղվածք չտրամադրելու դիմաց «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՅՅ օրենքով նախատեսված տուգանքի գանձմանը, և այդ պահանջի քննության արդյունքում կողմերի միջև կնքվել է հաշտության համաձայնագիր, այսինքն՝ «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՅՅ օրենքի 20-րդ հոդվածով նախատեսված տուժանքի վճարման մասով կողմերի միջև վեճը լուծվել է հաշտությամբ, ուստի Յաշտարարը արձանագրել է, որ վեճը ենթակա է քննության հաշտության համաձայնագրի կնքմանը

հաջորդող օրվանից մինչև տվյալ գործով ներկայացված պահանջի հիմքում ընկած բողոք-պահանջի ներկայացման օրն ընկած ժամանակահատվածը։ Յաշտարարին վեճի լուծման համար անհրաժեշտ է եղել պարզել՝ արդյոք խնդրի առարկա ժամանակահատվածում Ընկերությունը թույլ է տվել «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՅՅ օրենքի 17-րդ հոդվածով սահմանված խախտում, թե՞ ոչ։

Յաշտարարն արձանագրել է, որ՝

- «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» թիվ ՅՕ-471-Ն ՅՅ օրենքի 3-րդ հոդվածով կատարված օրենսդրական փոփոխությունները տարածվում են կրեդիտավորման պայմանագրերից ծագած հարաբերություններից բխող այն պահանջների քննության վրա, որոնք Յաշտարարին են ներկայացվել 30.10.2020թ.-ին և դրանից հետո՝ անկախ կրեդիտավորման պայմանագրերի կնքման և Յանախորդի մատնանշած ենթադրյալ խախտումների թույլ տրման ժամանակահատվածից, ուստի սույն պահանջի քննության նկատմամբ կիրառելի է «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՅՅ օրենքի Յանախորդի կողմից Յաշտարարին պահանջ-դիմումի ներկայացման օրվա դրությամբ գործող խմբագրությամբ 20-րդ հոդվածով սահմանված իրավակարգավորումը, քանի որ պահանջ-դիմումը ներկայացվել է 30.10.2020թ. հետո։

- Նշված օրենքի 20-րդ հոդվածից հետևում է, որ կրեդիտավորողի ծառայություններից օգտվող սպառողի իրավունքների խախտման փաստը հաստատվելու դեպքում Յաշտարարը կարող է

որոշում կայացնել երեք հարյուր հազար դրամի չափով օրինական տուգանքը հոգուտ սպառողի գանձելու վերաբերյալ, եթե առկա չեն Օրենքի 20-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված բացառությունները: Այդ բացառություններն են.

1. կրեդիտավորողը ձեռնարկել է սպառողի խախտված իրավունքը վերականգնելու համար անհրաժեշտ գործողությունները, և

2. փաստացի վերացրել է սպառողի իրավունքի խախտումը, որը հնարավոր է վերացնել, և

3. սպառողի իրավունքի խախտման հետևանքով սպառողը փաստացի չի կրել Չայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով սահմանված իրական վնաս, իսկ այդպիսի վնաս կրելու դեպքում այն փոխհատուցել է կրեդիտավորողը:

Ընդ որում՝ սպառողի իրավունքների խախտման համար երեք հարյուր հազար դրամի գանձումը հոգուտ սպառողի բացառվում է միայն այն դեպքում, եթե վերոգրյալ պայմանները միաժամանակ առկա են Հաշտարարին դիմելու օրվա դրությամբ:

Վերոգրյալ իրավակարգավորումները համադրելով սույն գործի փաստերի հետ՝ Հաշտարարն արձանագրել է, որ Հաճախորդի կողմից Հաշտարարին դիմելու օրվա դրությամբ առկա են հետևյալ փաստական հանգամանքները.

1. Ընկերությունը Հաճախորդի բողոք-պահանջի պատասխան գրությանը կից

Հաճախորդին է տրամադրել Նրա վարկի ամբողջական քաղվածքը, այսինքն՝ Ընկերությունը ձեռնարկել է Հաճախորդի ենթադրյալ խախտված իրավունքը վերականգնելու համար անհրաժեշտ գործողությունները,

2. Հաճախորդը փաստացի ստացել է իր վարկի ամբողջական քաղվածքը, ինչը Հաճախորդի իրավունքի ենթադրյալ խախտման առկայության պայմաններում անհրաժեշտաբար կհանգեցնեք դրա վերացման,

3. Հաճախորդը չի վկայակոչել և չի հիմնավորել սահմանված իրական վնաս կրած լինելու փաստը, այսինքն՝ Հաճախորդը փաստացի չի կրել ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով սահմանված իրական վնաս:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝

Հաշտարարը հանգել է այն եզրակացության, որ սույն գործով հաստատվել է «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՀՀ օրենքի 20-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված բացառության համար անհրաժեշտ բոլոր պայմանների առկայությունը: Հետևաբար «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՀՀ օրենքի 20-րդ հոդվածով սահմանված օրինական տուգանքը գանձելու Հաճախորդի պահանջը ենթակա է մերժման:

ՊԱՅԱՆՔ 2

Պահանջ-դիմում ՀՀ-ում գործող ապահովագրական ընկերության դեմ՝ կապված հուղարկավորության ծախսերի հատուցում չտրամադրելու հետ

ՊԱՅԱՆՔԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Տեղի է ունեցել ՃՏՊ, որի արդյունքում մահացել է Հաճախորդի ամուսինը: Պատահարի ժամանակ ավտոմեքենան վարել է Հաճախորդի որդին: Հարուցվել է քրեական գործ, և դատարանը կայացրել է դատավճիռ, որով ավտոմեքենայի վարորդի նկատմամբ նշանակված պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվել: ԱՊՊԱ-ի շրջանակներում հուղարկավորության ծախսերի փոխհատուցման ակնկալիքով Հաճախորդը դիմում է ներկայացրել Ընկերությանը, սակայն հատուցում չի տրամադրվել՝ հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ Հաճախորդը դատարանում հայտարարել է, որ մեղավոր կողմից պարտք և պահանջ չունի: Հաճախորդը հայտնել է, որ Ընկերության դիրքորոշմանը համաձայն չէ, քանի որ դատարանում խնդրել է միայն, որ մեղավոր կողմին քրեական պատասխանատվության չենթարկեն և չի հրաժարվել տուժող կողմի իրավահաջորդից հատուցում ստանալու իրավունքից: Հաշտարարին ուղղված պահանջ-դիմումով Հաճախորդը պահանջել է, որ Ընկերությունը տրամադրի ապահովագրական հատուցում 1,000,000 ՀՀ դրամի չափով:

ՊԱՅԱՆՔԻ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ

Ա. Ընկերության դիրքորոշումը

Ընկերությունը վկայակոչել է թիվ Բ/ԱԱ-330 շրջաբերականի որոշ դրույթներ և նշել, որ տվյալ դեպքում օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտում՝ դատավճռում, առկա է նշում առ այն, որ Հաճախորդը ամբաստանյալի հետ հաշտվել է և բողոք կամ պահանջ չունի, անգամ խնդրել է մեղմ պատիժ սահմանել, ուստի, ըստ էության, ապահովագրական հատուցման վերաբերյալ Հաճախորդի դիմումը մերժելով՝ Բյուրոյի ԲԼ 1-001 «ԱՊՊԱ ընդհանուր պայմանների» 94-րդ կետի 1-ին ենթակետով և թիվ Բ/ԱԱ-330 շրջաբերականի 2-րդ կետով սահմանված հիմքը առկա է, հետևաբար Ընկերությունը մերժել է վնասների հատուցման վերաբերյալ Հաճախորդի դիմումը:

Բ. Պահանջի քննությունը և որոշման կայացումը

Պահանջի քննության ընթացքում Հաշտարարը վեր է հանել այն փաստերի շրջանակը, որոնք էական նշանակություն ունեն պահանջի հանգուցալուծման համար: Մասնավորապես՝ Հաշտարարն էական է համարել նշված դեպքի առթիվ հարուցված քրեական գործը և կայացված դատավճիռը:

Իրավակիրառ ակտերի վերլուծության արդյունքում Հաշտարարը հանգել է այն եզրակացությանը, որ տվյալ դեպքում անձնական վնաս է հանդիսանում տուժողի մահը, որի պարագայում հուղարկավորության համար կատարված ծախսերի հատուցում ստանալու իրավունք ունի այն անձը, ով առաջինն է ապահովագրական ընկերությանը ներկայացնում ապահովագրական հատուցման դիմումը և մահվան

վկայականի բնօրինակը: Հուղարկավորության համար կատարած ծախսերի համար ապահովագրական հատուցման չափը, համաձայն Կանոնների, կազմում է 1,000,000 ՀՀ դրամ: Միաժամանակ, Հաշտարարը նշել է, որ ապահովագրական ընկերությունն իրավունք ունի մերժելու հատուցում ստանալու մասին տուժողի դիմումը, եթե ապացուցված է, որ վերջինս արդեն իսկ ստացել է հատուցում:

Հաշտարարն արձանագրել է, որ՝

- Հաճախորդի պահանջը մերժելու հիմքում դրված Ընկերության փաստարկն անհիմն է, քանի որ Դատարանի դատավճռով հաստատված այն փաստը, որ Հաճախորդը ճՏՊ-ի առաջացման մեջ մեղավոր վարորդի նկատմամբ պարտք, պահանջ չի ներկայացրել, դեռևս չի նշանակում, որ Հաճախորդը ստացել է տուժողի մահվան հետևանքով պատճառված վնասների հատուցում:

- Ընկերությունը չի ներկայացրել որևէ ապացույց այն մասին, որ ճՏՊ-ի մեջ մեղավոր վարորդը հատուցել է տուժողի մահվան հետևանքով պատճառված վնասները:

- Հաճախորդն Ընկերությանը ներկայացրել է ապահովագրական հատուցում ստանալու դիմում՝ կցելով մահվան վկայականը: Ընկերության կազմած անձնական վնասների գնահատման բժշկական եզրակացության համաձայն՝ Հաճախորդի ներկայացրած փաստաթղթերը համադրվել են Բյուրոյի ընդհանուր կանոնների հետ, և եզրակացություն է տրվել այն մասին, որ դրանք համապատասխանում են Բյուրոյի կանոններով սահմանված պահանջներին:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝

Հաշտարարը որոշել է, որ Ընկերությունը պարտավոր է Հաճախորդին միանվագ կարգով վճարել 1,000,000 (մեկ միլիոն) ՀՀ դրամ՝ որպես ճՏՊ-ի արդյունքում մահացած անձի հուղարկավորության հետ կապված ծախսերի հատուցման գումար:

ՊԱՅԱՆՋ 3

Պահանջ-դիմում ՀՀ-ում գործող բանկի դեմ՝ կապված կենսաթոշակի անակցեպտ գանձման հետ

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Պահանջ-դիմումի համաձայն՝ Հաճախորդն ունի 2-րդ կարգի հաշմանդամություն և վերջինս ամսական ստանում է 38,000 ՀՀ դրամ գումարի չափով հաշմանդամության կենսաթոշակ: Մինևույն ժամանակ, Հաճախորդը Բանկի նկատմամբ ունի ժամկետանց վարկային պարտավորություններ, որոնց մարման նպատակով Բանկը Հաճախորդի ապրիլ ամսվա կենսաթոշակն ամբողջությամբ գանձել է: Հաճախորդը դիմել է Բանկին՝ պահանջելով վերադարձնել գանձված 38,000 ՀՀ դրամը՝ այն հիվանդության կենսաթոշակ և բռնագանձման ոչ ենթակա գումար հանդիսանալու հիմքով: Դիմումի կապակցությամբ ստացվել է Բանկի գրությունը, որով նշվել է, որ վերոնշյալ գումարը վերադարձման ենթակա չէ: Հաճախորդը վկայակոչել է ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 928.1 հոդվածի 1-ին մասը, 2-րդ մասի 2-րդ կետը, 5-րդ մասը և նշել, որ

Բանկի կատարած գանձումն ապօրինի է: Հաշտարարին ներկայացրած պահանջ-դիմումով Հաճախորդը խնդրել է, որ Հաշտարարը որոշում կայացնի Բանկի կողմից իրեն 38,000 (երեսունութ հազար) ՀՀ դրամ վճարելու վերաբերյալ:

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ

Ա. Բանկի դիրքորոշումը

Բանկը վկայակոչել է վարկային պայմանագրի այն կետերը, որոնցով վարկառուն Բանկին տալիս է իրավասություն իր պարտավորությունների չկատարման դեպքում պարտավորության խախտման պահից սկսած վարկի ժամկետանց գումարը, վարկի ընդհանուր պարտքի գումարն անվիճելի և անակցեպտ կարգով գանձել Բանկում, ինչպես նաև ցանկացած այլ բանկում գանձման պահին վարկառուի ցանկացած հաշվից, և վերջինիս լիազորում է իր անունից վճարման հանձնարարականներ ներկայացնել ցանկացած բանկ, պայմանագրում նշված գումարի, վարկային հաշվի սպասարկման միջնորդավճարի և սահմանված տոկոսների, տույժերի գանձման համար հասանելիք գումարի չափով: Բանկը հայտնել է, որ Հաճախորդի կողմից, ժամանակացույցի համաձայն, վարկի մարումները սահմանված կարգով չկատարելու հետևանքով վերը նշված վարկերը ժամկետանցվել են, և Բանկը իրավունք է ստացել օգտվելու պայմանագրի վերոնշյալ կետերից և Հաճախորդի հաշվից գանձել 38,400 ՀՀ դրամ: Ելնելով վերոգրյալից՝ Բանկը նշել է, որ չի կարող բավարարել Հաճախորդի պահանջը:

Բ. Պահանջի քննությունը և որոշման կայացումը

Պահանջի քննության ընթացքում Հաշտարարը վեր է հանել այն փաստերի շրջանակը, որոնք Էական նշանակություն ունեն պահանջի հանգուցալուծման համար: Մասնավորապես, Հաշտարարն Էական է համարել հետևյալ փաստերը.

- Հաճախորդի և Բանկի միջև կնքվել են թվով երկու վարկային պայմանագրեր:

- Վարկային պայմանագրերի քաղվածքների համաձայն՝ Հաճախորդը ժամանակին և պատշաճ չի կատարել իր վարկային պարտավորությունները:

- Թիվ 1 վարկային պայմանագրի համաձայն՝ սույն կետի ուժով վարկառու-գրավատուն բանկին տալիս է իրավասություն ապառիկի պայմանագրի հավելված 1-ով նախատեսված ժամկետներում վարկառու-գրավատուի կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում վարկի ընդհանուր պարտքի (ներառյալ տույժ, տուգանք և այլն), վճարների գումարը անվիճելի և անակցեպտ (օրենքով սահմանված անառարկելի) կարգով գանձել ցանկացած բանկում գանձման պահին վարկառու-գրավատուի ցանկացած հաշվից և վերջինիս լիազորում է իր անունից վճարման հանձնարարականներ ներկայացնել ցանկացած բանկ՝ սույն պայմանագրում նշված գումարի, սահմանված տոկոսների, տույժերի, տուգանքների, վճարների գանձման համար հասանելիք գումարի չափով:

- Թիվ 2 վարկային պայմանագրի համաձայն՝ Բանկը իրավունք ունի վարկային պայմանագրով նախատեսված ժամկետներում Վարկառուի կողմից

պարտավորությունների չկատարման դեպքում պարտավորության խախտման պահից սկսած վարկի ժամկետանց գումարը, վարկի ընդհանուր պարտքի գումարը անվիճելի և անակցեպտ կարգով գանձել բանկում, ինչպես նաև ցանկացած Բանկում գանձման պահին Վարկառուի ցանկացած հաշվից, որի համար սույն կետի ուժով Վարկառուն Բանկին տալիս է իրավասություն և վերջինիս լիազորում է իր անունից վճարման հանձնարարականներ ներկայացնել ցանկացած բանկ՝ սույն պայմանագրում նշված գումարի, Վարկային հաշվի սպասարկման ամսական/տարեկան միջնորդավճարի և սահմանված տոկոսների, տույժերի գանձման համար հասանելիք գումարի չափով:

Իրավակիրառ ակտերի և վարկային պայմանագրերի դրույթների վերլուծության արդյունքում Հաշտարարը հանգել է այն եզրակացությանը, որ պայմանագրով կողմերը նախատեսել են հաճախորդի հաշվից անակցեպտ դրամական միջոցներ դուրս գրելու Բանկի իրավունքը, որը ծագում է վարկային պայմանագրերով նախատեսված ժամկետներում հաճախորդի պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Հաճախորդի՝ Բանկի հանդեպ ունեցած պարտավորությունները չկատարված լինելու պայմաններում Բանկը ներքոհիշյալ օրերին Հաճախորդի հաշվից գանձել է պարտավորության գումարը՝ ուղղելով պարտքի մարմանը, ուստի, վարկային պայմանագրերի վերոնշյալ կետերի ուժով և Օրենսգրքի 922-րդ հոդվածի համաձայն՝ Բանկն իրավունք է ունեցել պարտքի գումարը անվիճելի և անակցեպտ կարգով գանձել Հաճախորդի հաշվից:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝

Հաշտարարը որոշել է՝ քանի որ Ա՝ թիվ 1 վարկային պայմանագրի, Ա՝ թիվ 2 վարկային պայմանագրի գծով Հաճախորդն ունեցել է ժամկետանց չմարված պարտավորություններ, ուստի Բանկի մոտ վարկային պայմանագրերի համապատասխան կետերի ուժով ծագել է վարկերի ընդհանուր պարտքի գումարը անվիճելի և անակցեպտ կարգով գանձելու իրավունք, ուստի, Հաճախորդի՝ Բանկի դեմ ներկայացված պահանջը չի հիմնավորվել և ենթակա է մերժման:

ՊԱՅԱՆՋ 4

Պահանջ-դիմում ՀՀ-ում գործող ապահովագրական ընկերության դեմ՝ կապված ավտոմեքենային պատճառված վնասի հատուցում չտրամադրելու հետ

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հաճախորդի և Ընկերության միջև կնքվել է ավտոտրանսպորտային միջոցի ապահովագրության վկայագիր, որով ապահովագրվել է սեփականության իրավունքով Հաճախորդին պատկանող ավտոմեքենան, ապահովագրական գումար՝ 8,200,000 ՀՀ դրամ: Տեղի է ունեցել պատահար, որի արդյունքում այրվել է Հաճախորդին պատկանող ավտոմեքենան: Հաճախորդը հատուցման դիմում է ներկայացրել Ընկերություն: Նա ստացել է Ընկերության որոշումը, որով մերժվել է ապահովագրական հատուցման տրամադրումը այն պատճառաբանությամբ, որ փորձագիտական եզրակացության հրդեհատեխնիկական հետազոտության համաձայն՝ հրդեհի առաջացման

պատճառ են հանդիսացել բաց կրակի աղբյուրները, ամենայն հավանականությամբ՝ բաց Նավթամթերքի առկայության պարագայում: Հաճախորդը հայտնել է, որ համաձայն է Ընկերության որոշմանը և անցկացված փորձաքննության եզրակացությանը այն պատճառաբանությամբ, որ հրդեհի առաջացման պատճառը մեքենայի վթարն է եղել, մեքենան այրվել է վթարի հետևանքով: Հաճախորդը նշել է, որ մեքենային պատճառված վնասը կազմում է 8,200,000 ՀՀ դրամ: Հաճախորդը Ընկերությանը ներկայացրել է բողոք-պահանջ և ստացել մերժման պատասխան: Հաշտարարին ներկայացված պահանջ-դիմումով նա պահանջել է, որ Ընկերությունը տրամադրի մեքենային պատճառված վնասի ապահովագրական հատուցում՝ 8,200,000 ՀՀ դրամի չափով:

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ

Ա. Ընկերության դիրքորոշումը

Ընկերության դիրքորոշման համաձայն՝ Հաճախորդը Ընկերությանն է ներկայացրել ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում, որի հիման վրա կազմվել է ավտոտրանսպորտային միջոցին պատճառված վնասի գնահատման հաշվետվություն, համաձայն որի՝ ավտոմեքենային պատճառված վնասը գնահատվել է 7,440,000 ՀՀ դրամ: Նշված պատահարի առնչությամբ իրականացվել է համալիր փորձաքննություն, որի համաձայն հրդեհի առաջացման պատճառ են հանդիսացել բաց կրակի աղբյուրները (այրվող լուցկի, կրակայրիչ և այլն), ամենայն հավանականությամբ՝ բաց Նավթամթերքի առկայության պարագայում: Բացի այդ՝ վերոնշյալ փորձաքննության հետքաբանական

հետազոտության արդյունքներով հաստատվել է նաև, որ ավտոմեքենայի վնասվածքներն ու հետքերը չէին կարող առաջանալ փորձաքննությանը ներկայացված ճՈ Նյութերում ամրագրված պատահարի մեխանիզմի պայմաններում: Ընկերությունը, հիմք ընդունելով վերոնշյալ փորձագիտական եզրակացությունը և վկայակոչելով Ընկերության խորհրդի՝ 26/07/2019թ թիվ 42 որոշմամբ հաստատված «Ավտոտրանսպորտային միջոցի ապահովագրության» պայմանների 5.3.19, 5.3.22, 10.1.2, 9.3.13 ենթակետերը՝ նշել է, որ Հաճախորդը չի ներկայացրել տվյալ պատահարի գծով հրշեջ ծառայության կամ համապատասխան իրավասու մարմնի՝ հրդեհի վերաբերյալ կազմած համապատասխան փաստաթղթեր, ուստի Ընկերությունը ընդունել է ապահովագրական հատուցումը մերժելու վերաբերյալ որոշում:

Բ. Պահանջի քննություն և որոշման կայացում

Պահանջի քննության ընթացքում Հաշտարարը վեր է հանել այն փաստերի շրջանակը, որոնք Էական Նշանակություն ունեն պահանջի հանգուցալուծման համար: Հաշտարարն Էական է համարել նշված դեպքի առթիվ հարուցված քրեական գործը մերժելու մասին որոշումը, Հաշտարարի պատվիրակած փորձաքննությունների եզրակացությունները, Հաճախորդի՝ Ընկերությանը ներկայացրած «Ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ» դիմումը՝ կից փաստաթղթերով: Հաշտարարը ավտոմեքենայի վրա առկա հետքերի համատեղելիությունը ներկայացված վթարի հետ պարզելու, վթարի առաջացման պատճառը, ավտոտրանսպորտային միջոցում կամ դրա վրա թունավոր կամ պայթուցիկ նյութերի առկայությունը

կամ բացակայությունը պարզելու նպատակով փորձագիտական ընկերությանը պատվիրակել է իրականացնել համալիր փորձաքննություն, մեկ այլ փորձագիտական ընկերությանը ներկայացրել է պատվեր՝ պարզելու համար պատվերին կից ներկայացված ելակետային տվյալների համապատասխանությունը վթարի մեխանիզմին, իսկ մեկ այլ փորձագիտական ընկերությանը՝ պարզելու տրանսպորտային միջոցին պատճառված վնասի չափը: Հրդեհատեխնիկական, պայթյունատեխնիկական, հետքաբանական և նյութագիտական փորձաքննության իրականացման արդյունքում Հաշտարարին է ներկայացրել եզրակացություն, որի «Հետևություններ» վերտառությամբ բաժնի համաձայն՝

1. Փորձաքննությանը տրամադրված ավտոմոբիլի ու վթարի վայրում գտնվող արգելապատնեջի միջև տեղի է ունեցել դինամիկ բնույթի փոխազդեցություն, սակայն բավարար փորձագիտական չափանիշների բացակայության պատճառով հանգել համապատասխան հետևության տվյալ վթարի մեխանիզմի վերաբերյալ հնարավոր չէ:

2. Ավտոմեքենայում տեղի ունեցած հրդեհի պատճառ է հանդիսացել ավտոմեքենայի բախման արդյունքում էլեկտրական կամ մեխանիկական կայծի առաջացման պատճառով վնասված բենզատար համակարգերից արտահոսած վառելանյութի բռնկումը, որը, տարածվելով այրունակ նյութերի վրայով, վերածվել է ինտենսիվ այրման:

3. ա) Փորձաքննության տրամադրված ավտոմեքենայի վրան պայթուցիկ նյութերի՝ տրոտիլի, տետրիլի, դինիտրոտոլուոլի, դինիտրոբենզոլի,

դինիտրոնաֆտալինի, նիտրոգլիցերինի, ՏԷՆ-ի, հեքսոգենի, օկտազենի հետքեր, անծուխ վառողների պայթյունի /այրման/ արգասիքներ, ինչպես նաև նիտրատներ և նիտրիտների իոններ չեն հայտնաբերվել: **բ)** Դեպքի վայրից վերցված մոխրի զանգվածներում նավթամթերքին կամ այլ նյութերին բնորոշ հետքեր չհայտնաբերվեցին:

Ավտոտեխնիկական փորձաքննության եզրակացության համաձայն՝ ներկայացված պայմաններում ավտոմոբիլի վարորդը, երթևեկության ընթացքում ուշադրությունը շեղել է երթևեկությունից, որի արդյունքում ամտոմեքենան, դուրս գալով երթևեկելի մասից, փոխազդեցության մեջ է մտել տեղանքի էլեմենտների հետ, տեխնիկական տեսակետից ստեղծել է վթարային իրադրություն և թույլ տվել «ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջին հակասող գործողություն, դրանով իսկ՝ պայմանավորել տվյալ պատահարի առաջացումը: Փորձաքննությանը պատվերին կից ներկայացված ելակետային տվյալներում պատահարի առաջացման մեխանիզմին էական անհամապատասխանություններ չեն հայտնաբերվել: Ապրանքագիտական փորձաքննության եզրակացության համաձայն՝ ավտոտրանսպորտային միջոցին պատճառված վնասը գնահատվել է 7,916,000 ՀՀ դրամ:

Ուսումնասիրելով քրեական գործ հարուցելը մերժելու մասին որոշումը՝ Հաշտարարը գտել է, որ այդ որոշմամբ հաստատվել է վթար տեղի ունենալու փաստը, այն է՝ ավտոմեքենայի վարորդը ծախ ուղղությամբ շրջադարձի հատվածում արգելակման հետևանքով կորցրել է ավտոմեքենայի կառավարումը,

դուրս է եկել երթևեկելի մասից դեպի աջ և մետաղյա արգելապատնեջին բախվելուց և այն վնասելուց հետո հայտնվել է ճանապարհամերձ ծորակում, որից հետո ավտոմեքենան հրդեհվել է:

Հաշտարարը, համադրելով նշված փորձաքննություններում տեղ գտած եզրահանգումները քրեական գործ հարուցելը մերժելու մասին որոշմամբ հաստատված փաստական տվյալների հետ, գտել է, որ սույն գործով ներկայացված վերաբերելի, փոխկապակցված և հավաստի ապացույցների համակցությունը բավարար է Հաճախորդին պատկանող ավտոմեքենայի մասնակցությամբ վթարի, ինչպես նաև հրդեհի առաջանալը հաստատված համարելու առումով:

Անդրադառնալով Ընկերության կայացրած որոշման մեջ տեղ գտած հիմնավորումներին՝ Հաշտարարը նշել է, որ ավտոտրանսպորտային միջոցում կամ դրա վրա թունավոր կամ պայթուցիկ նյութեր գտնվելու վերաբերյալ Ընկերության դիրքորոշումը հերքվում է Հաշտարարի կողմից պահանջի քննությանը ներգրավված քիմիական և պայթյունատեխնիկական փորձաքննություններ իրականացնող փորձագետների եզրահանգումներով, իսկ բաց նավթամթերքի առկայության վերաբերյալ Ընկերության փորձագետի դիրքորոշումը հավանական դատողություն է, որն ամրապնդված չէ վերաբերելի ապացույցներով կամ առնվազն հիմնավորումներով:

Ընկերությունը նաև պնդել էր, որ Հաճախորդը Ընկերությանը չի ներկայացրել տվյալ պատահարի գծով հրշեջ ծառայության կամ իրավասու այլ

մարմնի՝ հրդեհի վերաբերյալ կազմված համապատասխան փաստաթղթեր: Այս առնչությամբ Հաշտարարը նշել է, որ Պայմանների 11.2.9. ենթակետի բովանդակությունից հետևում է, որ ապահովադիրը պարտավոր է ներկայացնել դեպքի վերաբերյալ համապատասխան իրավասու մարմնի տված անհրաժեշտ փաստաթղթերը, այսինքն՝ այն փաստաթղթերը, որոնք օբյեկտիվորեն գոյություն ունեն, տրվել են Հաճախորդին և գտնվում են Հաճախորդի մոտ, սակայն տվյալ դեպքում հրշեջ ծառայության կամ համապատասխան այլ իրավասու մարմնի՝ հրդեհի վերաբերյալ կազմված համապատասխան փաստաթղթեր գոյություն չունեն, ուստի Հաճախորդը պարտավոր չէր գոյություն չունեցող փաստաթղթեր ներկայացնել Ընկերությանը: Բացի այդ՝ Ընկերությունը, տեղյակ լինելով պատահարի համառոտ նկարագրությանը, ստանալով Հաճախորդի ներկայացրած փաստաթղթերը, գտել է, որ ապահովագրական հայտի կարգավորման վերաբերյալ որոշում կայացնելու համար անհրաժեշտ են նաև ոստիկանության նյութերը, և Ընկերության տրամադրած ցանկում որևէ նշում չի եղել նաև հրդեհի ակտ ներկայացնելու անհրաժեշտության մասին:

Վերը նշվածի հիման վրա Հաշտարարը գտել է, որ սույն գործով ձեռք բերված վերաբերելի, փոխկապակցված և հավաստի ապացույցների համակցությամբ հաստատվել է այն հանգամանքը, որ Ընկերության և Հաճախորդի միջև կնքված Վկայագրի գործողության ընթացքում տեղի է ունեցել ապահովագրական պատահար, այն է՝ ֆիզիկական վնաս, որը տվյալ դեպքում արտահայտվել է վթարի, ինչպես նաև վթարի հետևանքով առաջացած հրդեհի ձևով: Այս պայմաններում Ընկերությունը պարտավոր

Է իր և Յաճախորդի միջև կնքված Վկայագրին և Պայմաններին համապատասխան Յաճախորդին տրամադրել ապահովագրական հատուցում:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը

և այն հանգամանքը, որ ապրանքագիտական փորձաքննության եզրակացության համաձայն՝ ավտոտրանսպորտային միջոցին պատճառված վնասը գնահատվել է 7,916,000 ՀՀ դրամ, իսկ Վկայագրով ոչ պայմանական չհատուցվող գումարը ֆիզիկական վնասի դեպքում կազմում է 82,000 ՀՀ դրամ՝ Յաշտարարը գտել է, որ Յաճախորդի պահանջը ենթակա է բավարարման մասնակի՝ 7,834,000 (յոթ միլիոն ութ հարյուր երեսունչորս հազար) ՀՀ դրամի չափով (7,916,000-82,000=7,834,000):

ՊԱՅԱՆՋ 5

Պահանջ-դիմում ՀՀ-ում գործող ապահովագրական ընկերության դեմ՝ կապված ավտոմեքենայի հետվթարային վիճակը չպահպանելու հետևանքով ավտոմեքենային պատճառված վնասի հատուցումը չտրամադրելու հետ

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սեփականության իրավունքով Յաճախորդին պատկանող և Նրա վարած ավտոմեքենայի մասնակցությամբ տեղի է ունեցել ճանապարհատրանսպորտային պատահար, որի արդյունքում Նշված ավտոմեքենային պատճառվել է գույքային վնաս: Որպես պատահարի տուժող կողմ՝ Յաճախորդը

հատուցման դիմում է Ներկայացրել Ընկերությանը և ուշացումով ստացել Ընկերության որոշում-ծանուցումը, ըստ որի հատուցումը մերժվել է այն հիմնավորմամբ, որ Յաճախորդը մեքենայի հետվթարային վիճակը չի պահպանել, ինչի հետևանքով հետքաբանական փորձաքննությունը թողնվել է անկատար: Մինչդեռ Յաճախորդը տեղեկացրել է, որ վթարից 2 ամիս հետո է իրեն զանգահարել փորձագետը, մինչ այդ որևէ ծանուցում Ընկերությունից չի ստացել, ուստի մեքենան իր միջոցներով վերանորոգել է: Յաճախորդը հայտնել է, որ համաձայն չէ Ընկերության որոշմանը , գտնում է, որ վերջինս պարտավորվել է փոխհատուցել իր կրած գույքային վնասը: Յաճախորդը բողոք-պահանջ է Ներկայացրել Ընկերությանը, սակայն վերջինիս գրավոր դիրքորոշումը մնացել է անփոփոխ: Յաճախորդը Յաշտարարին ուղղված իր պահանջ-դիմումով պահանջել է, որ Ընկերությունը տրամադրի ապահովագրական հատուցում գնահատված ողջ գումարի չափով՝ վճարելով 175,100 ՀՀ դրամ:

ՊԱՅԱՆՋԻ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ

Ա. Ընկերության դիրքորոշումը

Ընկերության դիրքորոշման համաձայն՝ իր որոշումը կայացվել է ստացված փորձաքննությունների եզրակացությունների հիման վրա և համապատասխանել է գործող իրավական կարգավորումներին:

Բ. Պահանջի քննություն և որոշման կայացում

Պահանջի քննության ընթացքում Յաշտարարը վեր է հանել այն փաստերի շրջանակը, որոնք Էական Նշանակություն ունեն պահանջի հանգուցալուծման համար: Յաշտարարն Էական է համարել Նշված պատահարի կապակցությամբ կազմված Նյութական վնասով ճանապարհատրանսպորտային պատահարի (ՃՏՊ) մասին արձանագրությունը, Յաշտարարի կողմից պատվիրակված փորձաքննությունների եզրակացությունները:

Յաշտարարը ավտոմեքենայի վրա առկա հետքերի համատեղելիությունը Ներկայացված վթարի հետ (կատարել հետքաբանական և (կամ) Նյութագիտական հետազոտություն) պարզելու Նպատակով փորձագիտական ընկերությանը պատվիրակել է իրականացնել փորձաքննություն: Փորձագիտական եզրակացությամբ հաստատվել է, որ պատահարին մասնակից ավտոմեքենաների վրա առկա վերը Նկարագրված վնասվածքները համատեղելի են միմյանց հետ և կարող էին առաջանալ փորձաքննության պատվերին կից Ներկայացված ելակետային տվյալներից բխող ճանապարհատրանսպորտային պատահարի առաջացման մեխանիզմի արդյունքում:

Կիրառելի օրենսդրության պահանջների համալիր վերլուծության արդյունքում Յաշտարարը հանգել է այն եզրակացությանը, որ մինչև ապահովագրական հայտի կարգավորումը ավտոմեքենայի վերանորոգման կամ ապամոնտաժման աշխատանքներ իրականացնելու արգելքի սահմանումն ինքնանպատակ չէ: Նման աշխատանքների իրականացումն արգելելը թելադրված է այն հանգամանքով, որ ապահովագրական հայտի կարգավորման ընթացքում

կարող է վնասված ավտոմեքենայի զննություն իրականացնելու անհրաժեշտություն առաջանալ հետքաբանական փորձաքննություն անցկացնելու կամ այլ Նպատակներով, որն անհնար է դառնում ավտոմեքենայի հետվթարային վիճակը պահպանված չլինելու արդյունքում: Դրա հետևանքով առաջանում է մի իրավիճակ, երբ ապահովագրական ընկերությունը զրկվում է պատահարի առաջացման իրական մեխանիզմը բացահայտելու, Ներկայացված վնասները տվյալ պատահարից առաջացած լինելու հանգամանքը պարզելու և կարևոր այլ հանգամանքներ վեր հանելու հնարավորությունից, ուստի վերանորոգման կամ ապամոնտաժման արգելքը չպահպանելու դեպքում տուժողի համար ԱՊՊԱ կանոններով սահմանված է բացասական հետևանք, այն է՝ ապահովագրական հատուցման վճարման մերժում: Միաժամանակ Կանոններով Նախատեսված են պայմաններ, որոնց պահպանման դեպքում ապահովադիրը կարող է ապամոնտաժել ավտոմեքենայի մասերը, և դա հիմք չի հանդիսանա ապահովագրական հատուցման տրամադրումը մերժելու համար: Այլ խոսքով՝ եթե ավտոմեքենայի դետալի ապամոնտաժման կամ վերանորոգման արդյունքում կպահպանվի վնասված և ապամոնտաժված դետալի հետվթարային տեսքը, որի պայմաններում հնարավոր կլինի անհրաժեշտության դեպքում պարզել Նշված վնասվածքների համատեղելիությունը տեղի ունեցած վթարի հետ: Ընդ որում, վերանորոգման կամ ապամոնտաժման աշխատանքներ չիրականացնելու վերաբերյալ Կանոնների 81-րդ 3)-րդ ենթակետի պահանջները տուժողի կողմից խախտվելու հիմքով ապահովագրական հատուցման վճարումը չի կարող մերժվել, եթե հետազայում, բայց ոչ ուշ քան ապահովագրական հատուցում վճարելու (մերժելու)

Վերաբերյալ որոշման ուժի մեջ մտնելը, վերացվել են խախտման հետևանքները:

Չաշտարարը պահանջի քննության շրջանակներում անհրաժեշտ է համարել քննարկել այն հարցը, թե արդյոք մինչև ապահովագրական հատուցման մասին որոշման ուժի մեջ մտնելը վնասված ավտոմեքենայի վերանորոգումը, որը չի խոչընդոտում ապահովագրական հայտի կարգավորման գործընթացում համապատասխան գործողությունների իրականացմանը, կարող է հանգեցնել ապահովագրական հատուցման մերժման, թե ոչ:

Չաշտարարն արձանագրել է, որ Կանոնների 100-րդ կետի 6-րդ ենթակետի համակարգային վերլուծության արդյունքում պարզ է դառնում, որ ապահովագրական հատուցումը ենթակա չէ մերժման և այն դեպքում, երբ վնասված բաղադրիչների ապամոնտաժման արդյունքում ամբողջությամբ կպահպանվեն պատահարի արդյունքում պատճառված վնասները, և այն դեպքում, երբ թեկուզև մեքենան վերանորոգվել կամ ապամոնտաժվել է, սակայն հետագայում, բայց ոչ ուշ, քան ապահովագրական հատուցում վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշման ուժի մեջ մտնելը, վերացվել են խախտման հետևանքները:

Չաշտարարը պահանջի քննության շրջանակներում անհրաժեշտ է համարել քննարկել այն հարցը, թե արդյոք մինչև ապահովագրական հատուցման մասին որոշման ուժի մեջ մտնելը վնասված ավտոմեքենայի վերանորոգումը, որը չի խոչընդոտում ապահովագրական հայտի կարգավորման գործընթացում համապատասխան գործողությունների իրականացմանը, կարող է հանգեցնել ապահովագրական հատուցման մերժման, թե ոչ։

Չաշտարարն արձանագրել է, որ

• Կանոնների 100-րդ կետի 6-րդ ենթակետի համակարգային վերլուծության արդյունքում պարզ է դառնում, որ ապահովագրական հատուցումը ենթակա չէ մերժման և այն դեպքում, երբ վնասված բաղադրիչների ապամոնտաժման արդյունքում ամբողջությամբ կպահպանվեն պատահարի արդյունքում պատճառված վնասները, և այն դեպքում, երբ թեկուզև մեքենան վերանորոգվել կամ ապամոնտաժվել է, սակայն հետագայում, բայց ոչ ուշ, քան ապահովագրական հատուցում վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշման ուժի մեջ մտնելը, վերացվել են խախտման հետևանքները։

• Չաճախորդը թեև մինչև ապահովագրական հատուցման վերաբերյալ որոշման ուժի մեջ մտնելը վերանորոգել է ավտոմեքենան, սակայն Նշվածը չի խոչընդոտել իրականացնել փորձաքննություն և տալ համապատասխան եզրակացություն։ Չետևաբար,

սույն դեպքում առկա է Կանոնների 100-րդ կետի 6-րդ ենթակետով նախատեսված բացառությունը, որի դեպքում Չաճախորդին՝ որպես պատահարում տուժող կողմի, պետք է հատուցել պատահարի արդյունքում պատճառված վնասը։

Չիմք ընդունելով վերոգրյալը

և այն հանգամանքը, որ Ընկերության պատվերով կազմված վնասների գնահատման փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի եզրակացության համաձայն՝ ավտոմեքենային պատճառված վնասի չափը կազմում է 175,100 ՀՀ դրամ, իսկ սույն պահանջի քննությանը ներգրավված մասնագետը հաստատել է ավտոմեքենային պատճառված վնասների համապատասխանությունը տեղի ունեցած պատահարին՝ Չաշտարարն արձանագրել է, որ Չաճախորդի պահանջը ենթակա է բավարարման պատճառված վնասի, այն է՝ 175,100 (մեկ հարյուր յոթանասունհինգ հազար մեկ հարյուր) ՀՀ դրամի չափով։

ՊԱՅԱՆՋ 6

Պահանջ-դիմում ՀՀ-ում գործող ապահովագրական ընկերության դեմ՝ կապված խաղողի այգուն պատճառված վնասի հատուցումը չտրամադրելու հետ

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Չաճախորդի և Ընկերության միջև 2020թ. կնքվել է «Գյուղատնտեսական ապահովագրության» պայմանագիր, որով իրականացվել է 25.00 հա

մակերեսով խաղողի այգու ապահովագրություն գարնանային ցրտահարության ռիսկից։ Չաճախորդը ներկայացրել է հատուցման դիմում, որով հայտնել է գարնանային ցրտահարության հետևանքով խաղողի այգիների վնասման մասին։ Գյուղապահովագրության ոլորտի վնասի գնահատման փորձագետների մասնակցությամբ կազմվել է վնասի գնահատման ակտ։ Ակտում արձանագրվածի հիման վրա Ընկերությունը կայացրել է մերժման որոշում, իսկ Չաճախորդը ներկայացրել է իր անհամաձայնությունը և հիմնավորումները վնասի գնահատման ակտի վերաբերյալ։ Չաճախորդը հայտնել է, որ համաձայն չէ Ընկերության դիրքորոշմանը և պահանջում է հատուցման տրամադրում։ Նա պնդել է, որ «Գյուղատնտեսական ապահովագրության» պայմանագրով ապահովագրված խաղողի այգուն պատճառված վնասը առաջացել է գարնանային ցրտահարումից։ Մասնագետների կարծիքով պատճառված վնասը գերազանցում է 10,000,000 ՀՀ դրամը։ Չաճախորդն Ընկերությանը ներկայացրել է բողոք-պահանջ։ Ստացել է մերժման պատասխան։ Չաճախորդը Չաշտարարին ուղղված իր պահանջ-դիմումով պահանջել է, որ Ընկերությունը տրամադրի ապահովագրական հատուցում 10,000,000 ՀՀ դրամի չափով։

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ

Ա. Ընկերության դիրքորոշումը

Ընկերությունը վկայակոչել է վնասի գնահատման ակտը, որի համաձայն 1. գարնանային ցրտահարումից վնաս չի արձանագրվում։ 2. 4 հա «Կանգուն» տեսակի խաղողը վնասված չէ, ֆերմերը արձանագրում է։ 3.

15 հա տարածքով այգին ջրված էր, և դեռ ջրում էին, անհնար էր մտնել, նախապես ֆերմերը տեղյակ էր, որ Ընկերությունից աշխատակիցներ են մոտենալու, և ինքն էր Նշել մոտենալու օրը։ 4. Ձննություն և հաշվարկ կատարվել է 6 հա մակերեսով, ամբողջ մակերեսով առկա են մոլախոտեր, որոնք խոչընդոտում են վազի աճին։ 5. Չիվանդության և ձմեռային ցրտահարման արդյունքում կան չորացած վազեր ամբողջ տարած-քում տոկոսային բավականին բարձր հարաբերու-թյամբ՝ 14%։ 6. Էտումը կատարված էր թերի, ոչ պրոֆեսիոնալ, ինչի արդյունքում չորուկները հեռացված չէին, ինչն էլ Նպաստել էր բերքի վատ կազմակերպմանը, վազերը Նվազ էին։ 7. Առկա են գայլուկով պատված ծառեր։ 8. Կատարվել է 16 կետից Նմուշառում։ 9. Վնասված ողկույզների Նման վնասվածքը կարող էր լինել արևային այրվածքից, մեխանիկական վնասվածքի, ուշացած կանաչ կապի և ասկոխիտոզի հետևանքով։ Ապահովադրի անունից հանդես եկող անձը հրաժարվել է ստորագրել վնասի գնահատման ակտը, որպիսի հանգամանքն ինքնին ապահովագրական հատուցման վճարումը մերժելու հիմք է։

Ելնելով «Գյուղատնտեսության ապահովագրության» պայմանների պահանջներից՝ Ընկերությունը կայացրել է ապահովագրական հատուցումը մերժելու վերաբերյալորոշում՝ գտնելով,որ«Գյուղատնտեսության ապահովագրության» պայմանագրով ապահովա-գրված խաղողի այգուն պատճառված վնասը չի առաջացել գարնանային ցրտահարումից, ուստի տվյալ դեպքը ապահովագրական պատահար չի համարվել։ Դիմողը պահանջին կից չի ներկայացրել որևէ պատշաճ ապացույց, որով կհաստատվի, որ 25

հա այգու բոլոր վազերը ենթարկվել են գարնանային ցրտահարության:

Բ. Պահանջի քննություն և որոշման կայացում

Պահանջի քննության ընթացքում Հաշտարարը վեր է հանել այն փաստերի շրջանակը, որոնք էական նշանակություն ունեն պահանջի հանգուցալուծման համար: Հաշտարարը պահանջի քննության շրջանակում փորձագիտական կազմակերպությանը ներկայացրել է փորձաքննություն կատարելու պատվեր՝ պարզելու համար:

1. Արդյոք ապահովագրող ընկերությունը և վնասի գնահատման փորձագետները լիարժեք են կատարել փաստաթղթավորումը, ուղեկցող փաստաթղթերը բավարա՞ր են եզրակացություն տրամադրելու համար:

2. Փորձագետների կողմից կատարված հաշվարկները ճշգրիտ են, թե՞ ոչ:

3. Արդյոք 25.00 հա մակերեսով խաղողի այգում գրանցվել է գարնանային ցրտահարություն:

4. Արդյոք ապահովագրված բերքը վնասվել է գարնանային ցրտահարության արդյունքում:

Նշված փորձաքննության արդյունքում Հաշտարարին է ներկայացվել «Գյուղատնտեսության ապահովագրության ոլորտի վնասի գնահատման փորձաքննության» հաշվետվություն, որի համաձայն՝ 1. Գարնանային ցրտահարության վնասը կազմում է 2.2%, որը, համաձայն «Վնասի գնահատման ուղեցույցի»՝ գարնանային ցրտահարության վնաս

չի դիտարկվում: 2. Թույլ բերքի պատճառ կարող են լինել ագրոտեխնիկական խնդիրները, որոնք ներկայացված են վնաս գնահատողի կողմից՝ տարբեր տարիքային վազեր, նախորդ տարիներին ձմռան ցրտահարությունից վնասված վազեր, սխալ էտ և այլն: Այս բոլոր երևույթները արձանագրված են նկարներով: 3. Ապահովադրի կողմից կոպիտ խախտում և միտումնավոր քայլ կարելի է դիտարկել նաև վնասի գնահատման նախօրյակին այգու առատ ոռոգում կազմակերպելու փաստը՝ այցելության մասին տեղեկացված լինելու պարագայում:

«Գյուղատնտեսության ապահովագրության պայմանների» և կիրառելի օրենսդրության պահանջների համալիր վերլուծության արդյունքում Հաշտարարը գտել է, որ Հաճախորդի ապահովագրական հատուցում ստանալու պահանջը ենթակա կլինի բավարարման բացառապես այն դեպքում, երբ հաստատվի այն հանգամանքը, որ խնդրի առարկա իրավիճակում տեղի է ունեցել ապահովագրական պատահար, ուստի, սույն պահանջի քննության և լուծման համար անհրաժեշտ է պարզաբանել՝ արդյոք Պայմանագրի գործողության ընթացքում տեղի է ունեցել գարնանային ցրտահարություն: Սակայն Հաշտարարին ներկայացված հաշվետվությունից պարզ է դարձել, որ Հաճախորդի և Ընկերության միջև կնքված Պայմանագրի գործողության ընթացքում տեղի չի ունեցել պայմանագրով նախատեսված գարնանային ցրտահարում պատահարը, ուստի, բացակայել է Հաճախորդին ապահովագրական հատուցում տրամադրելու հիմքը:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝

Հաշտարարը գտել է, որ տվյալ դեպքում տեղի չի ունեցել ապահովագրական պատահար, որպիսի պայմաններում Ընկերությունը չի կրել Հաճախորդին ապահովագրական հատուցում տրամադրելու պարտավորություն, ուստի Հաճախորդի պահանջը հիմնավոր չէ և ենթակա է մերժման:

ՊԱՅԱՆՋ 7

Պահանջ-դիմում ՀՀ-ում գործող ապահովագրական ընկերության դեմ՝ կապված դժբախտ պատահարներից ապահովագրության շրջանակներում հատուցում չտրամադրելու հետ

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հաճախորդը Ընկերության հետ կնքել է դժբախտ պատահարներից ապահովագրության պայմանագիր: Պայմանագրով հիմնական ապահովագրված անձը Հաճախորդն է, իսկ լրացուցիչ ապահովագրված անձինք՝ համաձայն «Ընտանիք» ծրագրի: 2019թ. դեկտեմբերին տեղի է ունեցել դժբախտ պատահար. Հաճախորդի հայրը 2019թ. դեկտեմբեր ամսից մինչև 2020թ. հունվար ամիսը գտնվել է բուժման մեջ՝ գլխուղեղային ծանր վնասվածքով: Ընկերությունը մերժել է հատուցման տրամադրումը՝ նշելով, որ փորձագիտական եզրակացության համաձայն՝ առկա բոլոր մարմնական վնասվածքների առաջացումը մեկանգամյա վայր ընկնելուց, բութ կոշտ առարկաների հարվածից հնարավոր չէ: Հաճախորդը հայտնել է, որ համաձայն չէ Ընկերության դիրքորոշմանը, քանի որ հայրը երկրորդից երրորդ հարկ բարձրանալիս աստիճանավանդակի վերևի հատվածից՝ 2,5-

3 մետր բարձրությունից, վայր է ընկել՝ ստանալով գլխի կոտրվածք, այլ ծանր վնասվածքներ, իսկ այժմ հաշմանդամության կարգ ունի: Պայմանագրի 5-րդ կետի համաձայն՝ տեղի ունեցած դեպքը ապահովագրված ռիսկ/պատահար է: Բուժումը տեղի է ունեցել 2 փուլով, առողջությունը վերականգնելու համար կատարված ընդհանուր ծախսերը 1,600,000 ՀՀ դրամ են: Վերոնշյալի կապակցությամբ Հաճախորդը բողոք-պահանջ է ներկայացրել Ընկերությանը և ստացել է մերժման պատասխան: Հաշտարարին ներկայացված իր պահանջ-դիմումով Հաճախորդը պահանջել է, որ Ընկերությունը հատուցի իր հոր առողջության վերականգնման համար կատարված անհրաժեշտ ծախսերը 1,600,000 ՀՀ դրամի չափով:

ՊԱՅԱՆՋԻ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ

Ա. Ընկերության դիրքորոշումը

Ընկերության դիրքորոշման համաձայն՝ Հաճախորդի հայրը ապահովագրված է Ընկերությունում դժբախտ պատահարներից ապահովագրության պայմանագրի «Ընտանիք» ծրագրով՝ որպես Հաճախորդի ընտանիքի անդամ: Պայմանագրի անբաժանելի մաս են հանդիսանում Դժբախտ պատահարներից ապահովագրության պայմանները: Բժշկական կենտրոնի տված Էպիկրիզի համաձայն՝ Հաճախորդի հայրը 18.12.2019թ. մինչև 08.01.2020թ. գտնվել է բուժման մեջ հետևյալ ախտորոշմամբ՝ «Ծանր գանգուղեղային վնասվածք»: Գլխուղեղի ծանր աստիճանի սալջարդ՝ կոնտուզիոն բազմաթիվ ջնջխված օջախներով, աջ քունքային հատվածում արյունազեղման օջախով, պնևմոցեֆալիայով: Սուր Էպիդուրալ

հեմատոմա ձախ ճակատաքունքագագաթային շրջանում, միջին ստրուկտուրաների շեղումով: Ձախ ճակատաքունքագագաթային շրջանի բազմաբեկորային ներհրված կոտրվածք՝ անցումով գանգի հիմի միջին և առաջային գանգափոս: Աջակողմյան հեմիպարեզ: Ձախ քունքագագաթային շրջանի փափուկ հյուսվածքների սալջարդ», որի կապակցությամբ վիրահատվել է: ՀՀ Ոստիկանության տված գրության համաձայն՝ Հաճախորդի հոր մարմնական վնասվածք ստանալու վերաբերյալ նախապատրաստված նյութերը իրավախախտման հատկանիշներ չհայտնաբերվելու հիմքով թողնվել են անհետևանք: Այնուհետև Ընկերությանն են ներկայացվել փաստաթղթեր, որոնց հիման վրա կազմվել է առողջության ապահովագրության հայտային դիմում, ըստ որի՝ Հաճախորդի հայրը, գտնվելով մտերիմների տանը, երկրորդ հարկից երրորդ հարկ բարձրանալիս ընկել է աստիճաններից և ստացել գլխի կոտրվածք: Ընկերությունը, ուսումնասիրելով ներկայացրած փաստաթղթերը, կայացրել է հատուցման պահանջը մերժելու որոշում՝ հիմք ընդունելով փորձագետի տված եզրակացությունը, որի համաձայն՝ բժշկական փաստաթղթերում նկարագրված առկա մարմնական բոլոր վնասվածքների առաջացումը մեկանգամյա վայր ընկնելուց բուր, կոշտ առարկաներին համահարվածելուց հնարավոր չէ, այն է՝ մարմնական վնասվածք ստանալու պատճառների, մեխանիզմի և փաստացի ստացած վնասվածքների միջև կան անհամապատասխանություններ, ուստի, նման պայմաններում տուժածը նշված մարմնական վնասվածքները չէր կարող ստանալ:

Բ. Պահանջի քննություն և որոշման կայացում

Պահանջի քննության ընթացքում Հաշտարարը վեր է հանել այն փաստերի շրջանակը, որոնք էական նշանակություն ունեն պահանջի լուծման համար:

Հաշտարարը, հաշվի առնելով գործի քննության համար էական նշանակություն ունեցող հարցերի վերաբերյալ մասնագիտական պարզաբանում ստանալու անհրաժեշտությունը, պահանջի քննությանը ներգրավել է մասնագետ, ում խնդրել է ուսումնասիրել ներկայացված փաստաթղթերը և եզրակացություն տալ այն մասին, թե արդյոք ներկայացված բժշկական փաստաթղթերով հայտնաբերված մարմնական վնասվածքները կարող էին առաջանալ մոտ 2,5 մետրից մեկանգամյա վայր ընկնելու արդյունքում:

Մասնագետը Հաշտարարին է ներկայացրել եզրակացություն, որի համաձայն՝ տուժողի ստացած տրավման ըստ եզրակացության համար ներկայացված բոլոր աղբյուրների (ներառյալ շտապ օգնության թերթիկում կատարված գրառումը) կապվում է մոտավորապես Հմ բարձրությունից վայր ընկնելու հետ: Այսպիսով՝ ելնելով ներկայացված փաստաթղթերի, բերված նյութերի վերլուծությունից, մասնագիտական վերլուծական գրականության տվյալներից, ինչպես նաև սեփական բազմամյա փորձից (մոտ 40 տարի)՝ կարելի է եզրահանգել, որ տուժողի ստացած մարմնական վնասվածքները լիովին կարող են լինել Հմ բարձրությունից միանվագ ընկնելու արդյունքում:

Գնահատելով գործում առկա բոլոր ապացույցները՝ Հաշտարարն արձանագրել է, որ սույն դեպքում ՀՀ ոստիկանությունը կատարել է համապատասխան ստուգում, որի ընթացքում հանցագործության և վարչական իրավախախտման փաստական

հանգամանքներ չեն հայտնաբերվել, և նյութերը զեկուցագրով թողնվել են անհետևանք, ինչը հավաստվում է ՀՀ ոստիկանության գրությամբ: Ստացվում է, որ ՀՀ ոստիկանությունը, հիմնվելով Հաճախորդի, հարևանի բացատրությունների և մնացած այլ նյութերի վրա, դրանք գնահատել է բավարար հանցագործության և վարչական իրավախախտման փաստի բացակայությունը հաստատելու համար: Բացի այդ՝ պահանջի քննությանը ներգրավված մասնագետի եզրակացությամբ հաստատվել է, որ Հաճախորդի հոր մոտ առկա վնասվածքները կարող էին առաջանալ մոտ Հմ բարձրությունից մեկանգամյա ընկնելու արդյունքում: Գնահատելով նշված ապացույցները, ինչպես նաև հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Ընկերությունը ապացույցներ չի ներկայացրել առկա վնասվածքները այլ պայմաններում պատճառված լինելու վերաբերյալ՝ Հաշտարարը դրանք համարում է բավարար Հաճախորդի հոր մոտ առկա վնասվածքները ՀՀ ոստիկանության նյութերում նկարագրված մեխանիզմով, մասնավորապես՝ բարձրությունից մեկանգամյա ընկնելու արդյունքում պատճառված լինելու փաստը հաստատված համարելու համար: Նման պայմաններում Հաշտարարը գտել է, որ առկա է Պայմանագրով սահմանված ապահովագրական պատահար, քանի որ նշված դեպքը հանդիսանում է հանկարծակի, չկանխատեսված իրադարձություն, որը տարբերակվում է ըստ առաջացման բնույթի, վայրի և ժամանակի և հանգեցնում է Ապահովագրված անձի մարմնական վնասվածքի, այսինքն՝ Պայմաններով սահմանված դժբախտ դեպք, ինչի արդյունքում ապահովագրված անձի առողջությանը պատճառվել է վնաս:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Ընկերությանը ներկայացված հայտային դիմումում չի նշվել կատարված ծախսի չափ, ինչպես նաև Ընկերության գրությունը, որտեղ վերջինս վկայակոչել է ապահովագրական հատուցումների չափերի աղյուսակը սահմանող Հավելված 2-ը՝ Հաշտարարը գտել է, որ կողմերի գործողություններից բխում է, որ ընտրված է եղել ապահովագրական գումարի նկատմամբ տոկոսների կիրառման տարբերակը: Հավելված 2-ի 10-րդ կետի ա) ենթակետի համաձայն՝ գանգուղեղային տրավմաների, որոնց կապակցությամբ իրականացվել է գլխուղեղի բաց վիրահատություն, հատուցման սահմանաչափը՝ ապահովագրական գումարի նկատմամբ տոկոսը, սահմանվել է 75%, հետևաբար նշված վնասվածքի կապակցությամբ ապահովագրված անձին՝ Հաճախորդին, վճարման ենթակա ապահովագրական հատուցման չափը պետք է կազմեր 375,000 (500,000*75%) ՀՀ դրամ:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝

Հաշտարարը գտել է, որ Հաճախորդի պահանջը ենթակա է բավարարման մասնակի 375,000 (երեք հարյուր յոթանասուն հինգ հազար) ՀՀ դրամ գումարի չափով:

ՊԱՅԱՆՋ 8

Պահանջ-դիմում ՀՀ-ում գործող ապահովագրական ընկերության դեմ՝ կապված ավտոմեքենային պատճառված վնասի հատուցում չտրամադրելու հետ

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Տեղի է ունեցել ՃՏՊ, որի արդյունքում վնաս է պատճառվել սեփականության իրավունքով Չաճախորդին պատկանող և Չաճախորդի վարած ավտոմեքենային: Չանդիսանալով տուժող կողմ՝ Չաճախորդը հատուցման դիմում է ներկայացրել Ընկերությանը: Չաճախորդը ստացել է Ընկերության որոշում-ծանուցումն այն մասին, որ ավտոմեքենային պատճառված վնասը գնահատվել է 211,000 ՀՀ դրամ, սակայն հատուցում չի տրամադրվել Ընկերության կողմից՝ հիմք ընդունելով ԱՊՊԱ պայմանների 100-րդ կետի 4-րդ ենթակետը: Չաճախորդը հայտնել է, որ համաձայն չէ Ընկերության դիրքորոշմանը և պահանջում է հատուցման տրամադրում: Չաճախորդը հավելել է, որ պատահարի առաջացման պատճառների փորձաքննությամբ ճանաչվել է տուժող կողմ: Չաճախորդը բողոք-պահանջ է ներկայացրել Ընկերությանը և չի ստացել պատասխան: Նա Չաշտարարին ներկայացրած պահանջ-դիմումով պահանջել է, որ Ընկերությունը տրամադրի ապահովագրական հատուցում մեքենային պատճառված վնասի՝ 211,000 ՀՀ դրամի չափով:

ՊԱՅԱՆՋԻ ԶՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ

Ա. Ընկերության դիրքորոշումը

Ընկերության դիրքորոշման համաձայն՝ պատահարի (ՃՏՊ) առաջացման պատճառների փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի եզրակացությամբ՝ կենդանու սեփականատեր կամ անասուն քշող անձը ճանաչվել է մեղավոր կողմ: Չաշվի առնելով, որ տվյալ դեպքը ապահովագրական պատահար

չի հանդիսանում, Ընկերությունը կայացրել է ապահովագրական հատուցումը մերժելու վերաբերյալ որոշում-ծանուցում:

Բ. Պահանջի քննություն և որոշման կայացում

Կիրառելի օրենսդրության պահանջների համալիր վերլուծության արդյունքում Չաշտարարը հանգել է հետևյալին. պարտադիրապահովագրության էությունը ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրությունն է՝ ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործման հետևանքով տուժած անձանց շահերի պաշտպանության երաշխավորումը ապահովելու նպատակով: Այլ կերպ ասած՝ ԱՊՊԱ վկայագրով ապահովագրվում են ոչ թե ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատիրոջ գույքային շահերը, այլ նրա պատասխանատվությունը տուժած անձանց պատճառված վնասների համար: Միևնույն ժամանակ Օրենքի իմաստով տուժող են համարվում միայն ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման հետևանքով անձնական կամ գույքին պատճառված վնասներ կրած անձինք, ովքեր օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված կարգով ունեն հատուցման իրավունք:

Չաշտարարը, վկայակոչելով «Չայաստանի ավտոապահովագրողների բյուրո» ՀԿ-ի կողմից 26/03/2019թ. թիվ 12-Լ որոշմամբ հաստատված «Չայաստանի ավտոապահովագրողների բյուրոյի (Չայաստանի ավտոապահովագրողների բյուրոյի և վերջինիս անդամ ապահովագրական ընկերությունների միջև ապահովագրական հատուցումների գծով փոխադարձ հաշվարկների

իրականացման)» RL 1-002 կանոնների և ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության ընդհանուր պայմանների (այսուհետ նաև՝ Պայմաններ) մի շարք դրույթներ, Նշել է, որ Պայմաններում որոշակիորեն առանձնացվում են երեք հասկացություններ, մասնավորապես՝ պայմանագիր կնքած ապահովագրող կամ ՊԿԱ, դիմում ստացած ապահովագրող կամ ԴՍԱ և հատուցման պարտավորությամբ ապահովագրող կամ ՀՊԱ: 2017 թվականի ապրիլի 1-ից ԱՊՊԱ ոլորտում ներդրվել է ուղիղ հատուցումների համակարգը, ինչը հնարավորություն է տվել ավտովթարների դեպքում տուժող ավտոսեփականատերերին ապահովագրական հատուցում ստանալու համար դիմել իրենց հետ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած ապահովագրական ընկերություններին և անմիջականորեն հատուցում ստանալ վերջիններից: Ուղիղ հատուցումների համակարգի կիրառման դեպքում ՊԿԱ-ն անմիջականորեն տրամադրում է հատուցումը ավտոսեփականատիրոջը և հետագայում փոխհաշվարկի արդյունքում ՀՊԱ-ից ստանում իր կողմից հատուցված գումարը: Նշված համակարգը ներդրվել է որոշակի գործընթացներ ապահովագիրների համար առավել պարզ և մատչելի, ինչպես նաև գործընթացների տևողության կրճատմամբ կազմակերպելու նպատակով և այն պարզապես հնարավորություն է տվել ավտոսեփականատերերին հատուցում ստանալու ուղղակիորեն իրենց հետ ԱՊՊԱ վկայագիր կնքած ապահովագրական ընկերություններից, սակայն Չաշտարարը փաստել է, որ ուղիղ հատուցումների համակարգի ներդրումը չի ենթադրում, որ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած ընկերությունները կրում են պատահարի հետևանքով

ապահովագիրների կրած վնասները հատուցելու պարտավորություն: Այլ խոսքով՝ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած ընկերությունները պարտավորվում են հատուցել միայն ապահովագիրների կողմից երրորդ անձանց պատճառված վնասները: Ասվածից հետևում է, որ ապահովագիրին պատճառված վնասը հատուցելու պարտավորությունը դրված է ապահովագիրին վնաս պատճառած տրանսպորտային միջոցի սեփականատիրոջ պատասխանատվությունը ապահովագրած ընկերության վրա:

Չաշտարարն արձանագրել է, որ սույն իրավիճակում առկա չէ ԱՊՊԱ պատահար, քանի որ ինչպես արձանագրվել է պատահարի վերաբերյալ ոստիկանության կողմից կազմված արձանագրությունում, Չաճախորդի ավտոմեքենային վնաս է պատճառվել ոչ թե մեկ այլ պարտադիր ապահովագրման ենթակա տրանսպորտային միջոցի հետ փոխներգործության արդյունքում, այլ կենդանու հետ ընդհարման հետևանքով, ուստի նման պայմաններում Ընկերությունը չի կրել Չաճախորդի կողմից ՃՏՊ-ի ելակետային տվյալներում Նշված կենդանիներին վրաերթի ենթարկելու հետևանքով Չաճախորդին պատճառված վնասների հատուցման պարտավորություն:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝

Չաշտարարը գտել է, որ Չաճախորդի պահանջը անհիմն է և ենթակա չէ բավարարման:

ՊԱՅԱՆՋ 9

Պահանջ-դիմում ՅՅ-ում գործող բանկի դեմ՝ կապված գործարար վարվելակերպի կանոնների խախտման հետ

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հաճախորդի և Բանկի միջև կնքվել է վարկային պայմանագիր: Հաճախորդը Բանկ է ներկայացրել բողոք-պահանջ, որով Հաճախորդը Բանկին խնդրել է վճարել իրեն 600,000 ՀՀ դրամ «Սպառողական կրեդիտավորման մասին» ՀՀ օրենքով, «Բանկային ավանդների ներգրավման մասին» ՀՀ օրենքով և կանոնակարգ 8/05-ով նախատեսված իրավունքների խախտման համար: Նշված բողոք-պահանջը Բանկը ստացել է, սակայն բողոք-պահանջի պատասխան չի տրամադրել: Հաճախորդը կրկին ներկայացրել է բողոք-պահանջ, որով Բանկին խնդրել է վճարել իրեն 300,000 ՀՀ դրամ կանոնակարգի 16.1 կետով, «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածի 1.1 կետով, «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասով, Ընթացակարգի 2.6 կետով նախատեսված իրավունքների խախտման համար: Նշված բողոք-պահանջը Բանկը մերժել է: Հաճախորդը վկայակոչել է «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածի 1.1 մասը, ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 28.07.2009թ.-ի թիվ 225-Ն որոշմամբ հաստատված «Հաճախորդների բողոքների քննության գործընթացը կարգավորող ներքին իրավական ակտերին ներկայացվող նվազագույն պայմաններ և սկզբունքներ 8/04»-ի 16.1 կետը,

«Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասը և նշել, որ տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում Բանկից բողոք-պահանջի պատասխան չի ստացել: Հաճախորդը Հաշտարարին ներկայացրած պահանջ-դիմումով խնդրել է հաստատել իր Կանոնակարգի 16.1 կետով, «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածի 1.1 կետով, «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասով, Ընթացակարգի 2.6 կետով նախատեսված իրավունքների խախտման փաստը և կայացնել որոշում, համաձայն որի՝ հօգուտ Հաճախորդի Բանկը պետք է վճարի 600,000 ՀՀ դրամ:

ՊԱՅԱՆՋԻ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ

Ա. Բանկի դիրքորոշումը

Բանկը հայտնել է, որ Հաճախորդի ներկայացրած պահանջն անհիմն է, քանի որ Բանկը «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածի 1.1 մասի պահանջը չի խախտել, և բացի այդ՝ գործարար վարվելակերպի կանոնների պահանջների խախտման փաստը դատարանի, արբիտրաժի կամ Հաշտարարի կողմից չի հաստատվել: Մինևույն ժամանակ Բանկը հայտնել է, որ համապատասխան գրություններն ուղարկելուց հետո տասնօրյա ժամկետում ներկայացրել է գրություն վրիպակի վերաբերյալ: Հաճախորդի կողմից չստացված ծրարը մուտքագրվել է Բանկ, ուստի երկրորդ գրությանը կից Բանկը ներկայացրել է նաև տվյալ ծրարի պատճենը, դրանում առկա գրությունները՝ ի հավելումն ներկայացված գրությանը: Բանկը նաև հավելել է, որ Հաճախորդին ուղարկված ծրարը վերադարձվել է

«չպահանջված» նշումով, այսինքն՝ Հաճախորդը չի ցանկացել ստանալ համապատասխան ծրարը:

Բ. Պահանջի քննությունը և որոշման կայացումը

Պահանջի քննության ընթացքում Հաշտարարը վեր է հանել այն փաստերի շրջանակը, որոնք էական նշանակություն ունեն պահանջի հանգուցալուծման համար: Մասնավորապես՝ Հաշտարարն էական է համարել հետևյալ փաստերը.

- Համաձայն առաքման/հանձնման/վճարման/գրանցման ծանուցագրի՝ Հաճախորդը բողոք-պահանջը հանձնել է փոստային ծառայությանը, և Բանկն այն ստացել է:

- Պահանջի քննության ընթացքում Բանկը Հաշտարարին տրամադրել է ծրար, որի առաքանին ստացող անձի տվյալների լրացման մասում՝ ներքևի աջ անկյունում, որպես առաքանու հասցեատեր, նշված է մեկ այլ անձ: Բանկի պնդմամբ այդ ծրարը պարունակում էր Հաճախորդի բողոք-պահանջի պատասխան գրությունը: Բողոք-պահանջի պատասխան գրությունը պարունակող գրությունը Բանկը հանձնել է փոստային ծառայությանը, կատարվել են ծրարը հասցեատիրոջը հանձնելու մի քանի անհաջող փորձեր, որից հետո այն վերադարձվել է Բանկին «չպահանջված» նշումով:
- Բանկը պահանջի քննության ընթացքում Հաշտարարին ներկայացրել է Հաճախորդին ուղղված իր գրությունը, որով հայտնել է Հաճախորդին, որ ներկայացրել է երեք պատասխան գրություններ, որոնցում տեխնիկական վրիպակի արդյունքում Հաճախորդի անվան փոխարեն նշվել է այլ անուն:

Իրավական ակտերի՝ պահանջի ներկայացման պահին խմբագրության վերլուծության արդյունքում Հաշտարարը հանգել է այն եզրակացությանը, որ հաճախորդների ներկայացրած բողոք-պահանջների վերաբերյալ պատասխանի տրամադրումը ենթադրում է որոշակի գործողությունների կատարման հաջորդականություն, և այդ բոլոր գործողությունները կատարվում են այն նպատակով, որպեսզի հաճախորդի բողոքի պատասխանը փաստացի տրվի վերջինիս: Այսինքն՝ Բանկը պարտավոր է հաճախորդի բողոքին պատասխան տրամադրելու համար նախատեսված գործողությունները կատարել այնպես, որ, ի վերջո, հաճախորդը ստանա Բանկի վերջնական դիրքորոշումը բողոքում ներկայացված խնդրի վերաբերյալ: Ընթացակարգի 2.6 կետը միայն մեկ բացառություն է նախատեսում այդ կանոնից, այն է՝ Բանկը կարող է գրավոր պատասխան չտրամադրել այն դեպքում, երբ հաճախորդի պահանջը Բանկի կողմից ամբողջությամբ ավարարվում է: Հաշտարարն արձանագրել է, որ Բանկը փոստային ծառայությանն է հանձնել առաքանի, որի ստացող անձի տվյալների լրացման մասում՝ ներքևի աջ անկյունում, որպես առաքանու հասցեատեր, նշված է մեկ այլ անձ, այլ ոչ թե Հաճախորդը: Ընդ որում, Հաճախորդի անվան փոխարեն մեկ այլ անձի անուն նշված է նաև բողոք-պահանջի պատասխան գրության մեջ: Բանկի պատասխան գրությունը պարունակող ծրարը Բանկին վերադարձվել է «Չպահանջված» նշագրումով: Նման պայմաններում Հաշտարարը գտել է, որ Բանկը չի կարող համարվել Հաճախորդի բողոք-պահանջին այն ստանալու օրվանից 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում պատասխանելուն՝ Ընթացակարգով սահմանված իր պարտականությունը կատարած, քանի որ առաքանին հասցեագրված չի եղել

Յաճախորդին: Այն փաստացի հասցեագրված է եղել այլ անձի, ուստի, Յաճախորդը ողջամտորեն կարող էր չպահանջել և չստանալ այդ ծրարը: Յաշտարարը Նշել է, որ եթե փոստային առաքանին ուղարկված է որևէ անձի անվամբ, որը չի Նույնանում փաստացիորեն այն ստացող անձի հետ, ապա առաքանին չի կարող հանձնվել, և այն համարվում է չպահանջված: Ասվածը հավաստվում է Նաև «Փոստային կապի մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի ե) ենթակետով, որը պարտավորեցնում է փոստային կապի օպերատորին ապահովել փոստային կապի գաղտնիության պահպանումը: Հետևաբար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոստային առաքանին հանձնելիս չի հավաստվում որպես առաքանու ստացող ուղարկողի կողմից Նշված անձի Նույնականացումը փաստացի ստացող անձի հետ, ապա առաքանին չի կարող հանձնվել, քանի որ այդ դեպքում կխախտվի փոստային կապի գաղտնիությունը:ԻնչվերաբերումէԲանկիվկայակոչած այն հանգամանքին, որ գրությամբ վրիպակի մասին հայտնել է Յաճախորդին, ապա Յաշտարարը գտել է, որ դա չի կարող մեկնաբանվել որպես բողոք-պահանջի վերաբերյալ պատասխանի տրամադրում, քանի որ, ինչպես սահմանում է Ընթացակարգի 2.6 կետը, բողոք-պահանջի պատասխան Նամակը պետք է հստակ պարունակի Բանկի դիրքորոշումը բողոք-պահանջը մերժելու, բավարարելու կամ մասնակի բավարարելու վերաբերյալ: Միայն այդ դիրքորոշումը պարունակելու դեպքում Բանկի ուղարկած Նամակը կհամարվի բողոք-պահանջի պատասխան, մինչդեռ Բանկի գրությունը չի բովանդակել բողոք-պահանջի վերաբերյալ Բանկի դիրքորոշումը, այսինքն՝ դրանից հնարավոր չէ հասկանալ Բանկը բողոքը մերժե՞լ է, բավարարե՞լ, թե՞ մասնակի է բավարարել:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝

Յաշտարարը որոշել է, որ Բանկը պարտավոր է Յաճախորդին վճարել «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածի 1.1 մասով Նախատեսված 300,000 (երեք հարյուր հազար) ՀՀ դրամ տուգանքը:

ՊԱՅԱՆՋ 10

Պահանջ-դիմում ՀՀ-ում գործող բանկի դեմ՝ կապված գեղծարարությամբ պատճառված վնասի հատուցման հետ

ՊԱՅԱՆՋԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Յաճախորդը հայտնել է, որ իր քարտից կատարվել է 79,88 ԱՄՆ դոլարի չափով ելք անհայտ անձի կողմից: Այդ գործարքը չի կատարել և որևէ կերպ չի հաստատել Յաճախորդը: Ուստի, Յաճախորդը բողոքարկման հայտ է Ներկայացրել Բանկին: Վերջինս պատասխա- Նել է, որ 79,88 ԱՄՆ դոլարի չափով կատարված գործարքը հետգանձման ենթակա չէ՝ համաձայն «Mas- tercard» վճարահաշվարկային համակարգի հետգանձման կանոնների: Յաճախորդը անհամաձայնություն է հայտնել Բանկի այդ դիրքորոշման վերաբերյալ՝ Նշելով, որ ինքը ՀՀ քաղաքացի է, Բանկը գտնվում է ՀՀ-ում, հետևաբար պետք է առաջնորդվել ՀՀ օրենքներով: Յաճախորդը գտել է, որ տվյալ դեպքում պետք է կիրառվեն ոչ թե վճարահաշվարկային համակարգի օտարալեզու կանոնները, այլ Քաղաքացիական օրենսգրքով սահմանված հայցային վաղեմության ժամկետի ընդհանուր կարգավորումները: Յաճախորդի և

Բանկի միջև կնքված պայմանագրում Նշված չէ գումարի հետգանձման վերաբերյալ որևէ կետ, իսկ Բանկի պաշտոնական կայքէջում բողոքարկման ժամկետի վերաբերյալ որևէ Նշում չկա: Հետևաբար Յաճախորդը տեղեկացված չէր բողոքարկման ժամկետի մասին: Յաճախորդը բողոք-պահանջ է Ներկայացրել Բանկին, սակայն, իր պնդմամբ, պատասխան չի ստացել: Յաճախորդը Յաշտարարին Ներկայացված իր պահանջ-դիմումով Բանկից պահանջել է իրեն վճարել իր քարտից հափշտակված 79,88 ԱՄՆ դոլարը:

ՊԱՅԱՆՋԻ ԸՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ

Ա.Բանկի դիրքորոշումը

Բանկը հայտնել է, որ «Mastercard» միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի կանոնների համաձայն՝ վճարային քարտով կատարված գործարքները կարող են վիճարկվել դրանց կատարման օրվանից 120 օրվա ընթացքում, իսկ հաշվից գանձված գումարների հետգանձում այդ ժամկետից հետո չի կատարվում: Հաշվի առնելով, որ Բանկը Յաճախորդի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկել է հաշվի՝ 2019թ. հունվար ամսվա քաղվածքը, որում արտացոլված է 79,88 ԱՄՆ դոլարի ելքի գործարքը, անհրաժեշտ էր այդ գործարքը բողոքարկել Բանկին 120 օրվա ընթացքում, ինչը չի կատարվել, հետևաբար այդ գործարքի գումարի հետգանձումը հնարավոր չէ իրականացնել:

Բ. Պահանջի քննությունը և որոշման կայացումը

Պահանջի քննության ընթացքում Յաշտարարը անդրադարձել է այն հարցին, թե արդյոք «Mastercard» միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի հետգանձման կանոնները կիրառելի են Յաճախորդի և Բանկի հարաբերություններում:

Իրականացնելով «Վճարահաշվարկային համա- կարգերի և վճարահաշվարկային կազմա- կերպությունների մասին» ՀՀ օրենքի, ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի, «Mastercard» միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 04.11.2014թ. թիվ 300-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրա- պետության տարածքում վճարային քարտի թողարկման, սպասարկման և տարածման, ինչպես Նաև վճարային քարտով գործառնությունների իրականացման հետ կապված քարտապանների շահերի պաշտպանությանն ուղղված անվտանգու- թյան կանոններ սահմանելու մասին» կարգի դրույթների վերլուծություն՝ Յաշտարարը արձանագրել է. Կենտրոնական բանկի խորհրդի սահմանած իրավադրույթների վերլուծությունը վկայում է, որ միջազգային վճարային համակարգերով վճարային քարտ թողարկած բանկը պարտավոր է իր թողարկած քարտի տիրոջ Ներկայացրած պահանջով Նախաձեռնել դրամական միջոցների հետգանձման գործընթաց (Chargeback): Այս կանոնից միակ բացառությունը վերաբերում է այն դեպքին, երբ քարտային վճարային համակարգի կանոններով դրամական միջոցների հետգանձման գործընթաց (Chargeback) Նախա- ձեռնելու հնարավորություն ընձեռված չէ: Այլ խոսքով՝ վճարային քարտ թողարկած բանկը պարտավոր չէ Նախաձեռնել դրամական միջոցների հետգանձման գործընթաց (Chargeback), եթե այդ գործընթացը

Նախաձեռնելու հնարավորությունը բացակայում է՝ ըստ քարտային վճարային համակարգի կանոնների: Ընդ որում, այս բացառությունը գործում է անկախ այն հանգամանքից, թե տվյալ քարտի վճարահաշվարկային համակարգը հայաստանյան է, թե՞ արտասահմանյան: Փաստորեն, բանկը պարտավոր է իր կողմից արտասահմանյան (միջազգային) վճարահաշվարկային համակարգով թողարկված վճարային քարտի հաշվից դուրս գրված դրամական միջոցների հետգանձման (Chargeback) գործընթաց նախաձեռնել միայն այն դեպքում, երբ այդ գործընթացի նախաձեռնումը հնարավոր է՝ ըստ տվյալ արտասահմանյան (միջազգային) վճարահաշվարկային համակարգի կանոնների: Հաշտարարը փաստել է, որ «Mastercard» վճարային քարտի հաշվով իրականացված գործարքի գումարը հետգանձելու և բանկային հաշվի տիրոջը վերադարձնելու գործընթացի պայմաններն ու կարգն ամրագրված են «Mastercard Incorporated» ընկերության «Հետգանձման ուղեցույց» (Chargeback Guide) կոչվող փաստաթղթով: «Mastercard Incorporated» ընկերությունը հետգանձման ուղեցույցով կանոնակարգել է վճարային քարտով իրականացվող գործարքների հետգանձման բոլոր հնարավոր դեպքերը, ինչպես նաև այն դեպքերը, երբ քարտը թողարկող բանկն իրավունք չունի սկսելու գործարքի հետգանձման գործընթաց՝ կիրառելով գործարքի հետգանձման պատճառական կոդերը (Chargeback Reason Codes): Ուսումնասիրելով «Mastercard» միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի հետգանձման կանոնները՝ Հաշտարարն արձանագրել է, որ առանց քարտապանի հավաստման կատարված գործարքի գումարի հետգանձումն իրականացվում է «Պատճառական կոդ 4837 - քարտապանի հավա-

ստման բացակայություն» (Message Reason Code 4837 - No Cardholder Authorization) բաժնով սահմանված կանոններով: Կանոնների այդ բաժնի համաձայն՝ առանց քարտապանի հավաստման կատարված գործարքների գումարների հետգանձումը հնարավոր է միայն այն դեպքում, երբ հաճախորդը հետգանձման պահանջով դիմում է քարտը թողարկած բանկին գործարքի կատարման պահից 120 օրացուցային օրվա ընթացքում, իսկ Հաճախորդը իր «Mastercard» միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի վճարային քարտի հաշվից ելքագրված գումարի հետգանձման պահանջով Բանկին դիմել է կանոններով նախատեսված 120 օրացուցային օրվա ժամկետը լրանալուց հետո, որն անհնար է դարձնում հետգանձման գործընթացի նախաձեռնումը: Վերոշարադրյալով հերքվել է Հաճախորդի այն առարկությունը, որ «Mastercard» միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի համակարգի հետգանձման կանոնները կիրառելի չեն իր և Բանկի հարաբերություններում: Հաշտարարը գտել է, որ Հաճախորդի պահանջը չի հիմնավորվել: Հաճախորդն իր վճարային քարտի հաշվից ելքագրված գումարի հետգանձման պահանջով Բանկին դիմել է «Mastercard» վճարային համակարգի հետգանձման կանոններով (որոնք պարտադիր են Բանկի և Հաճախորդի հարաբերություններում) նախատեսված 120 օրացուցային օրվա ժամկետը լրանալուց հետո, ինչը, ըստ նույն կանոնների, անհնար է դարձրել Բանկի կողմից հետգանձման գործընթացի նախաձեռնումը: Մյուս կողմից՝ Բանկը պարտավոր չէր հատուցել Հաճախորդի գույքային վնասը (79,88 ԱՄՆ դոլարի չափով), քանի որ այդ վնասը չի առաջացել «Mastercard» միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի հետգանձման (Chargeback) կանոնների մասին

Բանկի կողմից Հաճախորդին անհրաժեշտ տեղեկատվություն չտրամադրվելու պատճառով:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝

Հաշտարարը որոշել է Հաճախորդի՝ վճարային քարտի հաշվից 79,88 ԱՄՆ դոլարի չափով ելքագրված գումարի հետգանձման պահանջը մերժել:

ՀԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐԻ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակի գործունեության հիմնարար արժեքներից է հոգատարությունը, ինչը նշանակում է առանձնահատուկ և հոգատար վերաբերմունք յուրաքանչյուր հաճախորդի նկատմամբ: Գրասենյակի մասնագետները ձգտում են առավելագույնս պահպանել այդ արժեքները, ինչն էլ արտահայտվում է հաճախորդների նամակներում: Ստորև ներկայացված են այդ նամակներից մի քանիսը, որոնք Գրասենյակը ստացել է 2020թ. ընթացքում:

**Հարգանքով՝ Լ. Ա.
18.03.2020թ.**

Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակում աշխատում են հմուտ մասնագետներ՝ խնդիրներին տալով շատ արագ և ճիշտ լուծումներ: Շատ գոհ եմ և շնորհակալ:

**Հարգանքով՝ Մ. Օ.
19.03.2020թ.**

Իմ կնոջ և անձամբ իմ անունից շնորհակալություն եմ հայտնում Ձեր աշխատակիցներին, մասնավորապես՝ Մովսես Խաչատրյանին, Հայկ Հովհաննիսյանին, Մանե Բաբաջանյանին և Դայանա Առաքելյանին՝ ցուցաբերած մասնագիտական և մարդկային մոտեցման համար:

**Հարգանքով՝ Ա. Լ.
27.07.2020թ.**

Չնայած փոխհատուցումն այն չէր, ինչ վնասը, որն իրականում պատճառվել էր իմ մեքենային, այնուամենայնիվ շնորհակալություն եմ հայտնում Ձեր անձնակազմին, հանձին Երանուհի Յանդյանի, արդարության վերականգնման համար:

**Հարգանքով՝ Ա. Բ.
28.07.2020թ.**

Իմ և Ապահովագրական ընկերության միջև ծագած վիճահարույց խնդրի համակարգված և գործնական կարգավորման համար խորին երախտագիտությունս եմ հայտնում Պահանջները վաղ հանգուցալուծող խմբի ղեկավար Հայկ Հովհաննիսյանին, Գրասենյակի մասնագետներ Երանուհի Յանդյանին և Սերգեյ Մաշուրյանին:

**Հարգանքով՝ Հ. Ղ.
03.08.2020թ.**

Ցանկանում եմ շնորհակալություն հայտնել Ձեր կազմակերպությանը, հանձին Վազգեն Բորբորյանի, իր կատարած աշխատանքի համար: Հիանալի մասնագետ ունեք, ևս մեկ անգամ շնորհակալ եմ:

**Հարգանքով՝ Ա. Յ.
14.08.2020թ.**

Իմ խորին շնորհակալությունն եմ հայտնում Ֆինանսական համակարգի հաշտարարին իմ գործին արագ և որակյալ լուծում տալու համար:

**Հարգանքով՝ Վ. Խ.
26.08.2020թ.**

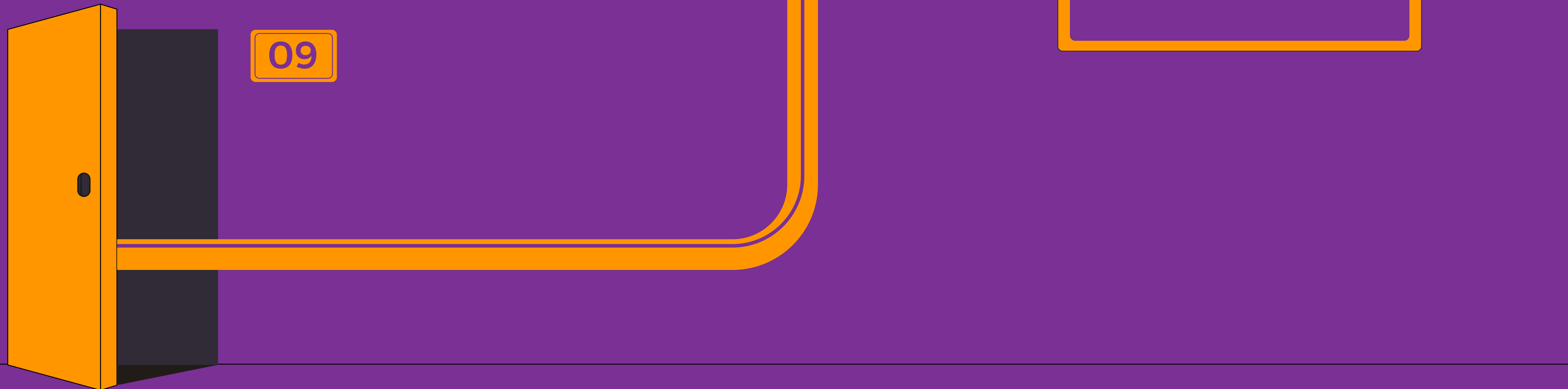
Շնորհակալությունն եմ հայտնում Մերի Խաչատրյանին բարձր մակարդակի սպասարկման համար:

**Հարգանքով՝ Բ. Պ.
10.09.2020թ.**

2019թ. դիմել եմ Հաշտարարի գրասենյակ Բանկի հետ կապված խնդրով: Հաշտարարի կողմից կայացվել էր պահանջը բավարարելու մասին որոշում, սակայն Բանկը այն վիճարկել էր դատական կարգով: Արդյունքում Հաշտարարի որոշումը մնաց անփոփոխ, ինչի համար շնորհակալություն եմ հայտնում Հաշտարարի գրասենյակի ողջ անձնակազմին, մասնավորապես՝ Լաուրա Պողոսյանին, Պարզև Սարոյանին և Մովսես Խաչատրյանին կատարած թիմային աշխատանքի համար:

**Հարգանքով՝ Ն. Բ.
24.12.2020թ.**

ՀԱՇՏԱՐԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ՎԻՃԱՐԿԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻՑ ՀՐԱԺԱՐՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱ- ԳԻՐ ԿՆՔԱԾ ԵՎ ՉԿՆՔԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

«Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի՝ կողմերի համար պարտադիր դարձած որոշումը վերջիններս կարող են վիճարկել իրավասու դատարանում` Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի որոշումը չեղյալ ճանաչելու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու միջոցով: Ընդ որում՝ Օրենքը սահմանում է, որ Ֆինանսական կազմակերպությունը կարող է Գրասենյակի հետ կնքված գրավոր համաձայնագրով հրաժարվել Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի որոշումները վիճարկելու իրավունքից: Ստորև ներկայացվում է տեղեկություն ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից Հաշտարարի որոշումները վիճարկելու իրավունքից հրաժարվելու/չհրաժարվելու վերաբերյալ:

ՀԱՇՏԱՐԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ՎԻՃԱՐԿԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻՑ ՀՐԱԺԱՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ ԿՆՔԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

ԲԱՆԿԵՐ

1. «ԱԿԲԱ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

2. «ԱՄԵՐԻԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

3. «ԱՂԴԻ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

4. «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 300.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

5. «ԱՐԴԵԻՆԲԱՆԿ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

6. «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

7. «ԱՐՑԱԽԲԱՆԿ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք

արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

8. «ԲԻԲԼՈՍ ԲԱՆԿ ԱՐՄԵՆԻԱ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

9. «ԷՅՉ-ԷՍ-ԲԻ-ՍԻ ԲԱՆԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

10. «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

11. «ԻՆԵԿՈԲԱՆԿ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

12. «ԿՈՆՎԵՐՍ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

13. «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

14. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

15. «ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

16. «ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ» ԲԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

17. «ՎՏԲ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. «ԱԳԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» ՎԿ ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

2. «ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ

3. «ԱՌԱՋԻՆ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

4. «ԳԼԱՁՈՐ ՈՒՎԿ» ՓԲԸ

5. «ԳԼՈԲԱԼ ԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ

6. «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԵՎ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԿՈՐՊՈՐԱՅԻԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

7. «ՊՐԵՄԻՈՒՄ ԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 100,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 300,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

8. «ՍՄԱՐԹ ԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 200,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

9. «ՖԱՍԹ ԿՐԵԴԻՏ ԿԱՊԻՏԱԼ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
(Եթե գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 100,000 դրամը)

10. «ՖԱՐՄ ԿՐԵԴԻՏ ԱՐՄԵՆԻԱ» ՈՒՎԿ ԱԿ

ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. «ԱՐՄԵՆԻԱ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՍՊԸ
Սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կնքված ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված պահանջների մասով)

2. «ԻՆԳՈ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԱՓԲԸ
(Սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կնքված ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված պահանջների մասով)

3. «ՆԱԻՐԻ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՍՊԸ
(Սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կնքված ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված պահանջների մասով)

4. «ՌԵՍՈ» ԱՓԲԸ
(Սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կնքված ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված պահանջների մասով)

5. «ՌՈՍԳՈՍՍՏՐԱԽ - ԱՐՄԵՆԻԱ» ԱՓԲԸ
(Սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կնքված ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված պահանջների մասով)

6. «ՍԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ
(Սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կնքված ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված պահանջների մասով)

ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԲՐՈՔԵՐՆԵՐ

1. «ՓՐԱՅՄ ԻՆՇՈՒԸՐՆՍ ԲՐՈՔԵՐՍ» ՍՊԸ

2. «ԵՎՐԱՍԻԱ ԲՐՈՔԵՐՍ» ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԲՐՈՔԵՐ ՓԲԸ

ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉՆԵՐ

1. «ԿԱՊԻՏԱԼ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ

ԳՐԱՎԱՏՆԵՐ

1. «ԱՎԱԿՐԵԴ» ՍՊԸ
(ՀՀ, ք. Երևան, Նոր Նորքի 2-րդ մկրշ, Գայի պողոտա 19/22)

2. «ԴԻԶԱԿ» ՍՊԸ

3. «ԷՅ ԸՆԴ ԶԻ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ

4. «ԿԱՐՄԵՆ» ԱԿ

5. «ԿՐԵԴԻՏ ԳՐԿՈ» ՍՊԸ

6. «ՆԱՐԻԵՆԱ» ՍՊԸ

7. «ՈՍԿԵ ԱՄՐԱՆ» ՍՊԸ

8. «ՈՍԿԵ ԾՂԹԱ» ՍՊԸ

9. «ՌՈԼԱՆԴ ԸՆԴ ԷՄՋԻ» ՍՊԸ

10. «ՍՏՈԼԻՑԱ» ՍՊԸ

11. «ՎԱԼԳԵ» ՍՊԸ
(ՀՀ, ք. Երևան, Մաշտոցի 11 շենք, Նկուղային տարածք և թիվ 1 Նկուղային տարածք)՝

12. «ՎԱԼԳԵ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Երևան, Մամիկոնյանց 2-րդ փողոց, 85 շենք)
13. «ՎՈԼՏԱ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Երևան, Գ. Նժդեհ 4/5)”
14. «ՎՈԼՏԱ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Երևան, Մ. Խորենացի 26 շենք, բն. 11)”
15. «ՎՈԼՏԱ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Երևան, Կասյան 2 շենք, 48 տարածք)”
16. «ՎՈԼՏԱ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Երևան, Սեբաստիա թ., 78 շենք, բն. 1)

17. «ՖԻԴԵԼԻԹԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲ» ՍՊԸ

**ԱՐՏԱՐԺՈՒՅԹԻ
ԱՌՔՈՒՎԱՃԱՌՔ
ԻՐԱԿԱՆԱՅՆՈՂ ԱՆՁԻՆՔ**

1. «ԱԼԵՔՍԱՆ ՄԽԹԱՐՅԱՆ» ԱՁ
2. «ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐԻ ԱՃԽԱՐՀ» ՍՊԸ
3. «ԱՆԱՀԻՏ ԱՎԱԳՅԱՆ» ԱՁ
4. «ԱՆԱՀԻՏ ԴԱՄԲՈՒՐԱՋՅԱՆ» ԱՁ
5. «ԱՆԱՀԻՏ ԹԱԳՈՒՀԻ» ՍՊԸ

6. «ԱՆՄԱՐ ԱՍՏԴԻԿ» ՍՊԸ
7. «ԱՐԱ ՄՈՎՍԵՍՅԱՆ» ԱՁ
8. «ԱՐԱԻԿ ՄԵԼՔՈՒՄՅԱՆ» ԱՁ
9. «ԱՐԱՄ ՂԱԶԱՐՅԱՆ» ԱՁ
10. «ԱՐԹՈՒՐ ԱԶԱՏՅԱՆ» ԱՁ
11. «ԱՐԹՈՒՐ ԵՆՈՔՅԱՆ» ԱՁ
12. «ԱՐՄԱՆ ԳԱԼՍՏՅԱՆ» ԱՁ
13. «ԱՐԹՈՒՐ ԳՅՈՒԼՆԱԶԱՐՅԱՆ» ԱՁ

14. «ԱՐԹՈՒՐ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ» ԱՁ

15. «ԱՐԹՈՒՐԻԿ ՀԱԿՈԲՅԱՆ» ԱՁ
16. «ԳԱԳԻԿ ԴՅԵՐՅԱՆ» ԱՁ

17. «ԳԱԳԻԿ ՂԱՐԴԱՇՅԱՆ» ԱՁ

18. «ԳԱՐԵԳԻՆ ՂԱՐԴԱՇՅԱՆ» ԱՁ

19. «ԳԱՐԻԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ» ԱՁ

20. «ԳՈՀԱՐԻԿ ՄԻՆԱՍՅԱՆ» ԱՁ

21. «ԳՈՌԷՔՍԱՐՏ» ՍՊԸ

22. «ԳՐԻԳՈՐԻ ԴԱՎԻԴՅԱՆ» ԱՁ

23. «ԳՈՒՐԳԵՆ ՄԵԼԻՔՅԱՆ» ԱՁ

24. «ԷՄ. ԶԱ» ՍՊԸ

25. «ԷՆԴՐՅՈՒ ԳՐՈՒՊ» ՍՊԸ

26. «ԺԻՐԱՅՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ» ԱՁ

27. «ԼԵՎՈՆ ԱՎԱՆԵՍՅԱՆ» ԱՁ

28. «ԼԵՎՈՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ» ԱՁ

29. «ԼԵՎՈՆ ԵՎ ԳԵՂԱՄ» ՍՊԸ

30. «ԼԻՄԻԴԱ» ՍՊԸ

31. «ԼՈՒՍԻՆԵ ՉԱԼԱԲՅԱՆ» ԱՁ

32. «ԿԱՐԱՊԵՏ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» ԱՁ

33. «ԿԱՐԵՆ ՄԱԼՈՅԱՆ» ԱՁ

34. «ԿԱՐԵՆ ՔԵԾԻՇՅԱՆ» ԱՁ

35. «ՀԱԿՈԲ ԹԱՆԴԱՐՅԱՆ» ԱՁ

36. «ՀԱՄԼԵՏ ԱՍԱՏՐՅԱՆ» ԱՁ

37. «ՀԱՐ-ԱՐՏ» ՍՊԸ

38. «ՀԵՆՐԻԿ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ» ԱՁ

39. «ՀԵՆՐԻԿ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ» ԱՁ

40. «ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՂԱԶԱՐՅԱՆ» ԱՁ

41. «ՄՈՐԻՍ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆ» ԱՁ

42. «ՆԱՏ» ՍՊԸ

43. «ՌՈՒԲԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ» ԱՁ

44. «ՍԱԲ ՏՐԱՍՏ» ՍՊԸ

45. «ՍԱՄՎԵԼ ԱԴԱՄՅԱՆ» ԱՁ

46. «ՍԱՄՎԵԼ ԲԱԼՅԱՆ» ԱՁ

47. «ՍԱՄՎԵԼ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ» ԱՁ

48. «ՍԱՄՎԵԼ ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ» ԱՁ

49. «ՍԱՍՈՒՆ» ԱԿ

50. «ՍԵՅԼԲԼ-ԳՈՒԴԶ» ՍՊԸ

51. «ՍԻՄՈՆ ՄԻՆԱՍՅԱՆ» ԱՁ

52. «Վ.Ա.Ս. ԳՐՈՒՊ» ՍՊԸ

53. «ՎԵԳԱ ՈՒՈՐԼԴ» ՍՊԸ

54. «ՎԼԱԴԻԿ ՊՈՂՈՍՅԱՆ» ԱՁ

ՀԱՇՏԱՐԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄ-ՆԵՐԸ ՎԻՃԱՐԿԵԼՈՒ ԻՐԱ-ՎՈՒՆՔԻՑ ՀՐԱԺԱՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ ԶԿՆՔԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱ-ԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ ԲԱՆԿԵՐ

1. «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

2. «ԱՄԵՐԻԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը))

3. «Այրի Բանկ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

4. «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 300.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

5. «ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

6. «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

7. «ԱՐՑԱԽԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

8. «ԲԻԲԼՈՍ ԲԱՆԿ ԱՐՄԵՆԻԱ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

9. «ԷՅՉ-ԷՍ-ԲԻ-ՍԻ ԲԱՆԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

10. «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

11. «ԻՆԵԿՈԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

12. «ԿՈՆՎԵՐՍ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

13. «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը

գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

14. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

15. «ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

16. «ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ» ԲԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

17. «ՎՏԲ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ
(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500.000 ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. «ԱԳԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» ՎԿ ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)
2. «ԱԳՐՈԼԻԶԻՆԳ ԼԻԶԻՆԳԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ» ՍՊԸ
3. «ԱԷՍ ԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
4. «ԱՅՈ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
5. «ԱՆԻՎ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
6. «ԱՌԱՋԻՆ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 250,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 500,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)
7. «ԱՌԱՋԻՆ ՖԱԿՏՈՐԻՆԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
8. «ԱՐԵԳԱԿ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
9. «ԱՐՄԵՆԻԱՆ ԼԻԶԻՆԳ ԶԱՄՓՆԻ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ

10. «ԱՐՖԻՆ» ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ ՍՊԸ
11. «ԲԼԵՍՍ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
12. «ԲՆԱԿԱՐԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԻՆ» ՎՎԿ ՓԲԸ
13. «ԳԱԶԵԼ ՖԻՆԱՆՍ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
14. «ԳԱՌՆԻ ԻՆՎԵՍՏ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
15. «ԳՈՒԴԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
16. «ԷՔՍՊՈՐՏ ՖԱՅՆԵՆՍ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
17. «ԷՔՍՊՐԵՍ ԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
18. «ԷԿԼՕՖ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
19. «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
20. «ԿՐԵԴԻՏ ԿՈՆՑԵՊՏ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ «ԿՐԵԴԻՏ ԿՈՆՑԵՊՏ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
21. «ԿՐԵԴԻՏ ԿՈՐՊ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
22. «ԿՐԵԴՈ ՖԻՆԱՆՍ» ՈւՎԿ ՓԲԸ
23. «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ և ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԿՈՐՊՈՐԱՑԻԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը չի գերազանցում 250,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 500,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)

24. «ՀԻՄԱ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
25. «ՄԱՅԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
26. «ՄԻԿՐՈ ԿԱՊԻՏԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
27. «ՄՈԳՈ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
28. «ՅՈՒՆԻԼԻԶԻՆԳ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
29. «ՅՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
30. «ՆՈՐ ՀՈՐԻԶՈՆ» ՈՒՎԿ ՍՊԸԱ
31. «ՆՈՐՄԱՆ ԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
32. «ՊՐԵՄԻՈՒՄ ԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 100,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, իսկ գործարքի գումարի չափը գերազանցում է 300,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)
33. «ԶԻ ԸՆԴ ԷՅ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
34. «ՍԵՖ ԻՆՏԵՐՆԵՅՇՆԼ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
35. «ՍՄԱՐԹ ԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ

(Եթե գույքային պահանջի չափը գերազանցում է 200,000 դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը)
36. «ՎԱՐԿՍ ԷՅ ԷՄ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
37. «ՎԵԼՈՔՍ» ՎՄ ՍՊԸ

38. «ՔԱՐԴ ԱԳՐՈԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
39. «ՖԱՍԹ ԿՐԵԴԻՏ ԿԱՊԻՏԱԼ» ՈՒՎԿ ՓԲ

(Եթե գործարքի գումարի չափը չի գերազանցում 100,000 դրամը)
40. «ՖԻԴԵՍ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
41. «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. «ԱՅ ԷՍ ԶԻ» ԱՍՊԸ
2. «ԱՐՄԵՆԻԱ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՍՊԸ

(Բացառությամբ՝ սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կնքված ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված պահանջների))
3. «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՀԱՆՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ» ԱՓԲԸ
4. «ՆԱԻՐԻ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՍՊԸ

(Բացառությամբ՝ սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կնքված ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված պահանջների)

5. «ՌԵՍՈ» ԱՓԲԸ (Բացառությամբ՝ սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կնքված ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված պահանջների)
6. «ՌՈՍԳՈՍՏՐԱԽ - ԱՐՄԵՆԻԱ» ԱՓԲԸ (Բացառությամբ՝ սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կնքված ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված պահանջների)
7. «ՍԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ (Բացառությամբ՝ սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կնքված ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված պահանջների)

ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԲՐՈՔԵՐՆԵՐ

1. «ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԲՐՈՔԵՐ» ՍՊԸ
2. «ՌԵԶՈԼՈՒԵՆ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԲՐՈՔԵՐ» ՍՊԸ

ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԲՅՈՒՐՈ

1. «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՎՏՈԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ԲՅՈՒՐՈ» ՀԿ
--

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԲՅՈՒՐՈ

1. «ԱԲՈԱ ԶՐԵԴԻՏ ՌԵՓՈՐԹԻՆԳ» ՓԲԸ

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՊՈԶԻՏԱՐԻԱ

1. «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՊՈԶԻՏԱՐԻԱ» ԲԲԸ
--

ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉՆԵՐ

1. «ԱՄՈՒՆԴԻ-ԱԿԲԱ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ
2. «ՋԵՆԵՐԱԼ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ
3. «ՑԵ-ԿՎԱԴՐԱՏ ԱՄՊԵԳԱ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ ԱՐՄԵՆԻԱ» ՍՊԸ
4. «ՓՐԱՅՄ ԿԱՊԻՏԱԼ» ՍՊԸ

ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. «ԱԼՖԱՍԵՔՅՈՒՐԻԹԻԶ» ՍՊԸ
2. «ԱՐՄԵՆԲՐՈԿ» ԲԲԸ
3. «ԲՐԻԴՋ ԿԱՊԻՏԱԼ» ՓԲԸ

4. «ԴԱՅՄԵՆՇՆ» ՓԲԸ
5. «ԷՅ ԲԻ ԻՆՎԵՍՏ» ՍՊԸ
6. «ԷՔՈՒԹԻ ԷՅ ԷՄ» ՓԲԸ
7. «ԼԵՆԴՄԱՐԿ ԿԱՊԻՏԱԼ» ՓԲԸ
8. «ԿԱՊԻՏԱԼ ԻՆՎԵՍԹՄԵՆԹՍ» ՓԲԸ
9. «ԿՈՒԲ ԻՆՎԵՍԹ» ՓԲԸ
10. «ՋԻ & ԷԼ ԻՆՎԵՍՏ» ՍՊԸ
11. «ՋԻ & ԷՄ ԻՆՎԵՍՏ» ՍՊԸ
12. «ՌԵՆԵՍԱ» ՓԲԸ
13. «ՎԵՐԴՅԱՆ ԶԵՓԻԹԼ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՍՊԸ
14. «ՎԻ ԶԵՓԻԹԸԼ» ՍՊԸ
15. «ՏՈՆՏՈՆ» ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ՍՊԸ
16. «ՖՅՈՒԶՐ ԿԱՊԻՏԱԼ ՄԱՐԿԵՏ» ՍՊԸ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. «ԱԼՖԱՍԵՔՅՈՒՐԻԹԻԶ» ՍՊԸ
2. «ԱՅ ԹԻ ԷՖ» ՍՊԸ

3. «ԹԵԼ-ՍԵԼ» ՓԲԸ
4. «ԻԴՐԱՄ» ՍՊԸ
5. «ԻԶԻ ՓԵՅ» ՍՊԸ
6. «ՀԱՅՓՈՍՏ» ՓԲԸ
7. «ՄԱՆԻՏՈՒՆ» ՍՊԸ
8. «ՄԻՓԵՅ» ՍՊԸ
9. «ՄՈԲԻ ԴՐԱՄ» ՓԲԸ
10. «ՅՈՒՓԵՅ» ՓԲԸ
11. «ՍՏԱԿ ՄԱՆԻ ՏՐԱՆՍՖԵՐ» ՓԲԸ
12. «ՖԱՍԹ ՇԻՖԹ» ՍՊԸ
13. «ՖԸՐՍԹ ԱՐՄ ՓԵՅ» ՍՊԸ

ԳՐԱՎԱՏՆԵՐ

1. «ԱԼ-ՄԻՔ» ՍՊԸ
2. «ԱՄՍ» ՍՊԸ
3. «ԱԴԴԱՂ» ՍՊԸ
4. «ԱՄԱԼԻԿ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ
5. «ԱՄՈՒՆԻ ԳՐՈՒՊ» ՍՊԸ

6. «ԱՆՈՒՇԱՎԱՆ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ» ԱԶ	23. «ԳՈԼԴ ԱՅԴԻԸ» ՍՊԸ	39. «ԻԳԻԹ ՍԵԴՐԱԿԻ ԻԳԻԹՅԱՆ» ԱԶ	55. «ՄԱՐԼԻԱ» ՍՊԸ
7. «ԱՇՈՏ ՖՐԱՆԳՈՒԼՅԱՆ» ԱԶ	24. «ԳՈԼԴ ԸՆԴ Գ.Բ» ՍՊԸ	40. «ԻՆՈՒՄ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	56. «ՄՈՐՎԻԿ» ՍՊԸ
8. «ԱՌԱՋԻՆ ԳՐԱՎԱՏՈՒՆ» ՍՊԸ	25. «ԳՈԼԴ ԸՆԴ ՄԱՆԻ» ՍՊԸ	41. «ԼԵԳԱՏ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	57. «ՄՎՄ-ՖԻՆԱՆՍ» ՍՊԸ
9. «ԱՍ ՄԱՍՏԵՐ» ՍՊԸ	26. «ԳՈԼԴ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	42. «ԼԵՅԼՈ» ՍՊԸ	58. «ՄՈՒՍՈՅԱՆ-ԱԱԱ» ՍՊԸ
10. «ԱՎՏՈ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	27. «ԳՈԼԴ ՍԹՐԻԹ» ՍՊԸ	43. «ԼՈՄԲԱՐԴԻԱ» ՍՊԸ	59. «ՅԱՆԱ-ԳՈՌ» ՍՊԸ
11. «ԱՐԱԳ ՖԻՆԱՆՍ» ՍՊԸ	28. «ԳՈԼԴ ՔԵՇ» ՍՊԸ	44. «ԼՈՄԲԱՐԴՍԹՐԻԹ» ՍՊԸ	60. «ՅՈՒՄԱՆԻԼԱՅՆ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Երևան, Տեղյան 68ա, թիվ 3 տարածք)
12. «ԱՐԲՈՆ» ՍՊԸ	29. «ԳՈԼԴ ՔՈՆՍԱԼԹԻՆԳ» ՍՊԸ	45. «ԼՈՄԲԱՐԴ ՊԼՅՈՒՄ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Երևան, Բաջազխունու փող., 5 շենք, 26 շինություն)	61. «ՅՈՒՄԱՆԻԼԱՅՆ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Կապան, Արամ Մանուկյան 1/76)
13. «ԱՐԾԱԹԵ ԳԱՎԱԹ» ՍՊԸ	30. «ԳՈՒԴԱՎԻ» ՍՊԸ	46. «ԼՈՄԲԱՐԴ ՊԼՅՈՒՄ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի պողոտա 33/27)	62. «ՅՈՒՄԱՆԻԼԱՅՆ» ՍՊԸ (ՀՀ, Տավուշի մարզ, գ. Գետահովիտ, 2-րդ փողոց, 1 նրբ., 47 առևտրի սրահ)
14. «ԱՐ-ԷԹ» ՍՊԸ	31. «ԴԱՅՄՈՆԴ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Գյումրի, Գորկու փողոց, 68 շենք, թիվ 3 օբյեկտ) “	47. «ԿԱՐԵՆ ՄԵՇ» ՍՊԸ	63. «ՆԻՆԵԼԱ» ՍՊԸ
15. «ԱՐՏ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	32. “«ԴԱՅՄՈՆԴ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Երևան, Արշակունյաց 35, թիվ 53 տարածք)	48. «ԿՐԵԴԻՏ ԱԼՅԱՆՍ» ՍՊԸ	64. «ՆՈՄԻԴԻՍԿ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Արով յան, Հանրապետության 11 շենք, թիվ 1/1)
16. «ԲԵՍՏ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	33. «ԵՎՐՈԿՐԵԴԻՏ ԿԱՊԻՏԱԼ» ՍՊԸ	49. «ԿՐԵԴԻՏ ՍԻԹԻ» ՍՊԸ	65. «ՆՈՄԻԴԻՍԿ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Արովյան, Հատիսի փողոց, թիվ 1/69 խանութի տարածք)
17. «ԲԻՉՆԵՍ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	34. «ԷԴ-ՀԱԿ» ՍՊԸ	50. «ՀԱՄԱՐ ՄԵԿ ԳՐԱՎԱՏՈՒՆ» ՍՊԸ	66. «ՇՈՂ» ՍՊԸ
18. «ԳԱՌԱՆՏ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	35. «ԷՄ ՎԻ ԷՄ ԱՆՆԱ» ՍՊԸ	51. «ՀՈԹ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	
19. «ԳԱՐԱՆՏ-ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	36. «ԷՔՍՊՐԵՍ ՎԻՊ ՍԵՐՎԻՍ» ՍՊԸ	52. «ՀՈՒՍՈ ԼՈՒՆՅԱԿ» ՍՊԸ	
20. «ԳԵՎ - ՍԹԱՐ» ՍՊԸ	37. «ԹՐԱՍԹ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	53. «ՄԱՆԻ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	
21. «ԳԵՎԱՍԱՐ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ	38. «ԺԻՐԱՅՐ ԱՀԱՐՈՆՅԱՆ» ԱԶ	54. «ՄԱՆԻՈԿԱ» ՍՊԸ	
22. «ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ԵՎ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՍՊԸ			

67. «ՈՍԿԵ ՎՏԱԿ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Երևան, Կոմիտասի պողոտա, 34 շենք, բն. 46բ)՝
68. “«ՈՍԿԵ ՎՏԱԿ» ՍՊԸ (ՀՀ, ք. Երևան, Շիրազի փողոց, 32 շենք, 80)
69. «ՊՐՈՖՖԻՆԱՆՍ» ՓԲԸ
70. «ՋՈՒԼԵՏԱ ՕՂԱՆՅԱՆ» ԱՁ
71. «ՌԵԱԼ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ
72. «ՌՈՅԱԼ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ
73. «ՌՈՅԱԼ ՖԻՆԱՆՍ ԳՐՈՒՊ» ՍՊԸ
74. «ՍԱՐԳԻՍ ԵՎ ՆԱՆԱ» ՍՊԸ
75. «ՍԵԴՐԱԿ ԳԱԳԻԿԻ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ» ԱՁ
76. «ՍԵՐՎ-ԷԴԱՐ» ՍՊԸ
77. «ՍԻԿՈՐ» ՍՊԸ
78. «ՍԻՄՆՈՐ» ՍՊԸ
79. «ՍՍՍ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ
80. «Ա.ՈՒ.Ր.-72» ՍՊԸ
81. «ՎԱՆՏԻԳ» ՍՊԸ
82. «Վ.Ի.Ա» ՍՊԸ

83. «ՎԻԱ-ԳՈԼԴ» ՍՊԸ
84. «ՎԻԼՄԱՐ ՄԵԿ» ՍՊԸ
85. «ՎԻՊ ԿՐԵԴԻՏ» ՍՊԸ
86. «ՈՒՍՏՐ ԳԵՂԱՄԻԿ» ՍՊԸ
87. «ՈՒԱՅԹ-ՍՈԼԻՏԵՐ» ՍՊԸ
88. «ՖԱՅՖ ՄԻՆԻԹ» ՍՊԸ
89. «ՖԱՍԹ ՔԵՇ» ՍՊԸ
ԱՐՏԱՐԺՈՒՅԹԻ ԱՌՔՈՒՎԱՃԱՌՔ ԻՐԱԿԱՆԱՅՆՈՂ ԱՆՁԻՆՔ
1. «ԱԶԱՏ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» ԱՁ
2. «ԱԼՍ ԷՐԶՐՈՒՄՅԻ» ՍՊԸ
3. «ԱԼԲԵՐՏ ՊԱՊՈՅԱՆ» ԱՁ
4. «ԱՆԱՏՈԼԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ» ԱՁ
5. «ԱՆԴԱԿՈ» ՍՊԸ
6. «ԱՆԱՅԻՏ ՎԻՐԱԲՅԱՆ» ԱՁ
7. «ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՀԱԿՈԲՅԱՆ» ԱՁ
8. «ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԿՐՏՉՅԱՆ» ԱՁ

9. «ԱՆԴՐԵՅ ՇԱՔԱՐՅԱՆ» ԱՁ
10. «ԱՆՈՒՇ ԶԱՔԱՐՅԱՆ» ԱՁ
11. «ԱՇՈՏ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ» ՍՊԸ
12. «ԱՎՏՈ ՊԼԱԶԱ» ՍՊԸ
13. «ԱՐԱՄ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ» ԱՁ
14. «ԱՐԱՄ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ» ԱՁ
15. «ԱՐԱՔՍ ԷԼԻՏ» ԱՌԵՎՏՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ ՍՊԸ
16. «ԱՐԹՈՒՐ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ» ԱՁ
17. «ԱՐԹՈՒՐ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ» ԱՁ
18. «ԱՐԹՈՒՐ ՔՈՉԻՆՅԱՆ» ԱՁ
19. «ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ ԱԹՈՅԱՆ» ԱՁ
20. «ԱՐՁԱԳԱՆՔ» ՍՊԸ
21. «ԱՐՄ ԵՎ ԱՐԹ ՉԵՆՋ ՄԱՐՔԵԹ» ՍՊԸ
22. «ԱՐՄԱՆ ԲԱԴԴԱՍԱՐՅԱՆ» ՍՊԸ
23. «ԱՐՄԱՆ ՔՈՍՅԱՆ» ԱՁ
24. «ԱՐՄԵՆ ԲԱՅՐԱՄՅԱՆ» ԱՁ
25. «ԱՐՄԵՆ ԵՆՈՔՅԱՆ» ԱՁ

26. «ԱՐՄԵՆ ՀԱՄԻԿ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ ՀՁ» ՍՊԸ
27. «ԱՐՄԵՆ ՄԱԼԵՐՅԱՆ» ԱՁ
28. «ԱՐՄԵՆ ՄԻՒԹԱՐՅԱՆ ԵՎ ԸՆԿԵՐՆԵՐ» ԼԸ
29. «ԱՐՄԵՆԻԱ» ՀՅՈՒՐԱՆՈՅԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐ» ՓԲԸ
30. «ԱՐՄԵՆԻԱ» ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱ-ՆՆԵՐ» ՓԲԸ
31. ԱՐՄԻՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ ԱՁ
32. «ԱՐՄԻՆԵ ՄԱՐԱԲՅԱՆ» ԱՁ
33. «ԱՐՍԵՆ ԲԱՐԵՂԱՄՅԱՆ» ԱՁ
34. «ԱՐՍԵՆ ԳԱԼՍՏՅԱՆ» ԱՁ
35. «ԱՐՍԵՆ ՊԱՊՅԱՆ» ԱՁ
36. «ԱՐՏ 555» ՍՊԸ
37. «ԱՐՏԱԿ ԵՍԱՅԱՆ» ԱՁ
38. «ԱՐՏՅՈՄ ԴԱՎԹՅԱՆ» ԱՁ
39. «ԱՐՓԻՆԵ ԹԱԳՈՒՀԻ» ՍՊԸ
40. «ԲԱՍԵՆԻ ԳՈՎՔ» ՍՊԸ
41. «ԲԵԳՈ ՏՐԱՆՍ» ՍՊԸ
42. «ԲԵՌԿՈՒՏ 555» ԱԿ

43. «ԲՅՈՒՐԵՂ ՍԻԹԻ» ՍՊԸ	61. «ԷՐԻՌՈՒՄ» ՍՊԸ	79. «ՀՈՎՍԵՓ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ» ԱԶ	97. «ՋԵՄՄԱ ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ» ԱԶ
44. «ԳԱԳԻԿ ԶՆԴՈՅԱՆ» ԱԶ	62. «ԼՈՒՍՏԵԼԵԿՈՄ» ՍՊԸ	80. «ՀՐԱԶԻԿ ՀԱԿՈԲՅԱՆ» ԱԶ	98. «ՋՈՒԼԵՏԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ» ԱԶ
45. «ԳԱՅԱՆԵ ԱՍԿԱՐՅԱՆ» ԱԶ	63. «ԽԱԶԱՏՈՒՐ ՂԱՀՐԱՄԱՆՅԱՆ» ԱԶ	81. «ՀՐԱԶՅԱ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ» ԱԶ	99. «Ռ.Գ.Ա.Տ» ՍՊԸ
46. «ԳԱ ԳՈՌ» ՍՊԸ	64. «ԾԻԱԾԱՆ» ՍՊԸ	82. «ՀՐԱԶՅԱ ՀԱԽՎԵՐԴՅԱՆ» ԱԶ	100. «ՌՈՒԴԻԿ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ» ԱԶ
47. «ԳԵՂԱՄ ԱՐՔԱ» ՍՊԸ	65. «ԿԱՊԻՏԱԼ ԹՐԵՅԴՐ» ՍՊԸ	83. «ՀՐԱԶՅԱ ՄԻՆԱՍՅԱՆ» ԱԶ	101. «ՌՈՒԶԱՆՆԱ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ» ԱԶ
48. «ԳԵՂԵՑԿՈՒՀԻ ԱՆԱՀԻՏ» ՍՊԸ	66. «ԿԱՐԻՆԵ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ» ԱԶ	84. «ՄԱՆՈՒԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ» ԱԶ	102. «ՍԱՀԱԿ ՀԱԳՈՅԱՆ» ԱԶ
49. «ԳՆԹՈՒՆԻՔ» ՍՊԸ	67. «ԿԱՐԻՆ ԳՈՀԱՐ» ՍՊԸ	85. «ՄԻԼԼ ԱԳ» ՓԲԸ	103. «ՍԱՄՎԵԼ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ»ԱԶ
50. «ԳՈՐԻԿ ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ» ԱԶ	68. «ԿՈՆ-ԲՐՈՍԵԼ» ՍՊԸ	86. «ՅՈԹՆՅԱԿ» ՍՊԸ	104. «ՍԱՄՎԵԼ ՂԱԶԱՐՅԱՆ» ԱԶ
51. «ԳՎԻԴՈՆ ԼԱԶԱՐՅԱՆ» ԱԶ	69. «ՀԱԿՈԲ ՀՈԿՀԱՆՆԻՍՅԱՆ» ԱԶ	87. «ՆԱԻՐԻ ՄԱՏԻՆՅԱՆ» ԱԶ	105. «ՍԵԴԻԿ ՍԱՀԱԿՅԱՆ»
52. «ԳՐՈՍ-ՌԻԵԼԻԹՈՐ» ՍՊԸ	70. «ՀԱՄԼԵՏ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ» ԱԶ	88. «ՆԱՐ-ԱՌ» ՍՊԸ	106. «ՍԵՐԳԵՅ ԱՂԱՅԱՆ» ԱԶ
53. «ԳՈՒԱՎԱ» ՍՊԸ	71. «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԱՌԵՎՏՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ» ՓԲԸ	89. «ՆՈՐԱՅՐ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ» ԱԶ	107. «ՍԻԹԻ» ՍՊԸ
54. «ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ» ՍՊԸ	72. «ՀԱՆՔԱՇԱՐ» ՍՊԸ	90. «ՈՍԿԵ ԱԳԱ» ՍՊԸ	108. «ՍԻՄԱՈ» ՍՊԸ
55. «ԶԱՎԵՆ ՃԱՂԱՐՅԱՆ» ԱԶ	73. «ՀԱՍՄԻԿ ԲԱԼԱՍԱՆՅԱՆ» ԱԶ	91. «ՈՍԿԵ ԳԵՏԱԿ» ՍՊԸ	109. «ՍՄԲԱՏ ԱՍԼԱՆՅԱՆ» ԱԶ
56. «ԶԻՄ» ՍՊԸ	74. «ՀԱՍՄԻԿ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ» ԱԶ	92. «ՏՈՍՊ ԳՐՈՒՊ» ՍՊԸ	110. «ՍՊԱՐԱՊԵՏ» ՍՊԸ
57. «ԷՄԶԱ ԶՈՄՓԱՆԻ» ՍՊԸ	75. «ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐՍԵՆՅԱՆ» ԱԶ	93. «ՊԱՐ-ԱՐՏ» ՍՊԸ	111. «ՍՏՈՒԿ» ՍՊԸ
58. «ԷՅՋ ՓԻ ԳՐՈՒՊ» ՍՊԸ	76. «ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ» ԱԶ	94. «ՊԱՐՄԱ» ՍՊԸ	112. «ՎԱԳԱՍ» ՍՊԸ
59. «ԷՆ. ՓԱ» ՍՊԸ	77. «ՀՈԹԵԼ ՑԵՆՏՐԱԼ» ՍՊԸ	95. «ՊԼԱԶԱ ՍԻՍԵՄՍ» ՓԲԸ	113. «ՎԱԼԵՐԻ ՆԱՎԱՍԱՐԴՅԱՆ» ԱԶ
60. «ԷՎՐԻԿԱ ԳՐՈՒՊ» ՍՊԸ	78. «ՀՈԿՀԱՆՆԵՍ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ» ԱԶ	96. «ՊԼԱՏԻՆ» ՍՊԸ	114. «ՎԱՀԱԳՆ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ» ԱԶ

115.	«ՎԱՂԱՐՇ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ ԿՈՆՑԵՌՆ» ՍՊԸ
116.	«ՎԱՏՈՒ» ՍՊԸ
117.	«ՎԱՐԴԱՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ» ԱԶ
118.	«ՎԱՐԴԱՆ ՎԱՐԴԱԶԱՐՅԱՆ» ԱԶ
119.	«ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ» ԱԶ
120.	«ՎԻԵԼՎԻՍԵՆԹՐ» ՍՊԸ
121.	«ՎՅՄ» ՍՊԸ
122.	«ՏԱՃԻՐ ԻՆՎԵՍՏ ԳՐՈՒՊ» ՓԲԸ
123.	«ՏԻԳՐԱՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆ» ԱԶ
124.	«ՏԻԳՐԱՆ ՎԱՅՐԱԴՅԱՆ» ԱԶ
125.	«ՏՈՒՆԱՌ» ՓԲԸ
126.	«ՏՈՒՌԵԿՍ ԳՈԼԴ» ՍՊԸ
127.	«ՓԱՌԱՆՁԵՄ ՀԱԿՈԲՅԱՆ» ԱԶ
128.	«ՓԻ ԷՍ ԱՌ» ՍՊԸ
129.	«ՓԻ-ՍԻ ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿՍ» ՍՊԸ
130.	«ՓՐԻԹԻ ՈՒԵՅ» ՍՊԸ
131.	«ՕԿԵՅ» ՍՊԸ